

Rikets styrelse

1

Bilaga 1

Förteckning över
Sveriges
utlandsmyndigheter samt
ackrediteringar för de
Stockholmsbaserade
ambassadörerna

Bilaga 1

Förteckning över Sveriges utlandsmyndigheter samt ackrediteringar för de Stockholmsbaserade ambassadörerna

Innehållsförteckning

I. Beskickningar	5
II. Delegationer	6
III. Karriärkonsulat	6
IV. Stockholmsbaserade ambassadörer	6

1.1 Förteckning över Sveriges utlandsmyndigheter samt ackrediteringar för de Stockholmsbaserade ambassadörerna

I. Beskickningar

(sidoackrediteringar inom parentes)

Abu Dhabi	Havanna
(Doha, Manama)	Helsingfors
Abuja	Islamabad
(Accra, Banjul, Lomé, Porto Novo)	Jakarta
Addis Abeba	(Dili)
(Djibouti)	Kabul
Alger	Kampala
Amman	Kairo
Ankara	Khartoum
Astana ¹⁾	(N'Djamena)
Athen	Kiev
Bagdad	Kigali ¹⁾
Bamako	Kinshasa
(Bissau, Conakry, Niamey, Nouakchott, Ouagadougou)	(Bangui, Brazzaville, Libreville, Malabo, Yaoundé)
Bangkok	Kuala Lumpur
(Manila, Rangoon, Vientiane)	Köpenhamn
Belgrad	La Paz ¹⁾
(Podgorica)	Lissabon
Berlin	(Praia, Sao Tomé)
Bern	London
(Vaduz)	Luanda
Bogotá D.C.	Lusaka
(Caracas, Panamá, Quito,)	Madrid
Brasilia	(Andorra la Vella)
(Paramaribo)	Maputo
Bryssel	(Mbabane)
(Luxemburg)	Mexico
Budapest	Minsk
Buenos Aires	Monrovia ¹⁾
(Asunción, La Paz, Montevideo)	Moskva
Bukarest	Nairobi
Canberra	(Bujumbura, Kigali, Mogadishu, Moroni, Victoria)
(Apia, Honiara, Nuku`alofa)	New Delhi
Port Moresby, Port Vila, Suva, Wellington)	(Colombo, Kathmandu, Malé, Thimphu)
Chisinau	Nicosia
Damaskus	Oslo
(Beirut)	Ottawa
Dar es Salaam	Ouagadougou ¹⁾
(Antananarivo)	Paris
Dhaka	(Monaco)
Guatemala	Peking
(Managua, San José, San Salvador, Tegucigalpa)	(Ulan Bator)
Haag	Phnom Penh
Hanoi	Prag
Harare	Pretoria
(Lilongwe, Port Louis)	(Gaborone, Maseru, Windhoek)
	Pristina ¹⁾
	Pyongyang

Rabat
 Reykjavik
 Riga
 Riyadh
 (Kuwait, Muscat, Sana'a)
 Rom
 (San Marino)
 Santiago de Chile
 (Lima)
 Sarajevo
 Seoul
 Singapore
 (Bandar Seri Bagawan)
 Skopje
 (Pristina, Tirana)
 Tallinn
 Tbilisi
 (Jerevan)
 Teheran
 Tel Aviv
 Tirana¹⁾
 Tokyo
 (Koror, Majuro, Pohnpei)
 Vilnius
 Warszawa
 Washington
 Wien
 (Bratislava, Ljubljana)
 Zagreb

¹⁾ Beskickningen förestås av en chargé d'affaires

II. Delegationer

Sveriges ständiga representation vid Europeiska Unionen (EU) i Bryssel

Sveriges ständiga representation vid Förenta nationerna i New York

Sveriges ständiga representation vid de internationella organisationerna i Genève

Sveriges delegation vid Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) i Paris

Sveriges ständiga representation vid Europarådet i Strasbourg

Sveriges ständiga delegation vid Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) i Wien

Sveriges delegation vid NATO i Bryssel

III. Karriärkonsulat

- a) Generalkonsulat
- Hongkong
  - Istanbul
  - Jerusalem
  - Mariehamn
  - S:t Petersburg
  - Shanghai

IV. Stockholmsbaserade ambassadörer

De åtta sändebuden har följande ackrediteringar:

1. Basseterre (St Christopher och Nevis), Belmopan (Belize), Bridgetown (Barbados), Castries (St Lucia), Georgetown (Guyana), Kingston (Jamaica), Kingstown (St Vincent och Grenadinerna), Nassau (Bahamas), Port-au-Prince (Haiti), Port of Spain (Trinidad och Tobago), Roseau (Dominica), Santo Domingo (Dominikanska Republiken), St George's (Grenada), St John's (Antigua och Barbuda)
2. Tripoli (Libyen), Tunis (Tunisien)
3. Heliga Stolen, Valletta (Malta)
4. Asmara (Eritrea)
5. Asjchabad (Turkmenistan), Astana (Kazakstan), Bisjkek (Kirgizistan), Dusjanbe (Tadzikistan), Tasjkent (Uzbekistan)
6. Baku (Azerbajdzjan), Sofia (Bulgarien)
7. Abidjan (Elfenbenskusten), Dakar (Senegal), Freetown (Sierra Leone), Monrovia (Liberia)
8. Dublin (Irland)

Förslag till statsbudget för 2011

Rikets styrelse

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	9
2	Lagförslag.....	11
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen.....	11
3	Utgiftsområde 1 Rikets styrelse	13
3.1	Omfattning.....	13
3.2	Utgiftsutveckling	14
4	Statschefen.....	17
4.1	Budgetförslag	17
4.1.1	1:1 Kungliga hov- och slottsstaten.....	17
5	Riksdagen samt JO m.m.	21
5.1	Utgångspunkter för riksdagsförvaltningens verksamhet	21
5.2	Resultatredovisning	21
5.2.1	Analys och slutsatser	23
5.3	Revisionens iakttagelser.....	23
5.4	Budgetförslag	23
5.4.1	2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	23
5.4.2	2:2 Riksdagens förvaltningsanslag	24
5.4.3	2:3 Riksdagens ombudsmän (JO)	29
6	Sametinget.....	33
6.1	Budgetförslag	33
6.1.1	3:1 Sametinget	33
7	Regeringskansliet m.m.	35
7.1	Budgetförslag	35
7.1.1	4:1 Regeringskansliet m.m.....	35
8	Länsstyrelserna	41
8.1	Omfattning.....	41
8.1.1	Länsstyrelserna.....	41
8.1.2	Regional ansvarsfördelning mellan staten och den kommunala nivån.....	41

8.2	Utgiftsutveckling.....	42
8.3	Mål.....	42
8.4	Resultatredovisning.....	42
8.4.1	Indikatorer.....	43
8.4.2	Resultat.....	43
8.4.3	Analys och slutsatser.....	48
8.5	Revisionens iakttagelser.....	49
8.6	Politikens inriktning.....	49
8.7	Budgetförslag.....	51
8.7.1	5:1 Länsstyrelserna m.m.....	51
9	Demokratipolitik.....	55
9.1	Omfattning.....	55
9.2	Utgiftsutveckling.....	55
9.3	Mål.....	56
9.4	Resultatredovisning för val och ansvarsutkrävande.....	56
9.4.1	Resultat.....	56
9.4.2	Analys och slutsatser.....	58
9.5	Resultatredovisning för insyn och inflytande.....	59
9.5.1	Resultat.....	59
9.5.2	Analys och slutsatser.....	61
9.6	Resultatredovisning för dialog om samhällets värdegrund.....	61
9.6.1	Resultat.....	61
9.6.2	Analys och slutsatser.....	62
9.7	Resultatredovisning för arbetet med att motverka och förebygga hot mot demokratin.....	62
9.7.1	Resultat.....	62
9.7.2	Analys och slutsatser.....	63
9.8	Resultatredovisning för mänskliga rättigheter.....	63
9.8.1	Resultat.....	63
9.8.2	Analys och slutsatser.....	65
9.9	Resultatredovisning för Justitiekanslern och Datainspektionen.....	65
9.9.1	Mål för Justitiekanslern och Datainspektionen.....	65
9.9.2	Resultat.....	66
9.9.3	Analys och slutsatser.....	67
9.10	Revisionens iakttagelser.....	67
9.11	Politikens inriktning.....	68
9.12	Budgetförslag.....	70
9.12.1	6:1 Allmänna val och demokrati.....	70
9.12.2	6:2 Justitiekanslern.....	72
9.12.3	6:3 Datainspektionen.....	73
9.12.4	6:4 Svensk författningssamling.....	74
9.12.5	6:5 Valmyndigheten.....	74
9.12.6	6:6 Stöd till politiska partier.....	75
10	Nationella minoriteter.....	77
10.1	Omfattning.....	77
10.2	Utgiftsutveckling.....	77
10.3	Mål.....	78
10.4	Resultatredovisning.....	78
10.4.1	Resultat.....	78

10.4.2	Analys och slutsatser	82
10.5	Revisionens iakttagelser.....	83
10.6	Politikens inriktning	83
10.7	Budgetförslag	85
10.7.1	7:1 Åtgärder för nationella minoriteter	85
11	Medier	87
11.1	Omfattning.....	87
11.2	Budgetförslag	87
11.2.1	8:1 Presstödsnämnden	87
11.2.2	8:2 Presstöd	88
11.2.3	8:3 Myndigheten för radio och tv	88
12	Sieps samt EU-information	91
12.1	Budgetförslag	91
12.1.1	9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information.....	91
Bilaga 1	Förteckning över Sveriges utlandsmyndigheter samt ackrediteringar för de Stockholmsbaserade ambassadörerna.	

Tabellförteckning

Anslagsbelopp	10
3.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse.....	14
3.2 Härledning av ramnivån 2011–2014. Utgiftsområde 1 Rikets styrelse.....	15
4.1 Anslagsutveckling.....	17
4.2 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:1 Kungliga Hov- och slottsstaten.....	19
5.1 Intäkter, kostnader och transfereringar	23
5.2 Anslagsutveckling.....	23
5.3 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	24
5.4 Anslagsutveckling.....	24
5.5 Uppdragsverksamhet	25
5.6 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 2:2 Riksdagens förvaltningsanslag	27
5.7 Investeringsplan.....	27
5.8 Anslagsutveckling.....	29
5.9 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 2:3 Riksdagens ombudsmän (JO).....	31
6.1 Anslagsutveckling.....	33
6.2 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 3:1 Sametinget	33
7.1 Anslagsutveckling.....	35
7.2 Offentligrättslig verksamhet	35
7.3 Uppdragsverksamhet	35
7.4 Viss resultatinformation för Regeringskansliet	36
7.5 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 4:1 Regeringskansliet m.m.	40
8.1 Utgiftsutveckling inom område Länsstyrelserna	42
8.2 Antal årsarbetskrafter per verksamhet.....	46
8.3 Antal årsarbetskrafter per länsstyrelse.....	46
8.4 Anslagsutveckling.....	51
8.5 Offentligrättslig verksamhet	51
8.6 Inkomstitlar 2009.....	52
8.7 Uppdragsverksamhet	52
8.8 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 5:1 Länsstyrelserna m.m.	53
8.9 Detaljerad härledning av anslagsnivån 2011.....	53
9.1 Utgiftsutveckling inom område Demokratipolitik.....	55
9.2 Anslagsutveckling.....	70
9.3 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden.....	71
9.4 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 6:1 Allmänna val och demokrati	72
9.5 Anslagsutveckling.....	72
9.6 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 6:2 Justitiekanslern	73
9.7 Anslagsutveckling.....	73
9.8 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 6:3 Datainspektionen.....	73

9.9 Anslagsutveckling.....	74
9.10 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 6:4 Svensk författningssamling.....	74
9.11 Anslagsutveckling.....	74
9.12 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 6:5 Valmyndigheten.....	75
9.13 Anslagsutveckling.....	75
9.14 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	75
9.15 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 6:6 Stöd till politiska partier	76
10.1 Utgiftsutveckling inom område Nationella minoriteter	77
10.2 Anslagsutveckling.....	85
10.3 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter	85
11.1 Anslagsutveckling.....	87
11.2 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 8:1 Presstödsnämnden	87
11.3 Anslagsutveckling.....	88
11.4 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 8:2 Presstöd	88
11.5 Anslagsutveckling.....	88
11.6 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 8:3 Myndigheten för radio och tv.....	89
11.7 Offentligrättslig verksamhet – Lokalradioavgift	89
11.8 Offentligrättslig verksamhet särskild avgift (bötesmedel)	89
11.9 Offentligrättslig verksamhet – Avgifter för tillstånd att sända tv	89
11.10 Uppdragsverksamhet – Utgivningsbevis.....	89
12.1 Anslagsutveckling.....	91
12.2 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	92

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

---

1. bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 6:1 *Allmänna val och demokrati* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 kronor under perioden 2012–2014 (avsnitt 9.12.1),
2. bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 6:6 *Stöd till politiska partier* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 170 200 000 kronor under 2012 (avsnitt 9.12.6),
3. för 2011 anvisar anslagen under utgiftsområde 1 *Rikets styrelse*, när det gäller anslag som står till regeringens disposition, enligt följande uppställning:

Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagen

---

4. antar riksdagsstyrelsens förslag till lag om ändring i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och parti-gruppernas arbete i riksdagen,
5. godkänner förslaget till investeringsplan för riksdagsförvaltningen för perioden 2011–2014 (avsnitt 5.4.2),
6. bemyndigar riksdagsförvaltningen att för 2011 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar som används i verksamheten intill ett belopp av 100 000 000 kronor, (avsnitt 5.4.2),
7. bemyndigar riksdagsförvaltningen att för 2011 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar intill ett belopp av 200 000 000 kronor, (avsnitt 5.4.2),
8. beslutar att för ramanslaget 2:1 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.* ska för 2011 finnas en anslagskredit på högst 5 procent av anvisat anslag (avsnitt 5.4.1),
9. beslutar att för ramanslaget 2:2 *Riksdagens förvaltningsanslag* ska för 2011 finnas en anslagskredit på högst 5 procent av anvisat anslag (avsnitt 5.4.2),
10. beslutar att Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen (JO) för 2011 får anslagsfinansiera anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet, (avsnitt 5.4.3),
11. för 2011 anvisar anslagen under utgiftsområde 1 *Rikets styrelse*, när det gäller anslag som är avsedda för riksdagen eller dess myndigheter enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp*Tusental kronor*

Anslag	Anslagstyp	
1:1 Kungliga hov- och slottsstaten	Ramanslag	122 183
2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	Ramanslag	831 969
2:2 Riksdagens förvaltningsanslag	Ramanslag	682 787
2:3 Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen	Ramanslag	74 740
3:1 Sametinget	Ramanslag	34 329
4:1 Regeringskansliet m.m.	Ramanslag	6 550 980
5:1 Länsstyrelserna m.m.	Ramanslag	2 349 116
6:1 Allmänna val och demokrati	Ramanslag	30 090
6:2 Justitiekanslern	Ramanslag	30 191
6:3 Datainspektionen	Ramanslag	37 028
6:4 Svensk författningssamling	Ramanslag	1 200
6:5 Valmyndigheten	Ramanslag	15 341
6:6 Stöd till politiska partier	Ramanslag	170 200
7:1 Åtgärder för nationella minoriteter	Ramanslag	85 417
8:1 Presstödsnämnden	Ramanslag	6 128
8:2 Presstöd	Ramanslag	567 119
8:3 Myndigheten för radio och tv	Ramanslag	25 178
9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	Ramanslag	18 899
Summa		11 632 895

2 Lagförslag

Riksdagsstyrelsen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen

Härigenom föreskrivs att 10 § lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §¹

Stödet är avsett att bekosta handläggarkostnader åt riksdagens ledamöter. Stödet beräknas efter normen att det ska motsvara kostnaden för en politisk sekreterare per riksdagsledamot.

Vid bestämmande av stödets storlek ska beloppet 51 800 kronor per politisk sekreterare och månad ligga till grund för beräkningen.

Vid bestämmande av stödets storlek ska beloppet 52 800 kronor per politisk sekreterare och månad ligga till grund för beräkningen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

---

¹ Senaste lydelse 2009:1528.

3 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

3.1 Omfattning

I utgiftsområde 1 Rikets styrelse ingår avsnitten Statschefen, Riksdagen samt JO m.m., Sametinget, Regeringskansliet m.m., Länsstyrelserna, Demokratipolitik, Nationella minoriteter, Medier och Sieps samt EU-information.

3.2 Utgiftsutveckling

Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Miljoner kronor

	Utfall 2009	Budget 2010 ¹	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014
<i>Statschefen</i>							
1:1 Kungliga hov- och slottsstaten	102	125	138	122	123	125	128
Summa Statschefen	102	125	138	122	123	125	128
<i>Riksdagen samt JO m.m.</i>							
2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	761	829	819	832	840	852	871
2:2 Riksdagens förvaltningsanslag	636	663	653	683	689	707	713
2:3 Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen	69	69	69	75	80	82	85
Summa Riksdagen samt JO m.m.	1 466	1 561	1 542	1 589	1 609	1 642	1 669
<i>Sametinget</i>							
3:1 Sametinget	35	35	38	34	35	35	36
Summa Sametinget	35	35	38	34	35	35	36
<i>Regeringskansliet m.m.</i>							
4:1 Regeringskansliet m.m.	6 842	6 839	6 409	6 551	6 589	6 683	6 834
Summa Regeringskansliet m.m.	6 842	6 839	6 409	6 551	6 589	6 683	6 834
<i>Länsstyrelserna</i>							
5:1 Länsstyrelserna m.m.	2 532	2 316	2 297	2 349	2 327	2 360	2 411
Summa Länsstyrelserna	2 532	2 316	2 297	2 349	2 327	2 360	2 411
<i>Demokratipolitik</i>							
6:1 Allmänna val och demokrati	195	303	296	30	28	24	24
6:2 Justitiekanslern	27	29	27	30	30	31	32
6:3 Datainspektionen	33	34	33	37	37	38	39
6:4 Svensk författningssamling	1	1	1	1	1	1	1
6:5 Valmyndigheten	13	15	15	15	15	16	16
6:6 Stöd till politiska partier	165	170	166	170	170	170	170
Summa Demokratipolitik	435	552	538	284	283	280	282
<i>Nationella minoriteter</i>							
7:1 Åtgärder för nationella minoriteter	14	80	79	85	85	85	85
Summa Nationella minoriteter	14	80	79	85	85	85	85
<i>Mediefrågor</i>							
8:1 Presstödsnämnden	6	7	7	6	6	6	6
8:2 Presstöd	551	567	570	567	567	567	567
8:3 Myndigheten för radio och tv		0		25	25	26	26
Summa Mediefrågor	557	574	577	598	599	599	600
<i>Sieps samt EU-information</i>							
9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	18	19	18	19	19	19	20
Summa Sieps samt EU-information	18	19	18	19	19	19	20
<i>Äldreanslag</i>							
2010 8:3 Stöd till radio- och kassettidningar	127	125	123	0	0	0	0
2010 8:4 Radio- och TV-verket	13	13	13	0	0	0	0
2010 8:5 Granskningsnämnden för radio och TV	11	12	12	0	0	0	0

Summa Äldreanslag	151	150	147	0	0	0	0
Totalt för utgiftsområde 1 Rikets styrelse	12 152	12 252	11 782	11 633	11 669	11 829	12 065

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

**Tabell 3.2 Härledning av ramnivån 2011–2014.
Utgiftsområde 1 Rikets styrelse**

Miljoner kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010 ¹	12 105	12 105	12 105	12 105
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	24	132	286	540
Beslut	-378	-457	-453	-467
Överföring till/från andra utgifts- områden	-142	-140	-141	-141
Övrigt ³	25	29	32	28
Ny ramnivå	11 633	11 669	11 829	12 065

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmissig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt.

4 Statschefen

4.1 Budgetförslag

4.1.1 1:1 Kungliga hov- och slottsstaten

Tabell 4.1 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	101 991	Anslags- sparande	16 041
2010	Anslag	124 952 ¹	Utgifts- prognos	137 845
2011	Förslag	122 183		
2012	Beräknat	123 368 ²		
2013	Beräknat	125 118 ³		
2014	Beräknat	127 764 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 122 184 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 122 183 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 122 012 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för att täcka kostnaderna för statschefens officiella funktioner inklusive kostnaderna för den kungliga familjen. Anslaget används även för att täcka driftskostnader för de kungliga slotten utom rent fastighetsunderhåll, som finansieras av Statens fastighetsverk.

Stockholms slott är kungens officiella residens och används för representation. Delar av slottet visas för allmänheten. En del av Drottningholms slott används av kungen och hans familj som bostad och en annan del visas för allmänheten. Regeringen har beslutat att avstå från sin nyttjanderätt till Haga slott (dnr Fi2009/3758). Slottet har därefter renoverats för att utgöra bostad åt kronprinsessparet. I Ulriksdals slott har lokaler upplåtits till Världsnaturfonden. Slottet är även öppet för allmänheten och används bl.a. för utställningar. I anslutning till slottet finns en utställningslokal och det s.k. Orangeriet. Gripsholms slott utnyttjas som

museum och för utställning av en del av svenska statens porträttsamling. Strömsholms slott, Tullgarns slott och Rosersbergs slott visas för allmänheten.

Anslaget används också för Husgerådskammarens underhåll samt vård av de konstsamlingar och andra inventarier i de kungliga slotten som tillhör staten, men disponeras av kungen. Husgerådskammaren förvaltar även de Bernadotteska familjestiftelsernas bestånd av möbler, konst och konsthantverk och administrerar Bernadottebiblioteket.

Resultatinformation

Kungliga hov- och slottsstaten ska enligt en överenskommelse som träffades med regeringen 1996 lämna en berättelse över den samlade verksamheten. Tyngdpunkten ska läggas på hur tilldelade medel har använts när det gäller Ståthållarämbetet och Husgerådskammaren (Slottsstaten). Vid en ny överenskommelse mellan regeringen och Riksmarskalksämbetet 2005, beslöts bl.a. att den verksamhet som bedrivs inom ramen för anslaget till Hovstaten ska redovisas utförligare i verksamhetsberättelsen (prop. 2005/06:1 utg.omr. 1 avsnitt 6).

Kungliga hov- och slottsstaterna hade under 2009 sammanlagt 216 tillsvidareanställda medarbetare, motsvarande 203 heltidsanställningar. Därutöver anlätades, i likhet med vad som sker varje år, ett stort antal personer för tillfälliga uppdrag, bl.a. i samband med representations- och galamiddagar, i visningsverksamheten och för parkarbeten. Dessa insatser motsvarar ca 60 heltidsanställningar på årsbasis och engagerar ca 550 personer varje år. En översyn av personal-

försörjningen som gjorts visar att nära 30 procent av de anställda kommer att uppnå pensionsålder under de närmaste fem åren. Hovet konstaterar i verksamhetsberättelsen för 2009 att en noggrann planering därför krävs för att klara den framtida kompetensförsörjningen.

Hovstaten

Anslaget, till den del det avser Hovstaten (51 procent), finansierar kostnader för representation och statsbesök, resor, transporter och personal m.m. samt levnadsomkostnader som är direkt kopplade till statschefens funktion. För 2009 avsattes ca 60 miljoner kronor till Hovstaten. De största kostnaderna (30 procent) faller inom Riksmarskalksämbe- tets ansvarsområde, främst övergripande ledning, och inom Hovmarskalksämbe- tets ansvarsområde (21 procent), främst officiell representation och resor. Huvuddelen av Hovstatens kostnader (72 procent) utgörs av löner inklusive sociala avgifter.

Den kungliga familjens program har varit omfattande. Kungaparet har deltagit i flera hundra arrangemang och statsbesök har genomförts till Italien och Nederländerna. Med anledning av ett digert program och många högnivåbesök i samband med Sveriges ordförandeskap i EU och Märkesåret mottogs inga statsbesök. Kungaparet har dock anordnat representationsmiddagar och andra bjudningar för ca 3 000 personer under året.

Slottsstaten

Slottsstaten omfattar Husgerådskammaren, inklusive Bernadottebiblioteket, och Ståthållar- ämbetet. Anslaget, till den del det avser Slotts- staten (49 procent), uppgick till drygt 57 miljoner kronor 2009. Cirka 55 procent av verksamhetens kostnader utgjordes av löner.

Verksamhetsberättelsen visar att aktiviteten även inom Slottsstaten har varit hög. Husgeråds- kammaren har svarat för förvaltning, underhåll och vård av de kungliga slottens konstverk, möbler och andra inventarier. För att effektivisera förvaltningen och underlätta kunskapsinhämtning pågår sedan flera år tillbaka ett långsiktigt arbete med att digitalisera samlingarnas kataloger. Intresset av att ta del av kulturarvet är stort från såväl forskare som institutioner och allmänhet. När det gäller visningsverksamheten noterades över 880 000 besök vid de kungliga slotten 2009. Av dessa avsåg över 600 000 Stockholms slott, vilket

innebär ett besöksrekord. Ett stort antal arrangemang med musik och utställningar på olika teman har också anordnats under året.

Ståthållarämbetet förvaltar de kungliga slotten med tillhörande byggnader och parkanlägg- ningar. Ämbetet ansvarar också för bl.a. säkerhetsfrågor vid de kungliga slotten i nära samarbete med garnisonsavdelningar och polis- myndigheter. Riskanalyser för samtliga kungliga slott vad gäller brand- och inbrottskydd samt personalskydd har slutförts under året. Inför kronprinsessparets flytt till Haga slott genom- förs renoverings- och ombyggnadsprojekt i samarbete med Statens fastighetsverk.

Revisionens iakttagelser

Den verksamhet som Kungliga hovstaten be- driver omfattas inte av Riksrevisionens gransk- ning enligt lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. (jfr vad som anförts ovan under Resultatinformation).

Riksrevisionen har granskat Kungliga slotts- statens årsredovisning för räkenskapsåret 2009. Riksrevisionen bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt är rättvisande.

Slutsatser

Redovisningen i verksamhetsberättelsen bygger på den överenskommelse som träffades 1996 mellan regeringen och Riksmarskalksämbe- tet och som kompletterats 2005. Verksamhets- berättelsen för 2009 ger en bra överblick över de aktiviteter och åtgärder som har vidtagits för anslagsmedlen.

Regeringens överväganden

Tabell 4.2 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:1 Kungliga Hov- och slottsstaten

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	124 952	124 952	124 952	124 952
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	1 064	2 286	4 091	7 006
Beslut	-3 733	-3 769	-3 823	-3 909
Överföring till/från andra anslag	-100	-101	-102	-105
Övrigt ³				-180
Förslag/ beräknat anslag	122 183	123 368	125 118	127 764

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

Regeringen föreslår att anslaget för 2011 uppgår till 122 183 000 kronor. Den tillfälliga höjningen av anslaget om 2 000 000 kronor, som gjordes fr.o.m. 2008 i syfte att förbättra säkerheten på bl.a. Stockholms slott, upphör efter 2010. Vidare minskar anslaget med den tillfälliga höjningen om 5 000 000 kronor som avsåg att delvis bekosta kronprinsessan Victorias bröllop. Regeringen bedömer vidare att en ramhöjning med 3 500 000 kronor fr.o.m. 2011 är nödvändig för att täcka kostnaderna för driften av Haga slott. Anslaget minskas med 100 000 kronor till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen

För 2012 har anslaget beräknats till 123 368 000 kronor, för 2013 till 125 118 000 kronor och för 2014 till 127 764 000 kronor.

Av det totala anslaget kommer Hovstaten att tilldelas 51 procent medan Slottsstaten tilldelas 49 procent. Anslagsfördelningen mellan Hovstaten och Slottsstaten grundar sig på relationen mellan deras faktiska kostnader 1996. Enligt den tidigare nämnda överenskommelsen mellan regeringen och Riksmarskalksämberet ska kostnadsfördelningsnyckeln gälla långsiktigt och inte rubbas av smärre förändringar i organisationen eller det verkliga kostnadsutfallet.

5 Riksdagen samt JO m.m.

5.1 Utgångspunkter för riksdagsförvaltningens verksamhet

Riksdagen har som det främsta demokratiska statsorganet konstitutionellt fastställda uppgifter i det svenska statsskicket. Riksdagen med dess ledamöter har som folkets främsta företrädare också en central roll i opinionsbildningen och en skyldighet att verka för att demokratins idéer blir vägledande inom samhällets alla områden. Riksdagen har även uppgifter som följer av internationella åtaganden och av medlemskapet i Europeiska unionen.

Riksdagens arbete bedrivs i enlighet med bestämmelserna i regeringsformen, riksdagsordningen och särskilda riksdagsbeslut om arbetets inriktning.

Riksdagsförvaltningens uppgift

Riksdagsförvaltningen är riksdagens förvaltningsmyndighet. Förvaltningens verksamhet regleras i riksdagsordningen (RO) och i lagen (SFS 2000:419) med instruktion för riksdagsförvaltningen samt i annan lagstiftning och föreskrifter på riksdagsområdet.

Riksdagsförvaltningen har endast en verksamhetsgren, Stöd till den parlamentariska processen.

Huvuduppgiften för förvaltningen är att biträda vid behandlingen av riksdagens ärenden och tillhandahålla de resurser och den service som behövs för kammarens, utskottens och övriga riksdagsorgans verksamhet. Riksdagsförvaltningen ska dessutom informera om riksdagens arbete och frågor som rör EU,

handlägga ärenden rörande riksdagens internationella kontakter, svara för säkerhet och för fredstida krishantering i riksdagen samt svara för de myndighets- och förvaltningsuppgifter som anges i riksdagsordningen och andra lagar och föreskrifter.

Riksdagsstyrelsens uppdrag till förvaltningen

Med utgångspunkt i riksdagsordningen samt i instruktionen har riksdagsstyrelsen formulerat riksdagsförvaltningens fem huvuduppdrag enligt följande:

Riksdagsförvaltningen ska skapa bästa möjliga förutsättningar för riksdagens och ledamöternas arbete genom att

- svara för väl fungerande stöd till arbetet i kammare och utskott m.m.,
- svara för väl fungerande stöd och service till ledamöter och partikanslier,
- främja kunskapen om riksdagen och dess arbete,
- vårda och bevara riksdagens byggnader och samlingar samt
- vara en väl fungerande och framsynt myndighet och arbetsgivare.

5.2 Resultatredovisning

Riksdagsstyrelsen kan konstatera att riksdagsförvaltningen i allt väsentligt har utfört de uppdrag som ålagts förvaltningen och ser resultatet som tillfredsställande. Av riksdags-

förvaltningens disponibla anslag förbrukades 94 procent under 2009.

För en mer utförlig redogörelse över arbetet i riksdagen hänvisas till Riksdagens årsbok för riksmötesåret 2008/09 och riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2009 (2009/10:RS2) samt utskottens egna verksamhetsberättelser.

Stöd till arbetet i kammare och utskott m.m.

Riksdagsförvaltningen har under 2009 säkerställt att riksdagen kunnat fullgöra sina uppgifter enligt RF och RO.

Dokument har i huvudsak producerats, publicerats och distribuerats i tid till kammare och utskott. Utskottens och kammarens planering har liksom tidigare år i viss utsträckning fått revideras, främst på grund av att propositioner inte lämnats vid de tidpunkter som aviserats.

Kammarens arbetsplaner har således med vissa revideringar kunnat hållas och inkomna dokument har behandlats korrekt. Riksdagens protokoll har kommit ut i rätt tid.

Förutom kärnuppgiften att bereda riksdagsärenden har utskotten även utvecklat sitt arbete med att granska EU-förslag, följa upp och utvärdera tidigare beslut samt uppmärksamma forsknings- och framtidsfrågor inom sina respektive ansvarsområden.

Riksdagens åtaganden under EU-ordförandeskapet har genomförts framgångsrikt. Riksdagsförvaltningens arbete har inriktats på att stödja parlamentarikerna med planering och anordnande av möten. Andra arrangemang och möten har också ställt stora krav på planering, bl.a. presidentskapet i Nordiska rådet, märkesåret 2009 samt 200-årsjubilerande Riksdagens ombudsmän (JO) och konstitutionsutskottet (KU).

En utredningsman har fått i uppdrag att se över arbetsformerna för utskottens behandling av såväl EU-frågor som motioner för att se hur utrymme kan skapas för att lösa nya arbetsuppgifter som tillkommit på senare år.

Ledamöterna lämnar i serviceenkäten mycket höga värden för den service och den kompetens som tillhandahålls av kammarkansliet samt utskottens och EU-nämndens kanslier.

Stöd och service till ledamöter och partikanslier

Riksdagsförvaltningen bedömer att verksamheten har bidragit positivt till att ge ledamöterna goda förutsättningar för att utföra det uppdrag

väljarna gett dem. Detta gäller såväl mer direkt service och stöd i form av administrativa instrument som stöd i form av omvärlds- och nyhetsbevakning.

För att utveckla servicen till partikanslierna har en tjänst som samordnare inrättats. Genom detta har arbetsvillkoren för partikanslierna förbättrats.

Kunskapen om riksdagen och dess arbete

Riksdagsförvaltningen har säkerställt att allmänhet, vidareinformatörer och speciella målgrupper erbjudits förutsättningar att inhämta kunskaper om riksdagens arbete och beslut. Antalet besökare till riksdagens visningar och skolbesök har ökat, och alltfler studenter besöker Riksdagsbiblioteket efter att öppetiderna utökats.

Antalet besökare på riksdagens webbplats har blivit fler, och undersökningar visar att såväl ledamöter som allmänhet är mycket nöjda med den information som finns att tillgå.

Ledamöterna lämnar i serviceenkäten mycket höga värden på tillgången till information och på personalens kompetens.

Vård och bevarande av byggnader och samlingar

Förvaltningen har under året vidtagit åtgärder för att säkerställa att inredning och konst samt dokumentsamlingarna vårdas och bevaras för framtiden. Ett stort antal arbeten har också genomförts för att vårda och bevara riksdagens hus.

Riksdagsförvaltningen har redovisat för styrelsen att ett omfattande underhållsbehov finns avseende riksdagens fastigheter. Förvaltningen har därför på styrelsens uppdrag påbörjat ett långsiktigt underhållsprogram.

Myndighet och arbetsgivare

Årets genomgång av de riksdagsbeslut från riksmötet 2008/09 som berör statsförvaltningen visar att samtliga har beaktats av riksdagsförvaltningen.

Under året har ett arbete inletts med att inarbeta ”regler” för intern kontroll i riksdagsmyndigheternas styrdokument. Riksdagsförvaltningen arbetar redan strukturerat med bl.a. riskanalyser, vilket är en viktig del i arbetet med intern styrning och kontroll.

Riksdagsförvaltningen arbetar kontinuerligt och med hög ambition för ökad effektivitet, höjd kvalitet och en löpande verksamhetsutveckling. Under 2009 har initiativ tagits bl.a. i syfte att se

över och modernisera riksdagsförvaltningens instruktion, förbättra myndighetens kris- och beredskapsplanering och genom certifiering säkerställa ett väl fungerande miljölednings-system.

De åtgärder som vidtagits i syfte att uppfylla förvaltningens treåriga miljömål har medfört att riksdagsförvaltningens miljöarbete fortskrider i enlighet med beslutade handlingsplaner.

Riksdagsförvaltningen bedömer att åtgärderna ovan har gett effekt genom en, generellt sett, ökad kvalitet i verksamheten.

5.2.1 Analys och slutsatser

I tabellen nedan framgår riksdagsförvaltningens kostnader, intäkter och transfereringar för stöd till den parlamentariska processen.

Tabell 5.1 Intäkter, kostnader och transfereringar

Miljoner kronor

	2009	2008	2007
Intäkter ¹	38	44	42
Kostnader	1 301	1 526	1 168
<i>Nettokostnad</i>	<i>1 263</i>	<i>1 482</i>	<i>1 126</i>
Transfereringar	433	431	415
Totalt	1 696	1 913	1 583

¹Utom intäkter av anslag

Utöver de nedlagda kostnaderna, 1 301 miljoner kronor, har 433 miljoner kronor utbetalats i form av stöd och bidrag, främst som stöd till partigrupperna i riksdagen (250 miljoner kronor, varav ca 211 miljoner kronor avseende politiska sekreterare) samt som stöd till politiska partier (165 miljoner kronor).

Intäkterna kan främst hänföras till uthyrning av lokaler i riksdagsförvaltningens fastigheter, försäljning av riksdagstryck samt prenumera-tionsintäkter från tidningen Riksdag & Departement.

Konstitutionsutskottet kommer under hösten 2010 att behandla riksdagsförvaltningens årsredovisning för 2009. Vid behandlingen av årsredovisningen för 2008 (2009/2010:KU1) hade utskottet inget att erinra.

5.3 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har bedömt att riksdagsförvaltningens årsredovisning för räkenskapsåret 2009 i allt väsentligt är rättvisande.

5.4 Budgetförslag

5.4.1 2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.

Tabell 5.2 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	760 564	Anslags-sparande	57 654
2010	Anslag	828 691 ¹	Utgifts-prognos	819 253
2011	Förslag	831 969		
2012	Beräknat	840 474 ²		
2013	Beräknat	852 272 ³		
2014	Beräknat	871 359 ⁴		

¹Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

²Motsvarar 831 969 tkr i 2011 års prisnivå.

³Motsvarar 831 969 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴Motsvarar 831 969 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för kostnader som till största delen är lagbundna, bl.a. arvoden och rese-ersättningar till riksdagens ledamöter samt pensioner och inkomstgarantier åt f.d. riksdagsledamöter och EU-parlamentariker. Anslaget används även för stöd till partigrupperna i riksdagen, bidrag till interparlamentariskt samarbete samt för klimatkompensation. Bidrag till Rikskommittén Sveriges Nationaldag och till föreningen Sällskapet riksdagsmän och forskare (Rifo) finansieras även från anslaget.

Riksdagsstyrelsens överväganden

Valet 2010

I samband med val ökar normalt kostnaderna för riksdagsförvaltningen. Ökningens storlek är dock svår att beräkna eftersom det bl.a. föreligger osäkerheter avseende kostnader för pensioner och inkomstgarantier. Kostnaderna påverkas av det antal ledamöter som inte ställer upp eller återväljs i samband med valet och är oftast högre året efter ett valår för att därefter sjunka gradvis.

Politiska sekreterare

Stödet till partigrupperna i riksdagen avseende politiska sekreterare till riksdagens ledamöter beräknas med utgångspunkt i ett schablonbelopp per mandat i enlighet med lag (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och parti-gruppernas arbete i riksdagen. Stödet är avsett att täcka kostnaderna för handläggarghjälp åt riksdagens ledamöter och beräknas efter normen en politisk sekreterare per riksdagsledamot. En uppräknings av schablonbeloppet för stödet till politiska sekreterare föreslås med ca 2 procent från nuvarande 51 800 kronor till 52 800 kronor fr.o.m. den 1 januari 2011.

Det internationella arbetet

De internationella förbindelserna utgör en viktig och växande roll i riksdagens verksamhet. Många av de internationella åtagandena för riksdagens ledamöter ryms inom arbetet i de interparlamentariska församlingarna, varav riksdagens delegationer till Nordiska rådets, Europarådets och OSSE:s parlamentariska församlingar väljs av och rapporterar till kammaren. Riksdagen deltar också i Interparlamentariska unionen (IPU), Europa- Medelhavs-församlingen (EMPA), Natos och f.d. VEU:s parlamentariska församlingar, vilka utses genom beslut av riksdagsstyrelsen och rapporterar till densamma. Ett hundratal riksdagsledamöter ingår i riksdagens delegationer till de interparlamentariska församlingarna, där arbetet fortsätter att öka i omfattning och intensitet. Flera svenska ledamöter medverkar aktivt i olika utskott, arbetsgrupper eller med särskilda uppdrag, däribland ledningen för en arbetsgrupp för Moldavien (OSSE) och rapportör för Kosovo (Europarådet).

Riksdagsledamöternas närvaro vid valövervakningar har under de senaste åren prioriterats, med ett ökat och breddat deltagande som följd.

Riksdagsstyrelsens förslag

Riksdagsförvaltningen har gjort bedömningen att det preliminärt tilldelade anslaget för 2011 i huvudsak bör kunna rymma den ordinarie verksamheten.

Riksdagsstyrelsen föreslår att ett anslag på 831 969 000 kronor anvisas för 2011. För 2012, 2013 och 2014 bör anslaget beräknas till

840 474 000 kronor, 852 272 000 kronor respektive 871 359 000 kronor.

För 2011 bör det enligt riksdagsstyrelsen för anslaget 2:1 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.* finnas en anslagskredit på högst 5 procent av anvisat anslag.

Tabell 5.3 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.

Tusental kronor				
	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	828 691	828 691	828 691	828 691
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	3 278	11 783	23 581	42 668
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	831 969	840 474	852 272	871 359

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

5.4.2 2:2 Riksdagens förvaltningsanslag

Tabell 5.4 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2009	Utfall	636 471	Anslags-sparande	35 245
2010 ¹	Anslag	663 386 ¹	Utgifts-prognos	653 424
2011	Förslag	682 787		
2012 ²	Beräknat	688 659 ²		
2013 ³	Beräknat	707 027 ³		
2014 ⁴	Beräknat	713 118 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 681 907 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 690 417 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 680 864 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för riksdagsförvaltningens förvaltningskostnader, bidrag till föreningar i riksdagen samt för fastighetsförvaltning.

Avgiftsfinansierad verksamhet vid riksdagsförvaltningen

Riksdagsförvaltningen får, enligt 9 § lagen (2000:419) om instruktion för riksdagsförvaltningen, utföra uppdrag och tillhandahålla varor och tjänster samt inom riksdagens fastigheter upplåta lägenheter och lokaler. Riksdagsförvaltningen bestämmer avgifternas storlek och disponerar intäkterna.

Tabell 5.5 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Utfall 2009	38 285
Prognos 2010	36 468
Budget 2011	34 488

Riksdagsstyrelsens överväganden

Under 2011 planeras för verksamhet inom de uppdragsområden som anges i den strategiska planen för riksdagsförvaltningen 2011–2014 (Dnr 250-1640-09/10). Nedan redogörs för några större satsningar inom respektive uppdragsområde.

Stöd till arbetet i kammare och utskott m.m.

Som en följd av Lissabonfördragets ikraftträdande den 1 december 2009 har antalet inkommande EU-dokument ökat. Lissabonfördraget ger också de nationella parlamenten nya uppgifter i EU-samarbetet. Riksdagen ska bl.a. bevaka att subsidiaritetsprincipen följs. Ett ökat dokumentflöde och de nya uppgifterna som riksdagen fått leder till att det därmed ställs högre krav på riksdagsförvaltningens hantering av EU-dokument. Riksdagsförvaltningen avser därför att under 2011 utveckla ett nytt data-system för hanteringen av EU-dokument.

Stöd och service till ledamöter och partigruppkanslier

Riksdagsförvaltningen planerar för nödvändiga åtgärder avseende mottagande och service till de nya ledamöter som tillkommit efter valet 2010.

Det arbete som påbörjats avseende moderniseringen av riksdagens sammanträdeslokaler kommer att fortsätta under 2011, bl.a. kommer satsningar att göras avseende tekniken i första och andrakammarsalen.

Inom säkerhetsområdet bedrivs arbetet med inriktningen att riksdagen ska vara en öppen arbetsplats där det är lätt för ledamöter att under säkra former möta väljare och olika intressenter.

Kunskap om riksdagen och dess arbete

Riksdagsförvaltningen ska fortsätta arbetet med att vidareutveckla både den externa och interna kommunikationen. En öppen och tillgänglig riksdag som ger möjlighet till insyn och kommunikation ska bidra till ett ökat förtroende för och kunskaper om riksdagens arbete och beslut samt den demokratiska processen. Som ett led i detta planeras bl.a. för en ambitionshöjning avseende den löpande utvecklingen av den nya externa webbplatsen för riksdagen, som planeras vara klar under 2011.

Vård och bevarande av byggnader och samlingar

Riksdagsförvaltningen står inför ett antal omfattande underhålls- och renoveringsåtgärder avseende fastighetsbeståndet. Det kan redan nu konstateras att kostnaderna förknippade med underhålls- och renoveringsarbetena kommer att bli betydande framöver. Riksdagsstyrelsen fattade vid sammanträdet i april 2010 vissa förvaltningen vägledande beslut avseende detta. Under perioden 2011 till 2014 kommer den första etappen, renoveringsarbeten i fastigheten Mercurius (B-delen) följt av fastigheten Cephalus, att påbörjas.

Utgiften för dessa renoveringsåtgärder kommer under 2011 att uppgå till ca 50 miljoner kronor. Totalt beräknas kostnaderna för denna första etapp uppgå till totalt 500 miljoner kronor under åren 2011 till 2014.

De åtgärder som planeras genomföras i fastigheterna är att betrakta som värdehöjande, bl.a. genom en betydande förbättring av inomhusmiljö, tillgänglighet och kvalitetsnivå vilket innebär att renoveringsutgifterna kommer att aktiveras, redovisas som anläggningstillgång, och därmed finansieras genom lån i Riksgäldskontoret.

En ökad lånevolym innebär ökade kostnader för avskrivningar och räntor, vilka kommer att belasta anslaget framöver. Som en följd av renoveringen, och behovet av evakueringsmöjligheter, kommer också kostnaderna för kontorslokaler att öka.

Förutom de renoveringsåtgärder som redogjorts för ovan har också stora skador på ledamotshusets fasad uppkommit under vintern 2009/2010. I princip innebär det att fasaden i sin

helhet måste renoveras. Omedelbara åtgärder har vidtagits för att säkra fasaden. Utöver ledamotshuset behövs också ytterligare fasadarbeten genomföras på flera av riksdagsförvaltningens fastigheter, varför de löpande underhållskostnaderna för fasadarbeten kommer att öka under den kommande femårsperioden utöver det som nu måste anslås till det långsiktiga underhållsprogrammet.

Under 2011 planeras också för en översyn av riksdagsrestaurangen för att utröna vilka åtgärder som behöver göras vid en ombyggnad av restaurangköket. Översynen omfattar även en total översyn av logistiken av restaurangverksamheten samt vilken verksamhet som går att driva under den eventuella ombyggnaden av restaurangköket.

Myndighet och arbetsgivare

Under 2011 och 2012 kommer resurser att läggas på att utveckla riksdagsförvaltningens interna webbplats (Helgonät). Utvecklingsarbetet kommer att ske med utgångspunkt från den omfattande utvärdering som har genomförts avseende struktur, navigering, interaktionsdesign och innehåll. Helgonät ska också utvecklas till att bli tillgängligt i mobiltelefoner.

Inom kris- och beredskapsområdet fortsätter arbetet med att säkra riksdagens verksamhet i händelse av svår kris eller annan typ av prövning för verksamheten.

Ett nytt dokumenthanteringssystem kommer att upphandlas under 2011. Syftet är att bättre samordna riksdagsförvaltningens hantering av inkomna, upprättade och utgående handlingar.

Ett antal åtgärder planeras också med syfte att ytterligare säkra infrastruktur, servermiljöer och nätverk så att en godtagbar nivå finns när det gäller den strukturella informationssäkerheten. Den information som finns i riksdagsförvaltningens IT-system är åtråvärd ur många aspekter och bör ha ett gott skydd. Framöver kommer detta att ställa krav på specialistkompetens både avseende egen personal men också i form av konsultinsatser.

Inom miljöområdet ska riksdagsförvaltningen vara ett föredöme genom att aktivt arbeta för att minimera negativ miljöpåverkan, ställa tydliga miljökrav vid inköp av varor och tjänster samt kontinuerligt utveckla miljökompetensen hos personalen. Under verksamhetsåret 2011 planerar därför riksdagsförvaltningen för fortsatta åtgärder för att förbättra riksdagens

energieffektivisering samt utreda alternativa energikällor.

Riksdagsförvaltningen avser fortsätta ett målinriktat arbete för mångfald. Åtgärder kommer att vidtas för att fortsätta öka tillgängligheten till riksdagens lokaler, arbete och dokument. Inom förvaltningen kommer arbetet med att öka kunskapen om de mervärden som kan uppnås genom en diversifierad personalgrupp att fortsätta.

Riksdagsstyrelsens förslag

Riksdagsförvaltningen har gjort bedömningen att det preliminärt tilldelade anslaget för 2011 i huvudsak bör kunna rymma den ordinarie verksamheten och de extra satsningar som redogörs för ovan, med undantag för de ökade kostnader som kan kopplas till de omfattande underhålls- och renoveringsåtgärder som planeras och ska genomföras de kommande åren.

För kostnader relaterade till nya kontorslokaler samt löpande underhåll av fasader föreslås i ett första skede en utökning av anslaget med 14 miljoner kronor 2011, 13 miljoner kronor för 2012, 22 miljoner kronor 2013 och 13 miljoner kronor 2014 i jämförelse med 2010 års nivå.

Vidare minskas anslaget med 200 000 kronor till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen.

Riksdagsstyrelsen föreslår att ett anslag på 682 787 000 kronor anvisas för 2011. För 2012, 2013 och 2014 bör anslaget beräknas till 688 659 000 kronor, 707 027 000 kronor respektive 713 118 000 kronor.

Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagsförvaltningen bemyndigas att ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar som används i verksamheten samt investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar inom en ram av högst 300 000 000 kronor. För 2011 bör det enligt riksdagsstyrelsen för anslaget 2:2 *Riksdagens förvaltningsanslag* finnas en anslagskredit på högst 5 procent av anvisat anslag.

För 2011 bör det enligt riksdagsstyrelsen beviljas en räntekontokredit på högst 10 procent av myndighetens totala anslagsutrymme.

Tabell 5.6 Härlledning av anslagsnivån 2011–2014, för 2:2 Riksdagens förvaltningsanslag

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	663 386	663 386	663 386	663 386
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	5 601	12 225	21 695	37 292
Beslut	14 000	13 250	22 150	12 650
Överföring till/från andra anslag	-200	-202	-205	-209
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	682 787	688 659	707 027	713 118

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

Investeringsplan

Nivån på de investeringar som föreslås genomföras under perioden 2011–2014 kommer med anledning av planerade underhålls- och renoveringsåtgärder av riksdagsförvaltningens fastigheter att öka betydligt. För verksamhetsåret 2011 görs dock bedömningen att planerade investeringar ryms inom nuvarande låneram. För perioden 2012 till 2014 kommer låneramen dock att behöva utökas med sammanlagt ca 450 000 000 kronor. Övriga investeringar som planeras 2011 avser i huvudsak riksdagsförvaltningens övriga verksamhet.

Riksdagsstyrelsens förslag

Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagen godkänner den investeringsplan som finns i tabell 5.7.

Tabell 5.7 Investeringsplan

Miljoner kronor

	Utfall 2009	Prognos 2010	Budget 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014
Anläggningstillgångar, fastigheter	16,8	7,1	10	10	10	10
Underhåll och renoveringsplan, fastigheter			50	150	150	150
Anläggningstillgångar, övrigt	20,5	33,9	45,6	45,6	45,6	45,6
Summa investeringar	37,3	41	105,6	205,6	205,6	205,6
Lån i Riksgäldskontoret	37,3	41	105,6	205,6	205,6	205,6
Anslag						
Summa finansiering	37,3	41	105,6	205,6	205,6	205,6

Låneram

Riksdagsförvaltningen har för 2010 låneramar avseende investeringar i fastigheter (170 000 000 kronor) och andra anläggningstillgångar (130 000 000 kronor). Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagen bemyndigar riksdagsförvaltningen att för 2011 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar som används i riksdagens verksamhet intill ett belopp av 100 000 000 kronor, och att besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar intill ett belopp av 200 000 000 kronor.

Mål för Riksdagens ombudsmän 2011

Uppgifter och övergripande mål

JO:s uppgift är att, enligt 12 kap. 6 § regeringsformen samt lagen (1986:765) med instruktion för Riksdagens ombudsmän (JO-instruktionen), utöva tillsyn över tillämpningen i offentlig verksamhet av lagar och andra författningar. JO:s övergripande mål för verksamheten är i enlighet därmed följande.

Att genom tillsyn över efterlevnaden av lagar och andra författningar hos dem som utövar offentlig verksamhet främja rättssäkerheten och höja den rättsliga kvalitetsnivån i myndighetsutövningen. Tillsynen bedrivs genom prövning av klagomål från allmänheten samt genom inspektioner och andra undersökningar, som ombudsmännen finner påkallade.

Att främja den internationella spridningen av idén om rättslig kontroll genom oberoende ombudsmannainstitutioner samt att medverka i internationellt samarbete mellan sådana institutioner.

Mål för verksamhetsgrenar

Mål har satts upp för klagomålsprövningen, rättslig tillsyn på eget initiativ, besvarande av lagstiftningsremisser, verksamheten som NPM samt övrig internationell verksamhet.

- *Rättslig tillsyn baserad på klagomål:* Att med bibehållen kvalitet i ärendehanteringens fullgöra uppgifterna enligt instruktionen. Härvid ska särskild vikt läggas på att minska ärendebalansens totala omfattning

och andelen ärenden i balans som är äldre än ett år.

- *Rättslig tillsyn på eget initiativ:* Att bedriva inspektionsverksamhet, som har en betydelsefull rättssäkerhetsfrämjande effekt, i minst samma omfattning som under närmast föregående år.
- *Besvarande av lagstiftningsremisser:* Att genom yttranden över förslag till lagstiftning framföra synpunkter i rättssäkerhetsfrågor och andra rättsliga frågor som det ankommer på JO att uppmärksamma.
- *Verksamheten som National Preventive Mechanism (NPM):* Att genomföra regelbundna inspektioner och besök vid institutioner där människor hålls frihetsberövade samt att rapportera till internationella kontroll- och samarbetsorgan, allt på ett sådant sätt och i en sådan omfattning att Sveriges åtaganden enligt tilläggsprotokollet till FN:s antitortyrkonvention (OPCAT) uppfylls.
- *Övrig internationell verksamhet:* Att i omvärlden främja kunskapen om och förståelsen för konstitutionell kontroll genom parlamentariska ombudsmän.

Dessa mål motsvarar, med undantag av det nya målet för JO:s verksamhet som NPM, de som satts upp för innevarande år.

Resultatredovisning

Resultat

I jämförelse med de mål som föreslås för 2011 (se föregående avsnitt) fanns det en målsättning för 2009 att öka omfattningen av inspektionsverksamheten. En sådan ökning är emellertid med nuvarande tillströmning av klagomål inte realistisk inom ramen för JO:s ordinarie verksamhet. När JO ges möjlighet att fungera som en svensk NPM kan dock inspektionsverksamheten inom ett viktigt område utökas kraftigt. Även målet som avser klagomålsprövningen har reviderats i jämförelse med 2009 då det angavs att den genomsnittliga handläggningstiden borde förkortas. JO saknar emellertid för närvarande möjlighet att följa utvecklingen av genomsnittliga handläggnings-

tider. Under 2010 kommer dock ett nytt ärendehanteringssystem att tas i drift. Det kommer att möjliggöra mätning och uppföljning av handläggningstiderna.

Antalet inkomna ärenden har ökat med 7,1 procent jämfört med 2008. Totalt har 7 267 nya ärenden registrerats under 2009. Antalet oavgjorda ärenden i balans var vid årets slut 1 119, vilket är 196 färre än vid föregående årsskifte.

Antalet ärenden äldre än ett år minskade i jämförelse med läget vid föregående årsskifte från 107 till 56. Andelen ärenden i den utgående balansen som var äldre än ett år utgjorde 5 procent 2009 jämfört med 8,1 procent 2008.

Under 2009 genomfördes 35 inspektionsdagar att jämföras med 41 under 2008.

En stor händelse under 2009 var firandet av JO:s 200-års jubileum. I anslutning till detta stod JO värd för International Ombudsman Institute's nionde världskonferens med 340 deltagare från 90 länder. JO är förebild för de liknande institutioner som numera finns i ca 130 länder över hela världen och betraktas därmed som en viktig kunskaps- och inspirationskälla för främst mera nyetablerade ombudsmannainstitutioner liksom för stater som överväger att inrätta en sådan.

JO:s anslagsutfall för 2009 uppgick till 69 161 000 kronor.

Under första kvartalet 2010 har inströmningen av ärenden ökat med 6,1 procent i förhållande till motsvarande period 2009. Sammanlagt har 1 963 nya ärenden registrerats under perioden. Under första kvartalet 2009 registrerades 1 851 nya ärenden och under motsvarande period 2008 var siffran 1 835 ärenden. Under hela året 2009 nyregistrerades 7 267 ärenden. En försiktig bedömning för 2010 är – mot bakgrund av utvecklingen under första kvartalet – att antalet nyregistrerade ärenden kan komma att uppgå till mellan 7 500 och 7 700.

Analys och slutsatser

För 2009 har samtliga mål uppnåtts förutom målet att bedriva inspektionsverksamhet i större omfattning än de senaste åren. Riksdagens konstitutionsutskott har betonat att klagomålsprövningen är JO:s viktigaste uppgift och den som är bäst ägnad att uppfylla syftet med JO:s verksamhet i stort.

För ytterligare resultatinformation hänvisas till JO:s ämbetsberättelse för verksamhetsåret 2008-07-01–2009-06-30 samt till årsredovisningen för år 2009.

Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har för 2009 bedömt årsredovisningen som i allt väsentligt rättvisande.

5.4.3 2:3 Riksdagens ombudsmän (JO)

Tabell 5.8 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	69 161	Anslags- sparande	8 842
2010	Anslag	69 400 ¹	Utgifts- prognos	69 400
2011	Förslag	74 740		
2012	Beräknat	79 796 ²		
2013	Beräknat	82 211 ³		
2014	Beräknat	84 710 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 79 037 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 80 299 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 80 900 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för Riksdagens ombudsmäns förvaltningskostnader och anskaffningar av anläggningstillgångar. Under 2011 beräknas ett investeringsbehov om 1 700 000 kronor, vilket föreslås finansieras genom att en del av anslagssparandet tas i anspråk.

JO:s överväganden avseende förslag till anslag för 2011–2014

JO som nationellt besöksorgan enligt FN:s antitortyrkonvention

JO bör tilldelas nödvändiga resurser för att kunna fullgöra rollen som nationellt besöksorgan (National Preventive Mechanism, NPM) enligt det fakultativa protokoll till FN:s konvention mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning (OPCAT) som Sverige anslutit sig till.

En NPM-enhet med särskild personal avdelad för uppgiften knyts till Riksdagens ombudsmannaexpedition. Enheten avses av respektive ombudsman ges i uppdrag att verkställa

inspektioner vid de inrättningar inom ombudsmannens ansvarsområde där enskilda hålls frihetsberövade. Det innebär, så som ansvarsområdena nu är avgränsade, att samtliga fyra ombudsmän kommer att ha ett visst ansvar för verksamheten. Det är emellertid givet att det huvudsakliga ansvaret kommer att vila på den ombudsman som ansvarar för tillsynen över kriminalvården.

Det finns i vårt land 55 fängelser, med ca 5 000 intagna, 31 häkten med 7 filialer, ett stort antal arrestlokaler vid olika enheter inom polisen, ca 3 000 vårdplatser för sluten psykiatrisk vård (dvs. vård enligt såväl lagen om psykiatrisk tvångsvård som lagen om rättspsykiatrisk vård) fördelade på inemot 80 enheter inom samtliga landsting, ett 40-tal institutioner för vård av unga och missbrukare i Statens Institutionsstyrelses regi samt inemot 200 platser vid Migrationsverkets fem olika förvarsenheter.

Det är mot denna bakgrund givet att NPM-enheten väsentligen bör ägna sig åt inspektionsverksamhet. Medarbetarna kommer således att ha som främsta uppgift att planera och genomföra regelbundna inspektioner, att sammanställa rapporter eller protokoll efter genomförd inspektion och att delta i det internationella samarbetet på området, inbegripet att sammanställa rapporter till i första hand The UN Subcommittee on Prevention of Torture, SPT.

Inrättandet av en sådan NPM-enhet fordrar åtskilliga överväganden i fråga om organisation och logistik, t.ex. när det gäller hur den bör bemannas, hur den kan integreras med JO:s övriga verksamhet och på vilket sätt dess lokalbehov bör lösas. Det innebär att flera av de uppskattningar rörande kostnader som ligger till grund för detta budgetäskande är tämligen osäkra. Det är självfallet möjligt att den relativt begränsade omfattning som föreslås i det följande kan komma att visa sig otillräcklig.

NPM-enheten bör bemannas med en chef och en biträdande chef samt två handläggare/föredragande. Chefen och den biträdande chefen bör ha sådana kvalifikationer att de var för sig kan ges i uppdrag av ombudsman att verkställa inspektioner.

Mot bakgrund av de förberedande åtgärder som fordras kan JO knappast fullt ut ta sig an uppgiften förrän vid halvårsskiftet 2011.

Åtgärder för att säkra måluppfyllelsen

Under de senaste åren har antalet nyregistrerade ärenden kontinuerligt ökat. För att möta den ökande ärendetillströmningen finns ett stort behov av att effektivisera JO:s arbetsformer. Därför har JO och konstitutionsutskottet under 2009 tagit ett initiativ som lett till att riksdagen beslutat ge riksdagsstyrelsen i uppdrag att tillsätta en utredning för en översyn av JO:s instruktion i syfte bl.a. att undersöka om det bör införas en möjlighet för justitieombudsmännen att delegera beslutsrätt i vissa enklare ärenden till annan befattningshavare inom JO. En sådan förändring bedöms, för närvarande, inte i sig fordra en utökning av bemanningen. Den ökande ärendetillströmningen fordrar emellertid att i vart fall en ytterligare föredragandetjänst inrättas. JO:s äskande för åren 2011–2014 rymmer därför kostnaderna för 30 föredragandetjänster.

Enligt löne- och förmånsavtalet för sakkunniga hos Riksdagens ombudsmän ges de föredragande tidsbegränsade förordnanden, vilket leder till en förhållandevis stor personalomsättning. Rekryteringsläget medför risk för löneglidning. Ingångslönerna och löneutvecklingen måste anpassas till vad som i övrigt gäller inom rättsväsendet, eftersom JO huvudsakligen anlitar domarkompetenta föredragande.

Under 2010 kommer en informatör att anställas för att utveckla JO:s informations- och kommunikationsverksamhet och för att förbättra JO:s kompetens på detta alltmer betydelsefulla område. JO har för närvarande ingen medarbetare för sådan verksamhet. Detta innebär utökning av personalstyrkan med ytterligare en befattning.

Lokaler

JO:s hyresavtal med riksdagsförvaltningen har anpassats till marknadsmässiga hyresnivåer vilket medför en ökning av lokalhyran.

Sammanfattning av anslagsbörjande förändringar

Sammantaget leder ovanstående förändringar till ett behov av att utöka JO:s anslag med 5 063 000 kronor för 2011, 9 450 000 kronor för 2012, 10 876 000 kronor för 2013 och 11 752 000 kronor för 2014, i jämförelse med 2010 års nivå.

Investeringar

JO har hittills fått använda anslagsmedel för att finansiera sina anläggningstillgångar, bl.a. med hänsyn till att dessa investeringar normalt är av ringa omfattning. Enligt 11 § lagen (2006:999) med ekonomiadministrativa bestämmelser m.m. för riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen ska anläggningstillgångar finansieras med lån i Riksgäldskontoret, om inte Riksdagen beslutar att finansiering ska ske på annat sätt.

Under 2011 är investeringsbehovet 1 700 000 kronor och utgörs till större delen av IT-investeringar. Investeringsbehovet beräknas därefter minska till 500 000 per år 2012–2014.

JO föreslår att anläggningstillgångarna även under 2011 får finansieras med anslagsmedel men att detta belopp, sammanlagt 1 700 000 kronor tas från anslagssparandet.

Riksdagsstyrelsens förslag

Anslaget minskas med 60 000 kronor till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen.

Riksdagsstyrelsen föreslår att ett anslag på 74 740 000 kronor anvisas för 2011. För 2012, 2013 och 2014 bör anslaget beräknas till 79 796 000 kronor, 82 211 000 kronor respektive 84 710 000 kronor.

Riksdagsstyrelsen föreslår att Riksdagens ombudsmän för 2011 får anslagsfinansiera anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet.

Tabell 5.9 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 2:3 Riksdagens ombudsmän (JO)

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	69 400	69 400	69 400	69 400
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	337	1 007	1 997	3 621
Beslut	5 063	9 450	10 876	11 752
Överföring till/från andra anslag	-60	-61	-61	-63
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	74 740	79 796	82 211	84 710

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

6 Sametinget

6.1 Budgetförslag

6.1.1 3:1 Sametinget

Tabell 6.1 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	34 647	Anslags- sparande	3 835
2009	Utfall	34 647	Anslags- sparande	3 835
2010	Anslag	34 795 ¹	Utgifts- prognos	37 768
2011	Förslag	34 329		
2012	Beräknat	34 674 ²		
2013	Beräknat	35 162 ³		
2014	Beräknat	35 911 ⁴		

¹ Inklusivt tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 34 329 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 34 329 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 34 282 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för Sametingets förvaltningskostnader. Sametinget är en förvaltningsmyndighet inom rennäringsområdet samtidigt som tinget är ett samiskt folkvalt organ med val vart fjärde år.

Regeringens överväganden

Anslaget minskas med 60 000 kronor till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen.

Regeringen föreslår att 34 329 000 kronor anvisas under anslaget 3:1 *Sametinget* för 2011. För 2012 beräknas anslaget till 34 674 000 kronor, för 2013 till 35 162 000 kronor och för 2014 till 35 911 000 kronor.

Tabell 6.2 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 3:1 Sametinget

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010 ¹	34 195	34 195	34 195	34 195
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	194	540	1 028	1 829
Beslut				
Överföring till/från andra anslag	-60	-61	-61	-63
Övrigt ³				-50
Förslag/ beräknat anslag	34 329	34 674	35 162	35 911

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget.

Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

7 Regeringskansliet m.m.

7.1 Budgetförslag

7.1.1 4:1 Regeringskansliet m.m.

Tabell 7.1 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Belopp	Anslags- sparande	Utfalls- avvikelse
2009	Utfall	6 841 789		542 810
2010	Anslag	6 839 199 ¹	Utgifts- prognos	6 408 647
2011	Förslag	6 550 980		
2012	Beräknat	6 589 169 ²		
2013	Beräknat	6 682 515 ³		
2014	Beräknat	6 833 942 ⁴		

¹ Inklusivt tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 6 524 207 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 6 525 199 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 6 524 255 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för Regeringskansliets förvaltningskostnader. I anslaget ingår Statsrådsberedningen, samtliga departement, Förvaltningsavdelningen, utrikesrepresentationen, kommittéväsendet och andra utredningar samt gemensamma ändamål (hyror, kapitalkostnader m.m.).

Mål

Regeringskansliet ska vara ett effektivt och kompetent instrument för regeringen i dess uppgift att styra riket och förverkliga sitt politiska program.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 7.2 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2009	143 966	31 000	31 000	0
Prognos 2010	175 000	0	0	0
Budget 2011	180 000	0	0	0

Inkomsterna från expeditionsavgifter och ansökningsavgifter för viseringar m.m., som redovisas på inkomsttitel, beräknas 2011 till 180 000 000 kronor. Verksamheten utförs vid utlandsmyndigheterna.

Tabell 7.3 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2009	2 186	2 186	0
(varav tjänsteexport)	0	0	0
Prognos 2010	1 700	1 700	0
(varav tjänsteexport)	0	0	0
Budget 2011	1 700	1 700	0
(varav tjänsteexport)	0	0	0

Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen anger att Regeringskansliets årsredovisning har upprättats i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Riksrevisionen har bedömt att Regeringskansliets årsredovisning för räkenskapsåret 2009 i allt väsentligt är rättvisande.

Regeringens överväganden

Regeringskansliets verksamhet

Regeringskansliet, kommittéerna och utlandsmyndigheterna, hade vid utgången av 2009 tillsammans 4 856 tjänstgörande (exklusive lokalanställda vid utlandsmyndigheterna). Av dessa var cirka 4 procent anställda på politikeravtalet.

I nedanstående tabell redovisas viss resultatinformation för Regeringskansliet.

Tabell 7.4 Viss resultatinformation för Regeringskansliet

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Antal tjänstgörande (inkl. politikeravtal)	4 446	4 548	4 621	4 541	4 514	4 639	4 771	4 856
<i>andel kvinnor/män</i>	57/43	57/43	58/42	58/42	58/42	58/42	58/42	59/41
Anställda på politikeravtalet	163	184	182	203	156	195	193	196
<i>andel kvinnor/män</i>	51/49	52/48	53/47	54/46	46/54	43/57	43/57	45/55
Andel kvinnor/män av anställda på chefsavtalet	31/69	33/67	34/66	36/64	38/62	39/61	40/60	40/60
Sjukfrånvaro andel av arbetstid	3,0	3,0	2,8	2,8	2,9	2,5	2,4	2,0
<i>bland kvinnor/män</i>	3,9/1,9	4,0/1,6	3,7/1,6	3,7/1,5	3,8/1,5	3,2/1,5	2,9/1,5	2,6/1,2
Antal diarieförda ärenden	77 480	75 099	76 939	83 421	85 335	94 031	99 433	115 666
Regeringsärenden	9 548	7 934	7 615	7 529	7 899	6 952	6 972	6 395
Propositioner	148	171	188	183	187	142	212	224
Författningsärenden	i.u.	1 217	1 387	1 249	1 581	1 463	1 433	1 600
Kommitté- och tilläggsdirektiv	160	171	183	150	141	185	158	130
Regleringsbrev och ändringsbeslut	i.u.	702	739	836	658	652	671	890
SOU-serien	124	130	135	120	118	113	131	100
Ds-serien	67	66	57	58	24	53	87	69
Interpellationssvar	447	486	542	531	442	778	702	531
Frågesvar till riksdagen	1 518	1 442	1 749	2 212	1 906	1 774	1 603	1 172
Brevsvar till enskilda	i.u.	27 422	27 343	29 889	34 007	36 698	30 143	32 302
Resdagar i Sverige (med övernattning)	i.u.	10 013	8 887	9 083	8 434	13 088	13 371	17 429
Resdagar utomlands (med övernattning)	i.u.	35 378	41 106	38 734	34 722	45 632	43 722	51 012
Arbetsdagar i EU:s rådsarbetsgrupper	i.u.	2 787	2 443	2 372	2 232	2 395	2 912	5 285
Arbetsdagar i kommissionens kommittéer och expertgrupper	i.u.	i.u.	i.u.	1 434	1 537	1 478	1 488	1 918
Arbetsdagar i internationella organisationer utanför EU	i.u.	i.u.	i.u.	4 458	4 825	5 046	4 927	5 457
Faktapromemorior till EU-nämnden	i.u.	124	112	75	114	137	150	150
Reg. internationella handlingar	116 667	110 759	104 838	103 831	91 083	74 437	65 035	14 750
Utlandsstationerade	599	596	629	634	678	661	656	674
<i>andel kvinnor/män</i>	50/50	50/50	54/46	54/46	55/45	54/46	52/48	52/48

Antalet tjänstgörande ökade under 2009, bl.a. till följd av tillfälliga förstärkningar inför och under Sveriges ordförandeskap i Europeiska unionens råd. Andelen kvinnor som är anställda på chefsavtalet fortsätter att öka. Under de senaste åren har ungefär hälften av de nyanställda cheferna varit kvinnor. Sjukfrånvaron bland Regeringskansliets medarbetare är låg i förhållande till staten totalt. Det gäller både bland kvinnor och bland män.

Antalet diarieförda ärenden har ökat de senaste åren. Detta beror till stor del på att ärenden som tidigare registrerades i skrivelse-diarier (internationella handlingar) förts över till ärendediariet. I ärendediariet kan flera handlingar registreras i ett ärende, medan varje handling registreras var för sig i ett skrivelsediarium. Förändringen har medfört att antalet ärenden i ärendediariet ökat men i mindre omfattning än minskningen av antalet registrerade internationella handlingar.

Mot bakgrund av att fler förvaltningsbeslut förts över till andra myndigheter så har antalet regeringsärenden fortsatt att minska.

Antalet frågesvar var under 2009 betydligt lägre än tidigare år. Även antalet interpellations-svar har sjunkit i jämförelse med 2007 och 2008.

Det internationella arbetet, bl.a. resdagar utomlands och deltagandet i EU:s kommittéer har ökat. Detta förklaras till största delen av det svenska ordförandeskapet i EU hösten 2009. Även ökningen av antalet resdagar inom Sverige förklaras av det svenska ordförandeskapet i EU. Ytterligare redovisning av Regeringskansliets arbete återfinns i Regeringskansliets årsbok 2009 och på www.regeringen.se.

Genomförandet av Sveriges ordförandeskap i EU

Under hösten 2009 var Sverige ordförande i Europeiska unionens råd. Ett långsiktigt och målmedvetet förberedelsearbete bidrog till att ordförandeskapet kunde genomföras framgångsrikt. Regeringen har under våren 2010 redovisat ordförandeskapet i en särskild skrivelse till riksdagen (Skr. 2009/10:174 Redogörelse för det svenska ordförandeskapet i Europeiska unionens råd andra halvåret 2009).

Utgifterna för ordförandeskapet avser mötesverksamheten i Sverige, möten med Europeiska rådet i Bryssel, press-, informations- och kultur-satsningar, kompetensutveckling samt för-

stärkning av departement och några utlandsmyndigheter. Eftersläpningar av t.ex. bidrag från Europeiska kommissionen samt avvecklingskostnader under 2010 gör att utfallet ännu inte är fullständigt. Prognosen är dock att myndighetens kostnader för förberedelser och genomförande av ordförandeskapet ryms väl inom de av riksdagen anvisade medlen. Av de 917,4 miljoner kronor som Regeringskansliet tilldelats i extra medel för 2008 och 2009 har 767 miljoner kronor redovisats som särkostnader för ordförandeskapet inklusive 9,7 miljoner kronor som disponerats av Svenska Institutet. De extra medel som tillfördes för oförutsedda händelser i tilläggsbudget 2009 förbrukades inte. En annan förklaring till en lägre anslagsförbrukning är att mötesverksamheten i Sverige har genomförts till en lägre kostnad än beräknat. Därutöver har bidrag från kommissionen till mötesverksamheten blivit högre än förväntat.

Sekretariatet för EU-möten i Sverige 2009 (SES-09) inrättades för att planera och genomföra mötesverksamheten i Sverige. SES-09:s uppdrag var bl.a. att säkerställa lokaler för alla möten och tillhandahålla teknik, måltider, hotell, transporter, säkerhetsarrangemang, tolkar m.m. Under ordförandeskapet genomförde Regeringskansliet sammanlagt 111 möten och konferenser i Sverige. Det praktiska och logistiska genomförandet fick betydande uppskattning.

För att planera och genomföra kommunikationsinsatser under ordförandeskapet inrättades ett särskilt sekretariat i Statsrådsberedningen – Sekretariatet för kommunikation EU 2009 (KOM-09). I kommunikationsarbetet låg fokus på media och webb som de viktigaste kanalerna att nå medborgarna.

Utrikesrepresentationen

Utrikesrepresentationen bestod i december 2009 av 97 utlandsmyndigheter, varav 83 ambassader, 7 konsulat samt 7 representationer och delegationer. Sverige har diplomatiska förbindelser med i stort sett alla självständiga stater i världen. I 86 av de 192 länder som är medlemmar i FN kommer det i slutet av 2010 finnas en svensk ambassad. Sverige har också cirka 420 honorärkonsulat.

Under åren 1990–2010 kommer 33 ambassader och 8 karriärkonsulat ha öppnats.

Under samma period har 29 ambassader och 25 karriärkonsulat stängts. Avveckling av ambassaderna i Bratislava, Dakar, Dublin, Ljubljana, Luxemburg och Sofia har skett under 2010. Tio sektionskanslier har under 2010 uppgraderats till ambassader. Dessa ligger i Bamako, Chisinau, Kigali, La Paz, Monrovia, Ouagadougou, Phnom Penh, Pristina, Tbilisi och Tirana.

Förändringar i omvärlden och i politikens inriktning, liksom kraven på en effektiv användning av resurser föranleder anpassningar i den svenska utrikesförvaltningen. En utredning om den svenska utrikesförvaltningens framtid pågår. Utredningen ska med utgångspunkt i förändrade förutsättningar i omvärlden och inom Regeringskansliet belysa utrikesförvaltningens framtida roll inom ramen för Regeringskansliets internationella verksamhet. Förslag om hur de av riksdag och regering fastlagda verksamhetsmålen ska kunna uppfyllas på ett flexibelt samt mer kostnads- och verksamhets-effektivt sätt ska presenteras. Utredningen lämnade ett delbetänkande i april 2010; Utrikesförvaltning i världsklass – En mer flexibel utrikesrepresentation (SOU 2010:32).

Den s.k. Stoltenberggrapporten har lagt grunden för ett ökat samarbete mellan de nordiska ländernas utrikesförvaltningar. Diskussionen om rapportens förslag har fortsatt länderna emellan med ett brett upplägg, inriktat på att utveckla det samarbete som redan pågår på många orter i världen. Vidare undersöks möjligheten att placera diplomater på annat nordiskt lands ambassad.

Kronprinsessans bröllop

Med anledning av kronprinsessan Victorias bröllop tillfördes Regeringskansliet 4 miljoner kronor för 2010. Medlen har främst använts till kostnader för mottagning av utländska prominenta gäster samt kostnader relaterade till den utländska mediebevakningen, inklusive upprättandet av ett mediecenter.

Därutöver anordnade regeringen en mottagning dit företrädare för alla Sveriges kommuner och landsting inbjöds.

Renovering och utveckling av Regeringskansliets lokaler

Renovering och utveckling av Regeringskansliets lokaler fortsätter. Statens fastighetsverk och Regeringskansliet har en gemensam planering för Regeringskansliets långsiktiga lokalför-sörjning i Klarakvarteren. Planeringen innebär att Regeringskansliet får lokaler i större sammanhängande enheter och ökad tillgänglighet via kulvertsystemet. Lokalerna ska ge möjlighet till flexibelt utnyttjande för ökad effektivitet och god arbetsmiljö samt uppfylla såväl tekniska som säkerhetsmässiga krav. Detta kommer att omfatta påbyggnad av fastigheter och förtätning av befintliga lokaler, avveckling av mindre lämpliga lokaler och eventuellt förvärv av enstaka fastigheter.

Redan under 2010 har lokaler i två fastigheter lämnats. En ny lokal (Garnisonen på Östermalm) har tagits i bruk för kommittéväsendet.

Effektivare myndighetsstyrning

Under 2009 och 2010 har ett fortsatt internt arbete bedrivits i syfte att effektivisera myndighetsstyrningen. Ett ramverk för myndighetsstyrning är under framtagande och en satsning med kompetenshöjande insatser kommer att inledas.

Övrig administration

Inom Regeringskansliet pågår ett fortlöpande arbete för att stärka personalfrågorna. Ett arbete har också initierats för att bl.a. med stöd av de senaste årens IT-satsningar utveckla Regeringskansliets gemensamma arbetsformer. Vidare pågår inom Förvaltningsavdelningen ett omfattande omstruktureringsarbete i syfte att effektivisera förvaltningsstödet och säkerställa att fortsatt utvecklingsarbete kan ske inom tillgängliga ekonomiska ramar.

Renodlingen av Regeringskansliets verksamhet har fortsatt, bl.a. genom att flytta över vissa uppgifter i bidragshanteringen till andra myndigheter.

Anslagsförändringar

I enlighet med 2010 års ekonomiska vårproposition (2009/10:100) tar Migrationsverket över verksamheter som avser uppgifter inom migrationsområdet vid vissa utlandsmyndigheter. För detta ändamål föreslås att 17 500 000 kronor förs från anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* till det under utgiftsområde 8 Migration uppförda anslaget 1:1 *Migrationsverket*.

Av 2010 års ekonomiska vårproposition framgår även att en ny myndighet inom medieområdet – Statens medieråd – bör inrättas som tar över Medierådets verksamhet. För ändamålet föreslår regeringen att 6 255 000 kronor förs från anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* till det under utgiftsområde 17 Kultur, media, trossamfund och fritid uppförda anslaget 11:4 *Statens medieråd*.

För att stärka arbetet med effektivitet och kvalitet i bl.a. rättskedjan och på migrationsområdet föreslår regeringen att anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* tillförs 10 000 000 kronor. Finansieringen sker genom att de under utgiftsområde 4 Rättsväsendet uppförda anslagen 1:1 *Polisorganisationen*, 1:5 *Sveriges Domstolar* och 1:6 *Kriminalvården* minskas med 6 000 000 kronor, 1 000 000 kronor respektive 2 000 000 kronor samt genom att det under utgiftsområde 8 Migration uppförda anslaget 1:1 *Migrationsverket* minskas med 1 000 000 kronor.

Särskilt belastade utlandsmyndigheter vad gäller antalet ansökningar om viseringar och uppehållstillstånd bör tillfälligt förstärkas för att verksamheten ska upprätthållas på en tillfredsställande nivå. Regeringen föreslår därför att anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* för 2011 tillförs 30 000 000 kronor för detta ändamål.

Nya villkor infördes 2007 för utlandsstationerad personal vid utlandsmyndigheterna till följd av ändrad skattelagstiftning. Dessa villkor har nu setts över, vilket föranlett en revidering av ersättningsnivåerna för de utlandsstationerade. Regeringen föreslår att 12 000 000 kronor tillförs anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* (jfr prop. 2005/06:19).

I syfte att säkerställa ett brett svenskt engagemang i det internationella samarbetet föreslår regeringen att anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* för 2011 tillförs 10 000 000 kronor och för 2012 och framåt 15 000 000 kronor.

För att kunna möta de krav som ställs i och med nästa steg i reformeringen av den svenska

fattigdomsbekämpningen föreslår regeringen att anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* tillförs 7 500 000 kronor för insatser inom ramen för det s.k. Öppna biståndet (se mer i utg.omr. 7 avsnitt 3.6.2 och 3.7.1). Finansieringen sker genom att det under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd uppförda anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* minskas med motsvarande belopp.

För att finansiera EU:s gemensamma utrikes-tjänst EEAS föreslår regeringen att 11 500 000 kronor för 2011, 15 300 000 kronor för 2012 och 15 600 000 kronor för 2013 och framåt förs från anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* till det under utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen uppförda anslaget 1:1 *Avgiften till Europeiska unionen*.

Mot bakgrund av att regeringen har beslutat om en förlängning av Regelrådets uppdrag till utgången av 2014 (dir. 2010:96) föreslår regeringen att anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* tillförs 5 000 000 kronor per år 2011–2014.

Regeringen har beslutat att avveckla Fiskeriverket. I samband med detta kommer Regeringskansliets samordning för förhandlingar som avser den gemensamma fiskeripolitiken att stärkas. Med anledning av detta föreslår regeringen att 1 700 000 kronor för 2011 och 3 400 000 kronor för 2012 och framåt förs från det under utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel uppförda anslaget 1:14 *Fiskeriverket* till anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.*

Med hänsyn till förändrad ansvarsfördelning avseende utbildningsinsatser för Regeringskansliets personal föreslår regeringen att 1 900 000 kronor förs från det under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning uppförda anslaget 1:4 *Arbetsgivarpolitiska frågor* till anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.*

För att finansiera kostnader för Rådet för försäljning av aktier i bolag med statligt ägande föreslår regeringen att 1 900 000 kronor förs från det under utgiftsområde 24 Näringsliv uppförda anslaget 1:20 *Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.* till anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* för perioden 2011–2014.

Vidare minskas anslaget med 400 000 kronor till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen.

För 2011 föreslår regeringen att anslaget ska uppgå till 6 550 980 000 kronor. För 2012, 2013

och 2014 beräknas anslaget uppgå till 6 589 169 000 kronor, 6 682 515 000 kronor respektive 6 833 942 000 kronor.

Tabell 7.5 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 4:1 Regeringskansliet m.m.

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	6 705 299	6 705 299	6 705 299	6 705 299
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	-870	65 886	160 767	317 369
Beslut	-161 374	-193 230	-196 237	-200 713
Överföring till/från andra anslag	-12 932	-11 378	-11 537	-11 800
Övrigt ³	20 857	22 592	24 224	23 788
Förslag/ beräknat anslag	6 550 980	6 589 169	6 682 515	6 833 942

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget.

Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas (2014) även till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen. Vidare redovisas här omräkning till följd av förändringar av valutakurser.

8 Länsstyrelserna

8.1 Omfattning

Området Länsstyrelserna, som tidigare benämndes Regional samhällsorganisation, avser den samordnade länsförvaltningen med de 21 länsstyrelserna. Området omfattar anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* Anslaget beräknas finansiera drygt hälften av länsstyrelsernas verksamhet (se vidare avsnitt 8.4.2 och 8.7.1).

8.1.1 Länsstyrelserna

Den samordnade länsförvaltningen med de 21 länsstyrelserna verkar utifrån uppgiften att vara statens regionala företrädare. Länsstyrelserna ska vidare verka för att nationella mål får genomslag i länen samtidigt som hänsyn ska tas till regionala förhållanden och förutsättningar. Länsstyrelserna ska utifrån ett statligt helhetsperspektiv arbeta sektorsövergripande och inom myndigheternas ansvarsområden samordna olika samhällsintressen och statliga myndigheters insatser.

För många av de offentliga åtaganden som utförs av kommuner eller andra aktörer har länsstyrelserna även uppgifter avseende samordning, tillsyn, uppföljning och utvärdering.

8.1.2 Regional ansvarsfördelning mellan staten och den kommunala nivån

Försöksverksamheten med ändrad regional ansvarsfördelning i Skåne och Västra Götalands län upphör vid utgången av 2010. Den 1 januari 2011 träder i stället lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län i kraft. Lagen innehåller bestämmelser om regionalt tillväxtarbete och länsplaner för regional transportinfrastruktur. Lagen gäller för Hallands, Skåne och Västra Götalands läns landsting samt för Gotlands kommun. Motsvarande bestämmelser finns i lagen (2002:34) om samverkansorgan i länen som ger kommuner och landsting möjlighet att bilda s.k. kommunala samverkansorgan. För närvarande finns det kommunala samverkansorgan i Blekinge, Dalarnas, Gotlands, Gävleborgs, Hallands, Jönköpings, Kalmar, Kronobergs, Södermanlands, Uppsala, Värmlands, Västerbottens, Örebro och Östergötlands län. Från 2011 tar Landstinget i Hallands län respektive Gotlands kommun över uppgifterna från samverkansorganen i dessa två län. Landstinget i Jämtlands län och samtliga kommuner i länet har till regeringen gett in en ansökan om att få bilda ett kommunalt samverkansorgan fr.o.m. 2011.

Anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* finansierar förvaltningskostnader hos kommunala samverkansorgan och landstingen i Hallands, Skåne och Västra Götalands län samt hos Gotlands kommun.

8.2 Utgiftsutveckling

Tabell 8.1 Utgiftsutveckling inom område Länsstyrelserna

Miljoner kronor

	Utfall 2009	Budget 2010 ¹	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014
<i>Anslag inom område länsstyrelserna</i>							
5:1 Länsstyrelserna m.m.	2 532	2 316	2 297	2 349	2 327	2 360	2 411
Summa område Länsstyrelserna	2 532	2 316	2 297	2 349	2 327	2 360	2 411

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

8.3 Mål

Målet för området Länsstyrelserna är att nationella mål ska få genomslag i länen samtidigt som hänsyn tas till regionala förhållanden och förutsättningar. Målet gäller för samtliga län oavsett ansvars- och uppgiftsfördelning mellan stat och kommun.

- utgiftsområde 21 Energi,
- utgiftsområde 22 Kommunikationer,
- utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel, samt
- utgiftsområde 24 Näringsliv.

Av förordningen (2007:825) med länsstyrelseinstruktion framgår att länsstyrelserna utifrån ett statligt helhetsperspektiv ska arbeta sektorsövergripande och inom myndigheternas ansvarsområden samordna olika samhällsintressen och statliga myndigheters insatser. Länsstyrelserna har bl.a. uppgifter i fråga om livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor, regional tillväxt, infrastrukturplanering, hållbar samhällsplanering och boende, energi och klimat, kulturmiljö, skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar, naturvård samt miljö- och hälsoskydd, lantbruk och landsbygd, fiske, folkhälsa, jämställdhet och integration.

Utöver dessa uppgifter anges i instruktionen att vissa länsstyrelser har särskilda uppgifter, bl.a. förvaltning av vattendistrikt, fjällfrågor, rennärlingsfrågor, tillsyn rörande penningtvätt och frågor om tillstånd att anordna kampsportsmatcher.

I de fem län där det varken finns kommunala samverkansorgan eller pågår försöksverksamhet med ändrad regional ansvarsfördelning, driver och samordnar länsstyrelsen det regionala tillväxtarbetet i länet. Detta gäller Jämtlands, Norrbottens, Stockholms, Västernorrlands och Västmanlands län.

Utöver den resultatredovisning som görs i detta avsnitt hänvisas till respektive utgiftsområde i denna proposition.

8.4 Resultatredovisning

Länsstyrelserna har uppgifter inom ett stort antal utgiftsområden. Detta innebär att beslut och insatser inom olika utgiftsområden ofta kan få konsekvenser för länsstyrelsernas verksamhet.

De utgiftsområden, utöver utgiftsområde 1 Rikets styrelse, inom vilka länsstyrelserna bedriver verksamhet är:

- utgiftsområde 5 Internationell samverkan,
- utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap,
- utgiftsområde 8 Migration,
- utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg,
- utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet,
- utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv,
- utgiftsområde 17 Kultur, medier, trosamfund och fritid,
- utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik,
- utgiftsområde 19 Regional tillväxt,
- utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård,

8.4.1 Indikatorer

Indikatorer saknas för att beskriva resultatet inom området Länsstyrelserna. En samlad resultatbedömning görs i stället för länsstyrelserna utifrån hur väl de har uppfyllt de uppgifter som ålagts dem. Under våren 2010 genomfördes en gemensam myndighetsdialog mellan Regeringskansliet och länsledningarna om länsstyrelsernas övergripande resultat.

8.4.2 Resultat

Inför 2009 förändrades strukturen i länsstyrelsernas regleringsbrev så att den följer uppgifterna i länsstyrelseinstruktionen. Detta innebär att indelningen av verksamheterna i tre större verksamhetsområden och ett antal verksamhetsgrenar har tagits bort. Länsstyrelsernas åiterrapportering och redovisning följer den nya strukturen.

Samordnings- och sektorsövergripande arbete

För länsstyrelserna har 2009 innehållit såväl strategiska och långsiktiga samordningsuppdrag som ett omfattande omställningsarbete inom respektive länsstyrelse.

I samband med den finansiella krisen och efterföljande varsel, uppsägningar och nedläggningar av verksamheter runt om i landet beslutade regeringen att ge landshövdingarna samt ordförandena för styrelserna i samverkans- och självstyrelseorganen i uppdrag att för regeringens räkning samordna statens insatser på lokal och regional nivå. Detta arbete har resulterat i värdefulla underlag till regeringen, särskilda insatser i länen och att prioriteringar gjorts inom länsstyrelsernas verksamhet för att motsvara de behov som identifierats.

Antalet ensamkommande flyktingbarn fortsätter att öka. Länsstyrelsernas insatser i detta arbete inriktas främst mot att främja samverkan och samordning mellan berörda aktörer, öka kunskap och kompetens samt utveckla formerna för mottagande och introduktion av nyanlända. De erfarenheter och den kunskap som vunnits under 2007 och 2008 har tillvaratagits och lett till en utveckling av länsstyrelsernas metoder och arbetsätt. Länsstyrelsernas engagerade och intensiva arbete har

gett goda resultat för de nyanlända och skapar förutsättningar för en fortsatt positiv utveckling.

Under 2009 har länsstyrelserna genomfört och förberett flera större organisatoriska förändringar. I början av året övertog länsstyrelserna ansvaret för djurskyddstillsynen från kommunerna, vilket också innebar ett övertagande av personal.

Överföringen av djurskyddskontroller har inneburit övergångsproblem för länsstyrelserna av den art som kan förväntas i samband med större organisationsförändringar. Efter förslag i propositionen Vårtilläggsbudget för 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, rskr. 2009/10:348) tillfördes länsstyrelserna 11 miljoner kronor för att kunna genomföra reformen.

Under året har mycket förberedelsearbete lagts ned för att fr.o.m. 2010 föra över ansvaret för den sociala tillsynen till Socialstyrelsen och uppgifterna på trafikområdet till Transportstyrelsen.

Vidare har förberedelser pågått för en koncentration av stiftelsehanteringen till sju länsstyrelser samt ett övertagande av huvudansvaret för rovdjursfrågorna från Naturvårdsverket fr.o.m. 2010.

Flera länsstyrelser har också genomfört egna organisatoriska förändringar under året, bl.a. mot bakgrund av länsstyrelsernas förändrade uppgifter och behovet av att effektivisera myndigheternas verksamhet.

Tillsyn och vägledning

Genom sin tillsynsroll ska länsstyrelserna säkerställa efterlevnaden av de föreskrifter som riksdagen och regeringen beslutat för respektive verksamhet. I detta avsnitt fokuserar resultatredovisningen på de större tillsynsverksamheterna inom vissa delar av utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning, utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård samt utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.

Hållbar samhällsplanering och boende

Länsstyrelserna har utfört tillsynsarbete enligt plan- och bygglagen (1987:10) med ett godkänt resultat. I länsstyrelsernas årsredovisningar finns indikationer på att länsstyrelserna arbetat något

mer med tillsyn och tillsynsliknande frågor under 2009 jämfört med tidigare år. Från och med 2009 har länsstyrelserna också erhållit extra medel för detta arbete (se prop. 2008/09:1 utg. omr. 2 avsnitt 8). Nio länsstyrelser utmärker sig genom särskilt goda insatser. Kommunsamråd och tillsynsmöten med länets samtliga kommuner, kontinuitet i tillsynen, utarbetande av tillsynsplaner samt framåtsyftande tillsyn genom information och kunskapsförmedling är exempel på aktiviteter hos dessa länsstyrelser.

För 2009 har samtliga länsstyrelser tagit fram regionala analyser av bostadsmarknaden. Många länsstyrelser har i dessa analyser tagit upp de demografiska utmaningarna som myndigheterna ser kommer att påverka respektive län i framtiden. Kvaliteten på analyserna har genomgående höjts under 2009.

Miljötillsyn och tillsyn över skyddade områden

Enligt länsstyrelsernas årsredovisningar har myndigheterna genomgående ett litet utrymme för egeninitierad tillsyn. Tillståndsprövningen går, vid behov av prioritering, före den ofta händelsestyrda tillsynen. Förhållandet har varit liknande även tidigare år. Fördelningen av resurser har emellertid kunnat hanteras av de allra flesta länsstyrelser på ett sådant sätt att goda arbetsresultat kunnat nås. Flera redovisningar vittnar om att länsstyrelserna har kunnat korta ner sina handläggningstider och skapat utrymme för en mer strategisk operativ tillsyn. Fler länsstyrelser borde dock öka andelen egeninitierad och förebyggande tillsyn.

Vad gäller skydd och skötsel av värdefulla naturområden görs generellt ett betydande arbete i enlighet med de politiska prioriteringarna. Kännetecknande för de länsstyrelser som uppnått mycket goda resultat är att dessa arbetat brett och har en utvecklad dialog med branscher och ideella föreningar, vilket resulterat i att fler aktörer vill medverka i naturvårdsarbetet.

Social tillsyn

Länsstyrelsernas arbete inom området social tillsyn påverkades redan under 2009 till viss del av regeringens beslut att fr.o.m. 2010 flytta verksamheten till Socialstyrelsen. Övergången har präglat länsstyrelsernas verksamhet i varierande utsträckning. Ett antal länsstyrelser uppger att övergången till Socialstyrelsen i hög grad har påverkat verksamheten. Ett antal länsstyrelser menar dock att övergången till

Socialstyrelsen kunnat ske utan störningar eller att tillsynen fungerat väl, trots att verksamheten påverkats av omställningen. Av redovisningen framgår dock att antalet objekt som varit föremål för någon form av tillsyn minskat under 2009 jämfört med 2008, liksom antalet inspektioner av hem för vård eller boende, särskilda boendeformer och hemtjänstenheter.

Under 2009 har länsstyrelserna haft tre särskilda och mer långsiktiga regeringsuppdrag rörande förstärkt tillsyn av den sociala barn- och ungdomsvården (dnr Fi2008/7328), förstärkt tillsyn av insatser till personer med psykisk funktionsnedsättning (dnr S2008/5524) samt utvecklad tillsyn av missbruks- och beroendevården (dnr S2008/10663). Av länsstyrelsernas rapportering framgår att många länsstyrelser klarar uppdragen helt, men att cirka en tredjedel endast delvis eller inte alls klarar uppdragen.

Omfattningen av den samordnade tillsynen skiljer sig kraftigt mellan länsstyrelserna. Drygt en tredjedel av länsstyrelserna har redovisat en verksamhet av mycket begränsad omfattning, varav två anger att de inte bedrivit någon samordnad tillsyn. Samarbetet för en mer likvärdig tillsyn har dock ökat markant de senaste åren. Tillsynen utifrån gemensamma bedömningskriterier och arbetet inom ramen för projektet Social Samverkan Sverige har resulterat i att det finns en bra grund för ett likartat arbetssätt. Socialstyrelsen bör kunna dra nytta av detta.

Djurskyddskontroller m.m.

Inom området Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor skedde en betydande förändring under 2009, då länsstyrelserna fr.o.m. den 1 januari övertog ansvaret för djurskyddskontrollen samt kontrollen av foder och livsmedel i primärproduktionen från kommunerna. Av dessa kontrolltyper bedöms djurskyddskontrollen ha inneburit den största organisatoriska förändringen för länsstyrelserna under 2009.

Administrationen av överföringen av djurskyddskontroller med t.ex. registerhållning, kontrollplaner, checklistor, rutiner för ärendehantering, personalfrågor och liknande övergångsproblem har inneburit påfrestningar för den operativa djurskyddskontrollen. Samtliga länsstyrelser redovisar att de fick överta flera öppna ärenden från kommunerna i samband

med överföringen. I flera fall bedöms detta ha hämmat verksamheten.

När det gäller ärendehanteringens uppger samtliga länsstyrelser att de har prioriterat anmälningsärenden och tillståndsprövning samt att avsluta ärenden som övertagits från kommunerna. Den planerade kontrollen har därför varit av mer begränsad omfattning.

Ärendehandläggning

Under 2009 inkom ca 1 077 000 ärenden till länsstyrelserna. Detta är något färre ärenden än föregående år. De största ärendegrupperna är Körkort och trafikföreskrifter m.m. samt Lantbruksärenden.

Den totala andelen ärenden som under året överklagats i relation till de ärenden i vilka beslut fattats under året uppgick till cirka 1,2 procent. Denna nivå har varit konstant under de senaste åren. Av de ärenden som avgjorts i högre instans har under 2009 länsstyrelsernas beslut ändrats i 11 procent av fallen. Både 2007 och 2008 var motsvarande andel cirka 13 procent. Körkortsingripanden stod för 40 procent av de ändrade besluten, medan 16 procent av besluten rörde hållbar samhällsplanering och boende.

Vid årets slut uppgick antalet öppna ärenden till cirka 214 400, varav cirka 8 600 var äldre än två år. Antalet öppna ärenden ökade något under 2009, medan andelen ärenden som är äldre än två år sjönk från 4,8 procent till 4,0 procent. Inom körkortsområdet sjönk antalet öppna ärenden med 20 procent jämfört med året dessförinnan. Ökningarna av antalet öppna ärenden avser främst verksamheten Lantbruk och verksamhet inkluderande livsmedelskontroll, djurskydd samt veterinära frågor.

Vid länsstyrelserna pågår ett fortlöpande arbete med att utveckla service och ärendehandläggning. Enligt ett uppdrag i myndigheternas regleringsbrev för 2009 ska länsstyrelserna i respektive verksamhetsplan för 2010 ange mål för handläggningstider för ett urval av ärendegrupper. Målen för ärenden som handläggs via elektroniska tjänster, s.k. e-tjänster, ska vara identiska för samtliga länsstyrelser. I regleringsbrevet för 2010 gavs länsstyrelserna i uppdrag att redovisa i vilken omfattning uppställda mål för handläggningstiderna uppnåtts och orsaker till eventuella större avvikelser från dessa. Vidare gavs Läns-

styrelsen i Jämtlands län i uppdrag att samordna en lägesrapport om utvecklingsarbetet beträffande handläggningstider. I lägesrapporten, som lämnades till regeringen i juni 2010, redovisas att en översyn har gjorts av det urval av ärendegrupper som användes för 2010. Målet för utvecklingsarbetet är att inför 2011 ha ett kvalitetssäkrat urval av handläggningstider som länsstyrelserna mäter på ett likartat sätt.

En annan viktig del i arbetet med att utveckla service och handläggning är utvecklingen av e-tjänster, företrädesvis inom volymtunga ärendeslag. Genom att utnyttja erhållna kunskaper och återanvända uppbyggda plattformar för redan utvecklade e-tjänster skapar länsstyrelserna nu nya rutiner och e-tjänster som såväl effektiviserar administrationen för länsstyrelserna som förenklar för enskilda och företag.

Kompetensförsörjning

Antalet årsarbetskrafter har ökat under 2000-talet

År 2009 uppgick antalet årsarbetskrafter vid länsstyrelserna till 5 049, vilket är en ökning med drygt 200 årsarbetskrafter jämfört med föregående år. Detta kan till stor del förklaras av att länsstyrelserna fr.o.m. 2009 övertagit djurskyddskontrollen samt kontrollen av foder och livsmedel i primärproduktionen från kommunerna

År 2009 var 60 procent av de anställda kvinnor, vilket är samma andel som föregående år. Det är också en betydligt högre andel än för staten som helhet där andelen kvinnor var 51 procent. Länsstyrelserna och staten följer dock samma trend, dvs. att andelen anställda kvinnor ökar.

Antalet årsarbetskrafter har ökat med 916 sedan 2000, vilket är en ökning med ungefär 22 procent. Det finns dock stora skillnader mellan olika verksamheter. Av tabell 8.2 framgår att Naturvård och miljöskydd är den klart största verksamheten samt också den verksamhet, tillsammans med verksamheten Social omvårdnad och Integration, som procentuellt sett ökat mest sedan 2000. Länsstyrelsernas tillkommande arbetsuppgifter avseende djurskyddskontroller m.m. redovisas inom verksamhetsområdet Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor som tidigare enbart innehöll livsmedelskontroller, vilket förklarar den stora ökningen för detta område. Området Resurs-

samverkan innehåller till största delen den gemensamma IT-enheten. Före 2009 redovisades antalet årsarbetskrafter för länsstyrelsernas respektive IT-verksamhet under området Administration. Antalet årsarbetskrafter inom områdena Administration och Resurssamverkan har minskat med ett tiotal årsarbetskrafter jämfört med 2008. Jämfört med 2000 har administrationsverksamheten sjunkit med cirka 30 årsarbetskrafter, trots att verksamheten har ökat med 22 procent.

Cirka 28 procent av länsstyrelsernas totala årsarbetskraft arbetade 2009 inom området Naturvård och miljöskydd. Motsvarande siffra för 2000 var cirka 18 procent.

Tabell 8.2 Antal årsarbetskrafter per verksamhet

	2009	2008	2000
Naturvård och miljöskydd	1430	1373	746
Lantbruk	728	721	721
Administration	656	803	849
Kommunikationer	366	359	381
Social omvårdnad	283	276	147
Hållbar samhällsplanering	259	214	217
Regional tillväxt	238	311	328
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	230	83	65
Övrig förvaltning	206	179	170
Resurssamverkan	161	26	0
Kulturmiljö	159	174	151
Krishantering, skydd mot olyckor och civilt försvar	124	125	128
Fiske	56	56	56
Integration	50	44	16
Jämställdhet	43	39	35
Omställning av energisystemet	21	17	0
Skogsbruk	20	23	23
Rennäring	19	22	29
Arbetsmarknad	-	-	72
Summa	5 049	4 845	4 133

Källa: Länsstyrelsernas årsredovisningar 2000, 2008 och 2009.

När det gäller utvecklingen per länsstyrelse kan konstateras att samtliga länsstyrelser förutom Länsstyrelsen i Gotlands län har ökat sin personalstyrka sedan 2000. Minskningen på Länsstyrelsen i Gotlands län beror på att försöksverksamheten med vidgad samordnad

länsförvaltning fr.o.m. 2008 avvecklades i den del som avsåg arbetsmarknadsfrågor. Om en jämförelse görs med 2008 kan dock konstateras att sex länsstyrelser under 2009 minskat sin personalstyrka. Omflyttningen av IT-personal är en förklaring, men också genomförda rationaliseringar för att kunna möta en ansträngd ekonomisk situation har bidragit till denna utveckling.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län är fr.o.m. 2009 den gemensamma IT-enhetens organisatoriska hemvist. De drygt 130 årsarbetskrafter som arbetar i den gemensamma IT-enheten redovisas således på denna länsstyrelse.

Tabell 8.3 Antal årsarbetskrafter per länsstyrelse

Länsstyrelsen i	2009	2008	2000
Stockholms län	431	406	338
Uppsala län	165	162	126
Södermanlands län	163	188	145
Östergötlands län	238	221	186
Jönköpings län	230	218	194
Kronobergs län	139	136	132
Kalmar län	179	203	154
Gotlands län	119	129	186
Blekinge län	135	133	101
Skåne län	458	394	327
Hallands län	158	156	130
Västra Götalands län	760	625	548
Värmlands län	191	186	157
Örebro län	192	182	144
Västmanlands län	164	169	141
Dalarnas län	212	206	193
Gävleborgs län	209	199	162
Västernorrlands län	213	225	182
Jämtlands län	214	230	190
Västerbottens län	230	229	178
Norrbottnens län	249	247	220
Summa	5 049	4 845	4 133

Källa: Länsstyrelsernas årsredovisningar 2000, 2008 och 2009.

En hög andel anställda över 55 år ger ett ökat antal pensionsavgångar kommande år

Personalen vid länsstyrelserna hade 2009 samma medelålder som anställda i staten som helhet (46 år). Kvinnor anställda vid länsstyrelserna hade en medelålder på 45 år och män en medelålder på 48 år.

Cirka 30 procent av samtliga anställda finns i ålderskategorin 55 till 65 år. Även om den ålders-

kategorin har minskat något i storlek de senaste åren är det fortfarande andelsmässigt den största kategorin. Ett ökat antal pensionsavgångar och de stora förändringar av länsstyrelsernas uppgifter som genomförts innebär att myndigheterna måste säkerställa att viktig kompetens inte försvinner från verksamheten. Många länsstyrelser arbetar därför sedan flera år strategiskt med frågor som rör kompetensförsörjning. Det är dock svårt att rekrytera och behålla erfaren personal då konkurrensen om erfarna medarbetare är hård. Detta gäller framför allt yrkesgrupper med hög specialistkompetens.

Andel kvinnor i ledande position

Under 2009 var 47 procent av de anställda som klassificerats som ledningskompetens kvinnor. Detta är en högre andel än för staten totalt, där andelen var 38 procent. Andelen kvinnor med ledningskompetens har vid länsstyrelserna ökat under flera år. År 2004 var andelen 36 procent.

Minskningen av sjukfrånvaron har bromsats upp

Sjukfrånvaron minskade 2009 jämfört med 2008 vid 12 av 21 länsstyrelser. Detta kan jämföras med utvecklingen mellan 2007 och 2008 då 19 av 21 länsstyrelser redovisade en minskad sjukfrånvaro. Under 2009 varierade den totala sjukfrånvaron i länsstyrelserna mellan 4,6 (Länsstyrelsen i Blekinge län) och 1,8 (Länsstyrelsen i Skåne län) procent av tillgänglig arbetstid.

Skillnaden mellan kvinnors och mäns sjukfrånvaro är i stort sett oförändrad jämfört med tidigare år. Det är således alltjämt en signifikant skillnad mellan könen, där kvinnor har en större andel av sjukfrånvaron än män. Kvinnors sjukfrånvaro varierade mellan 5,2 procent (Länsstyrelsen i Blekinge) och 1,9 procent (Länsstyrelserna i Jönköpings och Örebro län) medan männens sjukfrånvaro varierar mellan 3,7 procent (Länsstyrelsen i Blekinge län) och 0,6 procent (Länsstyrelsen i Östergötland).

Ekonomiadministrativa värderingar och ekonomisk situation

Ekonomiadministrativa värderingar

Ekonomistyrningsverket genomför årligen en ekonomiadministrativ värdering av hur myndigheterna följer regler, främst inom områdena redovisning, finansiering och betalningsflöden.

Länsstyrelserna har ett bättre koncern- och myndighetsvärde för 2009 jämfört med 2008. Resultatet för länsstyrelserna som helhet är det bästa under perioden 2005–2009. För 2009 fick 17 länsstyrelser omdömet fullt tillfredsställande och resterande länsstyrelser fick omdömet tillfredsställande.

För 2008 fick 13 av 21 länsstyrelser omdömet fullt tillfredsställande och resterande länsstyrelser omdömet tillfredsställande.

Kostnadsutvecklingen

Kostnaderna för verksamheten vid landets 21 länsstyrelser uppgick 2009 till 4 789 miljoner kronor. Detta innebär en kostnadsökning med 530 miljoner kronor, eller 12,4 procent, jämfört med föregående år. Ökningen förklaras av att nya verksamheter tillförts länsstyrelserna fr.o.m. 2009. Ökningen finansieras dels av förvaltningsanslaget, dels andra anslag.

Personalkostnaderna uppgick till 2 917 miljoner kronor, eller 60,9 procent av de totala kostnaderna. Lokalkostnaderna uppgick till 317 miljoner kronor (6,6 procent), medan övriga driftskostnader inklusive finansiella kostnader och avskrivningar uppgick till 1 556 miljoner kronor (32,5 procent). I jämförelse med 2008 har personalkostnaderna som andel av de totala kostnaderna sjunkit med 2,2 procentenheter.

Hälften av verksamheten finansieras av förvaltningsanslaget

Anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* finansierade länsstyrelsernas verksamhet 2009 med 2 417 miljoner kronor. Detta motsvarar knappt 51 procent av den totala finansieringen. Anslagets andel av den totala finansieringen har stadigt minskat under 2000-talet. År 2008 var andelen ungefär 54 procent. Anslagets andel av den totala finansieringen varierar dock kraftigt mellan de olika länsstyrelserna.

Intäkter av bidrag, sammanlagt 1 721 miljoner kronor, utgjorde den näst största finansieringskällan med 36 procent. Motsvarande andel 2008 var ungefär 33 procent. De största bidragsgivarna under 2009 var Naturvårdsverket, Statens jordbruksverk, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Riksantikvarieämbetet och Tillväxtverket. Vidare har ett tiotal sakanlag under 2009 finansierat verksamhet vid länsstyrelserna med sammanlagt 51 miljoner kronor (cirka en procent). Avgifter och övriga ersättningar har finansierat länsstyrelsernas verksamhet med sammanlagt 552 miljoner

kronor (drygt 11 procent), vilket är en ökning med 176 miljoner kronor jämfört med 2008.

Anslagssparandet

Det ackumulerade anslagssparandet för anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* har legat stabilt under en följd av år för att under 2008, och 2009 minska. Vid utgången av 2009 uppgick det ackumulerade sparandet till drygt 22 miljoner kronor, vilket motsvarade 0,9 procent av det tilldelade anslaget. Sparandet varierade emellertid mellan länsstyrelserna. Vid utgången av 2009 utnyttjade var tredje länsstyrelse sin anslagskredit.

8.4.3 Analys och slutsatser

Förändringar i verksamheten påverkar resultatet

Länsstyrelserna har under de senaste åren tillförts nya arbetsuppgifter, bl.a. inom miljö- och jordbruksområdena. Resurstillskott tillsammans med effektiviseringar och omprioriteringar har möjliggjort att länsstyrelserna kunnat fullfölja sina åtaganden.

Från och med 2010 utförs inte längre verksamheterna inom områdena Körkort och yrkestrafik samt Social tillsyn av länsstyrelserna. Förändringen omfattar cirka 12 procent av länsstyrelsernas personal. Ett omfattande förberedelsearbete har genomförts under 2009 av såväl länsstyrelserna som Transportstyrelsen och Socialstyrelsen för att säkerställa de senares övertagande av uppgifterna.

Regeringen bedömer att länsstyrelserna har bedrivit sin verksamhet på ett i huvudsak tillfredsställande sätt och med gott resultat. De organisatoriska förändringarna har också kunnat genomföras på ett bra sätt.

Jämfört med 2008 kan en positiv utveckling av verksamheten märkas främst inom verksamhetsområdena Regional tillväxt, Infrastrukturplanering, Samhällsplanering och boende, Kulturmiljö samt Integration. Däremot bedöms länsstyrelsernas arbete inom Energi och klimat, Social tillsyn och Jämställdhet inte nå upp till samma kvalitet som året före.

Det finns dock, liksom tidigare år, skillnader mellan de olika länsstyrelserna. Detta framgår bl.a. av länsstyrelsernas årsredovisningar för 2009 (dnr Fi2010/1013), miljöledningsredovisningarna (dnr Fi2010/946), risk- och sårbarhetsanalyserna (dnr Fi2009/7234),

budgetunderlagen för 2010 (dnr Fi2010/1026), Boverkets granskningar (dnr Fi2009/1933) och länsstyrelsernas delårsrapporter för perioden januari 2010 till juni 2010 (dnr Fi2010/3853).

Arbetet med att utveckla service till medborgare och företag fortsätter

Länsstyrelserna utför ett betydande gemensamt arbete för att utveckla service och tillgänglighet. Som ovan beskrivits kan det handla om att effektivisera ärendehandläggningen genom att arbeta med mål för handläggningstider eller utveckla elektroniska tjänster.

Nio länsstyrelser har under hösten 2009 i ett gemensamt arbete genomfört en undersökning för att få en bild av hur kunder och brukare uppfattar respektive myndighet. Ambitionen är att resultatet ska användas som utgångspunkt för bedömningar av vilka arbetssätt som ska värnas och vilka områden som bör förbättras. Genom samverkan kan jämförelser göras mellan länen och därmed skapas möjligheter för länsstyrelserna att dra lärdomar av varandra. De samverkande länen har även visat intresse för att under 2010 ta fram brukarundersökningar för andra verksamhetsområden. Detta sätt att öka kunskapen om hur de egna verksamheterna uppfattas av kunder och brukare bidrar till att skapa en helhetsbild av hur myndigheternas verksamhet bedrivs och vilka resultat som uppnås. Regeringen anser att utvecklingen av detta arbete bör fördjupas och även involvera fler länsstyrelser.

Insatser görs för att minska sjukfrånvaron

Omfattningen av återrapporeringen av arbetet med att minska sjukfrånvaron varierar mellan länsstyrelserna, men majoriteten av dem har lämnat en relativt omfattande redovisning. Utifrån årsredovisningarna kan konstateras att minst hälften av alla länsstyrelser erbjuder sina anställda någon form av friskvård och/eller har rutiner för rehabilitering och coachning vid återgång i arbete efter långtidssjukskrivningar.

Minst en tredjedel av länsstyrelserna har låtit utbilda sina chefer i hälsa och arbetsmiljö och/eller genomföra en systematisk uppföljning av arbetsmiljön.

Tretton länsstyrelser uppger också att de har satt upp mål för arbetet med att minska sjukfrånvaron.

8.5 Revisionens iakttagelser

Den årliga revisionen

Riksrevisionen har i den årliga revisionen inte haft någon invändning mot länsstyrelsernas årsredovisningar utan i allt väsentligt funnit att dessa är rättvisande (dnr Fi2010/1652). För en länsstyrelse har dock Riksrevisionen lämnat en revisionsrapport där länsstyrelsens brister i kvalitetssäkringsarbetet vid upprättandet av årsredovisningen uppmärksammats.

Effektivitetsrevisionen

Riksrevisionen genomförde under 2009 en uppföljningsgranskning, Tillsynen av överförmyndarna, uppföljningsgranskning (RiR 2009:31), av den tidigare granskningen Länsstyrelsernas tillsyn av överförmyndare (RiR 2006:5). Sedan 2006 års granskning har regeringen tagit flera initiativ för att stärka länsstyrelsernas tillsyn. Jämfört med förhållandena vid tiden för 2006 års granskning har bl.a. resurserna för länsstyrelsernas tillsyn ökat. Riksrevisionen påpekar i sin uppföljningsgranskning att länsstyrelserna i sina insatser inte i tillräcklig grad uppmärksammat och hanterat behovet av en stärkt bevakning av likabehandling och rättssäkerhet för den enskilde. Granskningen visar även på flera påfrestningar i överförmyndarnas verksamhet. De svåra fallen ökar och det befintliga systemet för överförmyndarnas verksamhet utmanas. Riksrevisionen föreslår att regeringen på längre sikt bör undersöka om den nuvarande organisationen av överförmyndarsystemet är ändamålsenligt. Riksrevisionen föreslår också att länsstyrelserna överväger att sammanställa gemensamma bedömningsgrunder för sin aktgranskning. Riksrevisionens granskningsrapport bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Riksrevisionen har granskat de förslag till länsplaner för regional transportinfrastruktur som de kommunala samverkansorganen, regionala självstyrelser och vissa länsstyrelser lämnade till regeringen i november 2009 (RiR 2009:23). Riksrevisionen gör bedömningen att planerna i vissa hänseenden inte har levt upp till de krav som ställts i regeringens direktiv. Det gäller främst kraven på att redovisa en samlad effektbedömning och tydligt motivera prioriteringarna för de åtgärder som föreslås. Likartade brister har påtalats av Riksrevisionen i tidigare planomgångar. Länsstyrelserna i Norr-

bottens, Jämtlands, Västernorrlands, Västmanlands och Stockholms län har fortfarande ansvar för att upprätta och fastställa länsplaner för regional infrastruktur. I Riksrevisionens rapport pekas inte enskilda län ut. I stället görs bedömningar att systematiska fel överlag har gjorts i arbetet med att ta fram förslag till länsplaner. Beträffande regeringens fortsatta hantering av frågan hänvisas till utgiftsområde 22, avsnitt 3 Transportpolitik.

8.6 Politikens inriktning

Länsstyrelsernas verksamhet påverkas i stor utsträckning, utöver vad som redovisas i detta avsnitt, också av den politiska inriktningen inom andra utgiftsområden. Regeringens politiska inriktning inom andra områden redovisas inom ramen för respektive utgiftsområde i denna proposition.

Förbättrad statlig samordning och samverkan på regional nivå

I länsstyrelsernas roll ingår att agera utifrån ett statligt helhetsperspektiv och därigenom bidra till att regeringens politik får genomslag på regional nivå. Länsstyrelserna ska vidare vara statens regionala företrädare och samordna de statliga intressena i de frågor som statsmakterna lagt på länsstyrelserna.

I regeringens proposition Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt (prop. 2009/10:175, bet. 2009/10:FiU38, rskr. 2009/10:315) görs bedömningen att principen om den samordnade länsförvaltningen ska ligga fast. Principen innebär en samordning av statlig sektorspolitik på regional nivå, att regional statlig verksamhet ska inordnas i länsstyrelserna i de fall då det är lämpligt, och att länsstyrelserna ska utgöra statens primära kontaktlänk gentemot kommunerna (prop. 2001/02:7, bet. 2001/02:KU7, rskr. 2001/02:138). Samordningen underlättas av att det inom länsstyrelserna bedrivs verksamhet inom ett tjugotal sektorer. Enligt förordningen (2007:825) med länsstyrelseinstruktion ska länsstyrelserna svara för den statliga förvaltningen i länen, i den utsträckning inte någon annan myndighet har ansvaret för särskilda förvaltningsuppgifter.

Länsstyrelserna erbjuder en unik möjlighet till statlig samverkan och samordning på regional nivå. Samordningsansvaret behöver dock vidareutvecklas och förtydligas. Detta kan ske genom organisatoriska förändringar samt genom att tillföra särskilda uppgifter och att ansvarsfördelningen inom staten tydliggörs. Vidare behöver myndigheters skyldighet att samråda med länsstyrelserna förtydligas t.ex. i myndigheternas instruktioner.

Utredningen om översyn av statlig regional förvaltning m.m. har i uppdrag att lämna förslag på hur den statliga regionala förvaltningen kan göras tydligare samt mer samordnad och ändamålsenlig (dir. 2009:62). Översynen omfattar såväl länsstyrelseorganisationen som hur länsstyrelsens uppgift att, inom myndighetens ansvarsområde, samordna olika samhällsintressen och statliga myndigheters insatser i länet, kan vidareutvecklas och stärkas. Utredaren ska även se över på vilket sätt länsstyrelsens roll som regional samordnare av statlig tillsyn kan vidareutvecklas. Utredningen är av central betydelse i arbetet med att åstadkomma en mer samordnad statlig förvaltning på regional nivå. Uppdraget ska redovisas senast den 15 december 2012 (se vidare utgiftsområde 2 Samhälls-ekonomi och finansförvaltning avsnitt 3).

Regelförenkling på lokal och regional nivå

För att uppnå regeringens övergripande mål för regelförenklaringsarbetet är det viktigt att detta arbete får ökat genomslag på lokal och regional nivå. Länsstyrelsen i Kronobergs län har fått i uppdrag att i samverkan med övriga länsstyrelser utarbeta ett förslag om hur länsstyrelsernas arbete med regelförenkling bör utformas (dnr N2010/3641). Förslaget bör främst vara inriktat på genomförande av regelförenkling inom länsstyrelsernas egna verksamhetsområden innefattande länsstyrelsernas tillämpning av regelverk såsom ansökningsförfaranden och handläggning av ärenden, prövning och tillsyn. Uppdraget ska redovisas senast den 17 december 2010.

Fortsatt utveckling av styrning och uppföljning

Länsstyrelsernas verksamheter omfattar ett stort antal områden och flertalet departement har behov av att inom sina respektive ansvarsområden styra och följa upp länsstyrelserna. Sedan flera år tillbaka pågår ett arbete med att utveckla, förenkla och förtydliga styrningen av länsstyrelserna. Som en del i detta arbete har bl.a. länsstyrelsernas regleringsbrev och instruktion

setts över och en kartläggning har gjorts av Regeringskansliets olika former av återkoppling till länsstyrelserna. Styrningen av länsstyrelserna behöver fortsätta att utvecklas så att verksamheten blir mer uppföljningsbar och jämförelser mellan länsstyrelserna, mellan länsstyrelserna och andra myndigheter och mellan budgetåren möjliggörs i större utsträckning.

I syfte att möjliggöra jämförelser mellan länsstyrelserna och över tid har Regeringskansliet utvecklat en modell för en årlig och gemensam myndighetsdialog, som omfattar merparten av länsstyrelsernas olika verksamheter. Den gemensamma myndighetsdialogen involverar samtliga berörda departement och kompletterar den enskilda myndighetsdialogen. Modellen ska fortsätta att utvecklas.

Den modell för fördjupade myndighetsanalyser som Statskontoret på regeringens uppdrag utvecklat ska användas och förfinas (jfr prop. 2009/10:1 utg.omr. 1 avsnitt 8). Erfarenheterna från de hittills genomförda analyserna är mycket goda. De har bl.a. bidragit med fördjupade underlag och därigenom till ökad kvalitet i de myndighetsdialoger som genomförts med berörda myndigheter. Under 2010 genomförs myndighetsanalyser av länsstyrelserna i Kalmar och Västernorrlands län. Även under 2011 kommer myndighetsanalyser att genomföras (se vidare utgiftsområde 2 Samhälls-ekonomi och finansförvaltning avsnitt 3).

Behov av koncentration av viss verksamhet

Som tidigare beskrivits är länsstyrelsernas verksamhet bred och berör flera sektorsområden, vilket också gör länsstyrelserna exponerade för förändringar, dels i den egna verksamheten, dels i form av ändringar i andra myndigheters verksamheter. En ständig översyn och anpassning av länsstyrelsernas verksamheter och fördelning av uppgifter är därför nödvändig.

Flera utredningar har pekat på behovet av att se över länsstyrelsernas organisation för att minska sårbarheten, effektivisera verksamheten och anpassa länsstyrelserna till en förändrad regional ansvarsfördelning. Genom att samla ansvaret för en viss verksamhet till ett färre antal länsstyrelser är det möjligt att åstadkomma högre effektivitet i användningen av ekonomiska och personella resurser. En koncentration innebär vidare att förutsättningarna för en likartad behandling och ett likartat arbetssätt i länsstyrelserna ökar. En sådan koncentration bör ske

med hänsyn till verksamhetens art och länsstyrelsernas förutsättningar att fullfölja sitt samlade åtagande. Under 2010 har tillsynen över stiftelser koncentrerats till ett färre antal länsstyrelser. Utöver tillsynen av stiftelser bedömer regeringen i propositionen Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt att Koncentrationsutredningens förslag på koncentring av verksamheter (Ds 2007:28) bör genomföras. Inom Regeringskansliet pågår ett arbete i syfte att genomföra utredningens förslag.

Länsstyrelsernas samordning av administrativa stödfunktioner

Länsstyrelserna har sedan 2009 samordnat vissa administrativa stödfunktioner i gemensamma organisatoriska lösningar. Hösten 2009 redovisade länsstyrelserna i en rapport till regeringen hur de gemensamma lösningarna utvecklas (dnr Fi2009/7323). Finansdepartementet gav i oktober 2009 länsrådet vid Länsstyrelsen i Jönköpings län i uppdrag att utreda och ge förslag på hur länsstyrelsernas gemensamma interna administrativa verksamheter kan organiseras på ett ändamålsenligt sätt (dnr Fi2009/6991). I uppdraget ingick vidare att utreda vilka ytterligare interna administrativa verksamheter i länsstyrelserna som kan samordnas. Uppdraget redovisades i april 2010. Utredarens rapport har remissbehandlats. Regeringen avser med anledning av rapporten och remissinstansernas synpunkter att ytterligare förtydliga länsstyrelsernas uppgift att samordna gemensamma administrativa verksamheter och verka för en effektiv länsstyrelseorganisation.

8.7 Budgetförslag

8.7.1 5:1 Länsstyrelserna m.m.

Tabell 8.4 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2009	Utfall	2 532 229	Anslags-sparande	22 562
2010	Anslag	2 316 242 ¹	Utgifts-prognos	2 297 037
2011	Förslag	2 349 116		
2012	Beräknat	2 326 776 ²		
2013	Beräknat	2 360 142 ³		
2014	Beräknat	2 411 290 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FIU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FIU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 2 304 017 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 2 305 058 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 2 301 860 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för de 21 länsstyrelsernas förvaltningskostnader samt ersättningar till 12 kommunala samverkansorgan och landstingen i Skåne, Västra Götalands och Hallands län samt Gotlands kommun för de uppgifter som dessa övertagit från länsstyrelserna.

Vidare används anslaget för regeringens behov av vissa mindre utvecklingsinsatser, t.ex. inom IT-området, och visst europeiskt samarbete.

Anslaget beräknas finansiera cirka hälften av länsstyrelsernas förvaltningskostnader. Resterande del finansieras av avgifter och bidrag främst genom olika sakanlag.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 8.5 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor				
Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomstitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2009	341 613			-40 022
Prognos 2010	207 639	14 500	15 400	-900
Budget 2011	230 649	14 900	15 800	-900

Källa: Länsstyrelsernas budgetunderlag 2011–2013.

De avgifter som får disponeras utgörs bl.a. av avgifter inom körkortsadministrationen (t.o.m. 2009), djur- och lantbruksområdet, registreringsavgifter för jaktområden samt avgifter för alkohol.

Tabell 8.6 Inkomstitlar 2009

Tusental kronor

Inkomstitel	Rubricering	Belopp
2537	Miljöskyddsavgift	87 544
6412	Bidrag från EG:s socialfond perioden 2000-06	71 557
6312	Bidrag från EG:s regionalfond perioden 2000-06	57 946
6313	Bidrag från EG:s regionalfond perioden 2007-13	38 928
2511	Expeditions- och ansökningsavgifter	24 114
2552	Övriga offentligrättsliga avgifter	18 678
2539	Täktavgift	17 489
2714	Sanktionsavgifter m.m.	11 627
	Övriga inkomster mot inkomstitel	13 730
Summa		341 613

Källa: Länsstyrelsernas budgetunderlag 2011–2013.

Sammanlagt redovisades under 2009 inkomster på 19 inkomstitlar. I tabell 8.6 redovisas de volymmässigt största inkomstitlarna.

Tabell 8.7 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2009			6 600
Prognos 2010	294 600	294 100	500
Budget 2011	247 200	248 200	-1 000

Källa: Länsstyrelsernas budgetunderlag 2011–2013.

Uppdragsverksamheten avser till största delen resurssamverkan med anledning av den länsstyrelsegemensamma IT-enheten som är placerad på Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Utöver resurssamverkan svarar Länsstyrelsen i Gotlands län för drygt halva volymen. Länsstyrelsen i Gotlands höga andel beror på att länsstyrelsen i den pågående försöksverksamheten fram till utgången av 2010 fullgör uppgifter åt Skogsstyrelsen (se tabell 8.7).

Regeringens överväganden

Djurskyddskontrollen

För att säkra genomförandet av reformen som innebar att ansvaret för djurskyddskontrollen fr.o.m. 2009 flyttades från kommunerna till länsstyrelserna föreslås anslaget för 2011 tillföras 25 000 000 kronor.

Ensamkommande flyktingbarn

Antalet ensamkommande barn som söker asyl har ökat. Det finns därför ett stort behov av fler boendeplatser i kommunerna för mottagandet av barnen, såväl under den tid asylansökan prövas som efter det att ett eventuellt uppehållstillstånd har beviljats. I syfte att öka antalet platser föreslås länsstyrelserna fr.o.m. den 1 januari 2011 ges ett utvidgat uppdrag att under Migrationsverkets ledning förhandla lokalt och regionalt med kommuner, kommunalförbund och andra berörda aktörer om mottagande av ensamkommande barn. Anslaget föreslås därför öka med 10 000 000 kronor fr.o.m. 2011.

Samordnad flyktingmottagning

Länsstyrelserna har som ett led i regeringens etableringsreform för mottagande av vissa nyanlända invandrare bl.a. i uppgift att verka för regional samverkan mellan kommuner, statliga myndigheter och andra relevanta aktörer. Anslaget föreslås därför öka med 10 000 000 kronor fr.o.m. 2011. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet upptagna anslaget 1:2 *Kommunersättningar vid flyktingmottagande*, minskas med motsvarande belopp.

Auktorisation av privata delgivningsföretag

Till följd av förslaget om certifiering av delgivningsmän (prop. 2009/10:237) tillförs länsstyrelserna nya arbetsuppgifter. Anslaget bör därför engångsvis öka med 2 000 000 kronor. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 4 Rättsväsendet upptagna anslaget 1:5 *Sveriges Domstolar* minskas med motsvarande belopp.

Tillsyn av fallstransporter

Vissa länsstyrelser bedriver ett relativt omfattande arbete med tillsyn över gränsöverskridande avfallstransporter. Då tillsynsuppgiften har ökat i omfattning föreslås att anslaget ökas med 5 000 000 kronor fr.o.m. 2011. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård upptagna anslaget 1:4 *Sanering och återställning av förorenade områden* minskas med motsvarande belopp.

Anmälningspliktiga vattenverksamheter

År 2007 infördes anmälningsplikt för vissa mindre vattenverksamheter. Verksamheter som tidigare varit tillståndspliktiga och krävt

prövning i miljödomstol hanteras efter förändringen genom anmälan till länsstyrelsen. Länsstyrelsernas kostnader för denna verksamhet överstiger de medel som tidigare tillförts. Anslaget föreslås därför öka med 3 000 000 kronor fr.o.m. 2011. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård upptagna anslaget 1:12 *Havsmiljö*, minskas med motsvarande belopp.

Återföring av skogspolitiska uppgifter till Skogsstyrelsen

Enligt vad som uttalats i 2010 års ekonomiska vårproposition ska försöksverksamheten med samordnad länsförvaltning i Gotlands län avslutas vid utgången av 2010. Arbetsuppgifterna som avser skogsvård i Länsstyrelsen i Gotlands län återgår därmed till Skogsstyrelsen. Anslaget föreslås därför minskas med 5 500 000 kronor som tillförs det under utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel upptagna anslaget 1:1 *Skogsstyrelsen*.

Ingen ändrad instansordning för prövning av A- och vattenverksamheter

I budgetpropositionen för 2010 aviserade regeringen att den senare avsåg att lämna förslag om en ändrad instansordning för vissa mål och ärenden enligt plan- och bygglagen (1987:10) och miljöbalken. Enligt vad som uttalats i propositionen Mark- och miljödomstolar (prop. 2009/10:215) kommer regeringen inte att genomföra förslaget i den del som innebär att en ansökan om tillstånd till en stor miljöfarlig verksamhet, s.k. A-verksamhet, eller vattenverksamheter ska prövas av en myndighet som första instans.

Tabell 8.8 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 5:1 Länsstyrelserna m.m.

Tusental kronor				
	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	2 305 242	2 305 242	2 305 242	2 305 242
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	13 345	36 248	68 754	123 574
Beslut	28 610	-19 423	-19 693	-20 148
Överföring till/från andra anslag	-2 140	-2 161	-2 191	-2 242
Övrigt ³	4 059	6 871	8 028	4 865
Förslag/beräknat anslag	2 349 116	2 326 776	2 360 142	2 411 290

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas (2014) även till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

Anslaget minskas med 2 140 000 kronor till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen. Anslaget minskas med 3 379 000 kronor 2014 till följd av att vissa gemensamma e-förvaltningsprojekt genomförs.

Tabell 8.9 Detaljerad härledning av anslagsnivån 2011

Tusental kronor	
	2011
Anvisat 2010	2 305 242
Pris- och löneomräkning	13 345
Djurskyddskontroller	25 000
Samordnad flyktingmottagning	10 000
Ensamkommande flyktingbarn	10 000
Tillsyn avfallstransporter	5 000
Anmälningspliktiga vattenverksamheter	3 000
Auktorisation av privata delgivningsföretag	2 000
Extramedel för handläggning av vindkraftsärenden upphör	-20 844
Flytt av skogspolitiska uppgifter	-5 546
Ändrad finansiering av verksamhetsstöd	-2 140
Effekter kostnadsmässig avräkning	4 059
Förslag/beräknat anslag	2 349 116

Regeringen föreslår att anslaget för 2011 uppgår till 2 349 116 000 kronor. För 2012 beräknas anslaget till 2 326 776 000 kronor, för 2013 till

2 360 142 000 kronor och för 2014 till
2 411 290 000 kronor.

9 Demokratipolitik

9.1 Omfattning

Demokratipolitiken omfattar frågor om medborgarnas inflytande och delaktighet i samhället, demokrati och allmänna val samt demokratins utveckling. Även Valmyndighetens, Justitiekanslerns och Datainspektionens verksamheter, samt tilldelningen av Svensk författningssamling (SFS) till kommuner, landsting och kommunbibliotek faller inom detta område. Området omfattar också stödet till politiska partier.

9.2 Utgiftsutveckling

Under 2011 minskas anslaget 6:1 *Allmänna val och demokrati* eftersom det inte hålls några allmänna val under året.

Tabell 9.1 Utgiftsutveckling inom område Demokratipolitik

Miljoner kronor

	Utfall 2009	Budget 2010 ¹	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014
<i>Demokratipolitik</i>							
6:1 Allmänna val och demokrati	195	303	296	30	28	24	24
6:2 Justitiekanslern	27	29	27	30	30	31	32
6:3 Datainspektionen	33	34	33	37	37	38	39
6:4 Svensk författningssamling	1	1	1	1	1	1	1
6:5 Valmyndigheten	13	15	15	15	15	16	16
6:6 Stöd till politiska partier	165	170	166	170	170	170	170
Summa Demokratipolitik	435	552	538	284	283	280	282

¹ Inklusivt tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

9.3 Mål

Målet för demokratipolitiken är:

- en levande demokrati där individens möjligheter till inflytande förstärks och de mänskliga rättigheterna respekteras.

Detta mål fastställdes av riksdagen 2008 (prop. 2008/09:1 bet. 2008/09:KU1, rskr. 2008/09:83).

En levande demokrati där möjligheterna till inflytande förstärks innebär att makten ska utgå från medborgarna och att varje individ ska ha möjlighet att påverka de beslut som rör den egna vardagen.

Regeringen arbetar därför för att stärka individens närhet till de politiska besluten genom förbättrade möjligheter till aktivt deltagande och ansvarsutkrävande, samt för att skapa en god social sammanhållning där individens rätt till självbestämmande inte inskränks av andra individer. Detta omfattar kvinnors och flickors respektive mäns och pojkars lika förutsättningar till demokratiskt inflytande och möjlighet att bevaka sina mänskliga rättigheter.

Demokrati förutsätter förverkligande av de mänskliga rättigheterna. Samtidigt vilar de mänskliga rättigheterna på ett demokratiskt styrelseskick som stärks av att människor har makt över den egna vardagen och sina möjligheter att påverka. De beslut som fattas gemensamt måste respektera den enskildes mänskliga rättigheter. Förtroendet för de demokratiska institutionerna förutsätter att makten utövas på ett demokratiskt sätt.

Målet för demokratipolitiken uppfylls framförallt genom förstärkta möjligheter till ansvarsutkrävande, goda möjligheter till insyn och inflytande, dialog om samhällets värdegrund, att motverka hot mot demokratin samt att arbeta med respekt för de mänskliga rättigheterna.

Resultatbeskrivningen i de följande avsnitten görs i förhållande till det övergripande målet för demokratipolitiken, och i förhållande till de resultat som uppnåtts inom de prioriterade områdena val och ansvarsutkrävande, insyn och inflytande, dialog om samhällets värdegrund, arbete med att motverka hot mot demokratin och att arbeta med respekt för de mänskliga rättigheterna. Redovisningen sker också i förhållande till resultatredovisningarna för

Justitiekanslern, Datainspektionen och Valmyndigheten.

9.4 Resultatredovisning för val och ansvarsutkrävande

I detta avsnitt redovisas det arbete som bedrivits av Valmyndigheten inför och i samband med de allmänna valen 2010 och skolvalen. Resultaten avseende valet till Europaparlamentet 2009 delredovisades i budgetpropositionen för 2010 (prop. 2009/10:1). En fullständig redovisning görs nedan.

I samband med de allmänna valen 2010 och valet till Europaparlamentet 2009 har de politiska partierna tilldelats medel för särskilda informationsinsatser. En utvärdering av informationsinsatserna 2009 redovisas i detta avsnitt. Regeringen avser återkomma med en mer fullständig redovisning av de medel som tilldelats inför de allmänna valen 2010.

Det arbete för demokratiforskning som bedrivs av Vetenskapsrådet redovisas också i detta avsnitt, liksom resultatet av regeringens arbete med demokratipolitik inom EU och Europarådet.

9.4.1 Resultat

Valmyndighetens verksamhet

Valmyndighetens huvudsakliga arbete under 2009 var inriktat på att förbereda och genomföra valet till Sametinget i maj och valet till Europaparlamentet i juni.

Sedan valet 2006 har Valmyndigheten genomfört förändringar av det material och de arbetsrutiner som används av valadministrationen. Förändringarna har gjorts utifrån utvärderingar och tester som genomförts tillsammans med företrädare för länsstyrelser och kommuner. Vidare har ett nytt utbildningsmaterial, nya handledningar och manualer utarbetats som stöd för länsstyrelsernas och kommunernas arbete. De förändrade rutinerna och materialet tillämpades och användes vid Europaparlamentsvalet och mottogs mycket väl. De bedöms ha underlättat arbetet för valadministrationen och användes därför även vid de allmänna valen 2010.

Inför Europaparlamentsvalet genomförde Valmyndigheten både generella informationsinsatser och insatser riktade mot grupper med speciella behov. Valmyndigheten har också lagt ner ett omfattande arbete på förbättringar och anpassningar av det gemensamma IT-stödet för valadministrationen.

Valmyndigheten ansvarar även för val till Sametinget, bland annat för datastöd gällande valadministrationen, registrering och tryckning av valsedlar samt tryckning och utskick av röstkort och information till de röstberättigade. Se utgiftsområde 23 Samepolitik, för redovisning av utfallet i Sametingsvalet.

Under 2009 påbörjades förberedelser inför de allmänna valen 2010, bl.a. genom upphandlingar av valmaterial, distribution och upplysningstjänst. Vallokaler ska som regel vara tillgängliga även för personer med fysiska funktionsnedsättningar.

I budgetpropositionen för 2012 kommer regeringen att återkomma med en fullständig redovisning av förberedelserna inför och genomförandet av valen 2010.

Skolval 2010

Regeringen beslutade i december 2009 att ge Ungdomsstyrelsen i uppdrag att genomföra projektet Skolval 2010 som riktas till gymnasieelever och elever i grundskolans årskurs 7–9. Ungdomsstyrelsen disponerar 2 miljoner kronor för uppdragets genomförande. En slutlig redovisning av projektet ska lämnas senast den 1 juni 2011.

Val till Europaparlamentet 2009

Den 7 juni 2009 genomfördes val till Europaparlamentet. Totalt sett ökade valdeltagandet i Sverige med nästan 8 procentenheter i hela den röstberättigade befolkningen, från 38 till 46 procent, jämfört med 2004 års val till Europaparlamentet. Valdeltagandet var därmed det högsta sedan Sverige blev medlem i EU 1995. Andelen röstande var jämt fördelat mellan kvinnor och män.

Av den valstatistik som Statistiska Centralbyrån (SCB) har tagit fram, framgår att andelen röstande ökade i nästan alla samhällsgrupper. Särskilt markant var ökningen bland gruppen unga. Bland unga är det förhållandevis få som röstar i Europaparlamentsvalen men i 2009 års val ökade valdeltagandet bland unga mer än bland äldre.

I åldersgruppen 18–29 år ökade valdeltagandet med 12 procentenheter, från 28 till 40 procentenheter. Det var i synnerhet bland män i åldersgruppen som andelen röstande ökade kraftigt, med 14 procentenheter, från 26 till 40 procent. I och med den ökningen har den könsskillnad som tidigare funnits i åldersgruppen försvunnit. Motsvarande ökning bland kvinnor i samma åldersgrupp uppgick till 10 procentenheter, från 30 till 40 procent.

Medel till partierna för information inför 2010 års allmänna val

Inför 2010 års allmänna val har riksdagspartierna tilldelats 29,5 miljoner kronor för informationsinsatser. Mittuniversitetet har fått i uppdrag att följa upp och utvärdera satsningen. Uppdraget ska redovisas senast den 31 maj 2011.

Medel till partierna för information inför 2009 års val till Europaparlamentet

Inför Europaparlamentsvalet 2009 fördelades 19,5 miljoner kronor bland de partier som var invalda i Europaparlamentet 2004–2009. Medlen var avsedda för informationsinsatser om valet. Göteborgs universitet har haft i uppdrag att följa upp och utvärdera satsningen. Uppdraget redovisades den 30 juni 2010.

I utvärderingen konstateras att det inte är möjligt att analysera effekterna av de särskilda medel som tilldelats partierna, eftersom medlen inte omfattas av någon redovisningsskyldighet. Det är snarare effekterna av partiernas informationsinsatser i största allmänhet, oberoende av finansieringskälla, som ligger till grund för slutsatserna i rapporten och inte effekten av de insatser som har bekostats av de särskilda medlen.

Utvärderingen visar också att partiernas informationsinsatser var betydligt mer omfattande i valet till Europaparlamentet 2009 än vid valet 2004: TV-reklam, en ökad närvaro på Internet, kommunikation i olika former, sociala medier (som nämns som nyheter i kampanjen) men också en renässans för det personliga mötet med väljaren. För merparten av partierna handlade valrörelsen främst om att övertyga och mobilisera de egna väljarna till att gå och rösta. Somliga partier lät målgruppsanalyser ligga till grund för kampanjutformningen medan andra, ofta på grund av begränsad ekonomi, inte hade sådana analyser som grund för sitt informationsarbete.

Somliga partier menar att det ökade valdeltagandet till viss del berodde på partiernas ökade aktivitetsnivå i valrörelsen. Andra betonar vikten av mediernas ökade bevakning. Att sakfrågorna och politiken hamnade i fokus istället för debatten om det svenska medlemskapets vara eller icke vara anses också ha spelat en betydande roll. Framförallt betonas att valrörelsen kom att handla om konkreta frågor och problem som visar på Europaparlamentets betydelse. Detta ökade intresset för valet och bidrog till att fler gick och röstade.

Vad gäller effekterna av partirelaterad information bland väljarna, visar utvärderingen att TV-reklam följt av valbroschyrer eller partiernas webbplats på Internet är de informationsformer som når flest väljare. De positiva informationseffekterna på individers röstningsbenägenhet tycks dock inte vara bestående då det främst tycks vara individer med en initial hög röstbenägenhet som aktivt tar del av information från partierna, snarare än att det är informationen i sig som genererar de positiva effekterna på valdeltagandet.

Förstärkta möjligheter till ansvarsutkrävande

I december 2009 överlämnade regeringen propositionen En reformerad grundlag (prop. 2009/10:80) till riksdagen. I propositionen föreslås en rad förändringar i regeringsformen och i annan lagstiftning i syfte att stärka och fördjupa det svenska folkstyret. Förslagen innefattar bland annat att spärren för personval till riksdagen sänks från åtta till fem procent, att valdagen flyttas till den andra söndagen i september, att möjligheten till kommunala folkinitiativ stärks och att en bestämmelse om kommunala extraval införs. Ändringarna i regeringsformen och övriga lagar föreslås träda i kraft den 1 januari 2011.

Rapporten Demokratipolitikens metoder

Konstitutionsutskottets rapport *Demokratipolitikens metoder - insatser för ett ökat valdeltagande - en kunskapsöversikt* (2008/09:RFR15) är en sammanställning av slutsatserna av de demokratifrämjande insatser som regeringen genomfört under 2000–2006.

De huvudsakliga slutsatserna i rapporten är att det finns belägg för att valdeltagandet kan påverkas i positiv riktning, i synnerhet med metoder som innebär möten med enskilda väljare. Dessa metoder är mer effektiva än masskommunikation och andra traditionella metoder

som sker i syfte att öka valdeltagandet, enligt rapporten. Samtidigt saknas enhetliga belägg för att valdeltagandet i den svenska väljarkåren har ökat som ett resultat av de demokratiseringsåtgärder som genomförts.

I rapporten konstateras vidare att kunskapen om insatsernas bieffekter är begränsad. En positiv bieffekt, enligt rapporten, kan vara att väljarnas kunskaper om politik har ökat som ett resultat av informationsinsatserna. En negativ bieffekt kan vara att informationsinsatserna till exempel förstärker utrikesföddas upplevelse av utanförskap.

Offentliga Rummet

Inom ramen för konferensen Offentliga Rummet har regeringen arbetat med kunskapsutbyte kring frågor rörande effektivisering av förvaltningen med hjälp av ny metodik och teknik.

9.4.2 Analys och slutsatser

Målet för Valmyndigheten var att valet till Europaparlamentet 2009 samt förberedelserna inför de allmänna valen 2010 skulle genomföras med största möjliga tillförlitlighet och effektivitet. Regeringens övergripande bedömning är att Valmyndigheten har uppnått de mål för verksamheten som sattes upp för 2009. De åtgärder som myndigheten vidtagit under 2009 bedöms ha varit ändamålsenliga.

Trots att det inte entydigt kan påvisas direkta effekter av de demokratiseringsåtgärder som genomförts under 2000–2006 i fråga om ökat valdeltagande, kan det finnas positiva bieffekter av partiernas möten med enskilda väljare. Sociala möten kan öka den enskildes kunskap om och intresse för politiken. De särskilda informationsinsatser för vilka riksdagspartierna tilldelats medel inför 2009 och 2010 års val kan utgöra en grund för att sådana möten kan ske. Det samma gäller insatser som genomförs inom ramen för arbetet med Dialog om samhällets värdegrund, där möten mellan individer förväntas skapa ökat politiskt och socialt engagemang bland medborgarna. Se avsnitt 9.6 Resultatredovisning för dialog om samhällets värdegrund.

Den sammantagna analysen är att valen har genomförts på ett tillförlitligt och effektivt sätt och att den kommande reformen av regeringsformen, som är ett resultat av Grundlags-

utredningens arbete, bedöms kunna bidra till att stärka folkstyret och öka medborgarnas förtroende för demokratin.

9.5 Resultatredovisning för insyn och inflytande

Regeringen samarbetar med ett antal aktörer för att stärka medborgarnas möjligheter till insyn och inflytande. Resultatredovisningen i detta avsnitt avser resultat från de projekt som bedrivs i samarbete med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och inom EU.

9.5.1 Resultat

Regeringens arbete för goda möjligheter till insyn och inflytande

Regeringen arbetar för medborgarengagemang i de demokratiska processerna och vidgade möjligheter till insyn och inflytande för så stora medborgargrupper som möjligt. Detta gör regeringen genom att stödja utvecklingen inom kommuner och landsting, samt genom att på olika sätt främja tillgänglighet och deltagande för personer med funktionsnedsättning.

Mot denna bakgrund stödjer regeringen sedan 2007 SKL i ett projekt med fokus på hur medborgardialogen kan utvecklas med hjälp av IT. Samarbetet har resulterat i ett antal IT-baserade verktyg, som nu prövas i praktiken runt om i landets kommuner och landsting.

Tyngdpunkten i arbetet har varit att komplettera de traditionella kanalerna för inflytande med verktyg för dialog som stöds av den nya tekniken. Verktygen, som kallas Dialogen, Chatten, Mobil-enkät, Budgetsimulator, Geo-Panelen och e-Petitioner, har alla tagits fram med medborgaren och användbarheten i centrum för att ge fler medborgare möjlighet att delta i politiken. SKL redovisade resultaten den 15 maj 2010.

Erfarenheter från de olika projekten visar att större delaktighet kan uppnås genom att involvera den enskilde medborgaren i de politiska beslutsprocesserna.

Projektet syftar även till att öka kunskapen om nya metoder för politiskt deltagande. Information från SKL visar att det finns ett ökat intresse bland kommuner och landsting för att

använda sig av SKL:s dialogverktyg. Hittills har SKL beviljats 3,5 miljoner kronor för projektet.

Rådslag om e-demokrati

I april 2009 genomfördes ett rådslag om inriktningen för den framtida politiken på e-demokratiområdet. Rekommendationerna från rådslaget om e-demokrati finns tillgängliga på regeringens webbplats.

Beslutsfattande på distans

Formerna för beslutsfattande på distans utreds inom ramen för en parlamentarisk kommitté (dir. 2010:53). Kommittén har i uppdrag att överväga och föreslå åtgärder för att utveckla formerna för kommunalt beslutsfattande och stärka den kommunala representativa demokratin funktionssätt. Uppdraget ska redovisas senast den 1 maj 2012.

Demokratiforskning

På regeringens uppdrag beviljar Vetenskapsrådet medel till forskning om demokrati. I maj 2007 utlyste Vetenskapsrådet därför forskningsmedel för mångvetenskaplig demokratiforskning för perioden 2007–2010.

Inom ramen för detta forskningsprogram ges stöd till ett antal forskningsprojekt, samt även till uppbyggnaden av ett nätverk och en nationell plattform för doktorander och forskare inom området.

Vetenskapsrådet gav 2008 i uppdrag till forskare att göra en sammanställning och analys av existerande demokratiforskningsnätverk. Sammanställningen redovisades till Vetenskapsrådet i oktober 2009 och ska omarbetas innan den publiceras.

På Vetenskapsrådets webbplats presenteras de projekt som ingår i Vetenskapsrådets demokratisatsningar. Webbplatsen tillhandahåller även information om demokratinätverk och dokumentation från konferenser.

Vetenskapsrådet bedömer satsningen på forskning inom området demokrati som lyckad med avseende på förnyelse och forskningsinriktning. De sex projekt som har fått medel ska avslutas 2010. Slutrapportering av forskningsresultaten sker 2011. Den vetenskapliga och ekonomiska slutredovisningen sker till Vetenskapsrådet 2012.

EU:s arbete kring deltagande och inflytande för medborgarna

EU:s program Ett Europa för medborgarna (2007–2013) syftar till att överbygga klyftan mellan medborgarna och EU-institutionerna, stärka sammanhållningen mellan EU-medborgare och öka den ömsesidiga toleransen och förståelsen medborgare emellan. Programmet ska ge EU-medborgarna möjlighet att samarbeta kring initiativ och projekt med europeisk prägel. Sverige medverkar aktivt i arbetet.

SKL har fått i uppgift, som så kallad nationell kontaktpunkt, att under 2010 fortsätta marknadsföra och lansera programmet i Sverige. Målet för verksamheten är att nå ut med information om programmet samt öka antalet svenska projektansökningar. Målgruppen för programmet är kommuner, landsting och frivilligorganisationer.

SKL:s rapport för 2009 visar att lansering och främjande av programmet i huvudsak genomförs enligt plan. Som nationell kontaktpunkt för programmet har SKL informerat och givit råd till kommuner, landsting och organisationer i frågor om ansökningsprocessen.

Årsrapporten för 2009 visar ett stigande intresse för programmet, men målet att öka antalet svenska ansökningar har ännu inte uppfyllts. Ansökningsfrekvensen för 2009 uppgick liksom 2008 till 18 ansökningar.

Tänkbara skäl till det fortsatt förhållandevis låga svenska deltagandet är att det fortfarande råder brist på tillräcklig information om programmet. Det kan även finnas bristande erfarenheter hos målgruppen av att leda internationella projekt som involverar ett flertal europeiska partners. Ett annat skäl kan vara att det krävs för mycket arbete i förhållande till de bidragsbelopp som kan beviljas. Krav på medfinansiering, storleken på arbetsinsatserna och ovissheten om huruvida medel kommer beviljas kan också göra det svårt att förankra idén politiskt inom den egna organisationen.

Under 2010 har därför SKL:s insatser som nationell kontaktpunkt koncentrerats till att förbättra och förenkla villkoren inom programmet så att det i ännu högre grad ska tillgodose ansökarnas behov och resurser. Arbetet med att få frivilligorganisationerna intresserade av programmet har också intensifierats, eftersom det visat sig särskilt svårt att nå ut till dessa.

EPACE-projektet för utbyte av erfarenheter för medborgerligt deltagande i EU

År 2008 beviljades Sverige tillsammans med Finland och Estland medel från Europakommissionen för ett projekt om gemensamt kunskapsutbyte för att främja medborgerligt deltagande i Europeiska unionen (EPACE). Första delen av projektet påbörjades i januari 2009 och pågick till och med juni 2010, med Finland som projektägare och Estland och Sverige som partners. Sverige har deltagit i de seminarier och workshops som anordnats under 2009 och 2010 och projektet har tillfört värdefulla erfarenheter i regeringens arbete med medborgerligt deltagande.

Inom ramen för projektet har forskning bedrivits för att samla och utvärdera de goda exempel som finns i deltagarländernas arbete med medborgarinflytande. Fokus har varit hur ett större deltagande kan motiveras hos medborgare med låg delaktighet, som ungdomar, utrikesfödda och grupper med låg utbildningsnivå.

I samband med projektets slutredovisning publicerades fyra skrifter om demokrati-förvaltning, e-demokrati, demokratiutbildning och demokratiskt deltagande bland utrikes födda. Skrifterna jämför och analyserar de olika modeller som återfunnits bland deltagarländerna. Med utgångspunkt i dessa lyfts särskilt de positiva effekterna av att utveckla en sammanhållen demokratipolitik, medborgarundervisning för ungdomar och utrikes födda, möjligheter för icke statliga organisationer att arbeta med demokratiförnyelse samt närmare samarbete mellan olika institutioner inom området för e-demokrati.

Europarådet

Sverige deltar kontinuerligt i ett flertal fora inom Europarådet för att stärka arbetet med demokrati och mänskliga rättigheter, bland annat i kommittén för lokal och regional demokrati (CDLR). CDLR fungerar som styrkommitté för frågor rörande demokratiutveckling, huvudsakligen på de lokala och regionala samhällsnivåerna. På uppdrag av Generaldirektoratet för demokrati och politiska frågor (GR-DEM) presenterades i januari 2010 en utvärdering av Europarådets Forum för den framtida demokratin. Sverige följer Forumets omstrukturering mot bakgrund av de goda erfarenheter och den arbetsmetodik som

etablerades i och med 2007 års Forum i Stockholm och Sigtuna.

9.5.2 Analys och slutsatser

En lokal och medborgarnära utveckling av demokratin minskar avståndet mellan medborgare och beslutsfattare och skapar förtroende för den förda politiken. Tillgång till Internet kan vidga demokratiskt deltagande och ge en större transparens och förtroende för demokratiska institutioner och de demokratiska processerna. Det är därför värdefullt att organisationer som SKL arbetar aktivt med att öka kommuners och landstings medvetenhet om de möjligheter som finns i att involvera medborgarna i den politiska beslutsprocessen. Regeringen bedömer att SKL:s projekt har haft mycket goda resultat där de e-verktyg som tagits fram nu har prövats ur ett funktionalitetsperspektiv.

Vidare bidrar även regeringens satsning på demokratiforskning och kunskapsutbyte kring medborgardialog inom EU till en högre medvetenhet om frågorna. En förutsättning för att medborgarna ska kunna utöva sina demokratiska rättigheter är att de känner till dessa. Information och forskning är därför en viktig del för att öka möjligheterna till insyn och inflytande i de politiska beslutsprocesserna.

Vad gäller Vetenskapsrådets satsning på demokratiforskning är det ännu för tidigt att uttala sig om effekterna av denna, då resultaten beräknas redovisas först under 2011.

9.6 Resultatredovisning för dialog om samhällets värdegrund

Det svenska samhället bygger på ett demokratiskt styrelseskick och respekt för de mänskliga rättigheterna. Utifrån grundlagen och de internationella konventioner som Sverige har anslutit sig till, utgår samhällets gemensamma värdegrund. Regeringen har initierat arbetet med värdegrundsdiallog mot bakgrund av ett behov av en utökad dialog om vad dessa gemensamma värderingar konkret innebär i vardagen.

Resultatredovisningen avser det arbete som regeringen bedrivit för Dialog om samhällets värdegrund.

9.6.1 Resultat

Regeringens strategi för dialog om samhällets värdegrund

Under 2008 aviserade regeringen en satsning på värdegrundsdiallog i samarbete med bland annat organisationer inom det civila samhället. Inriktningen på arbetet redovisades i regeringens skrivelse Dialog om samhällets värdegrund (skr. 2009/10:106), vilken överlämnades till riksdagen i mars 2010. I skrivelsen framhölls behovet av en utökad dialog och reflektion om vad normerna om demokrati och de mänskliga rättigheterna konkret innebär i vardagen. Det övergripande syftet med dialogen är att verka för social sammanhållning. Riksdagen har lagt skrivelsen till handlingarna.

I april 2010 fick därför Ungdomsstyrelsen i uppdrag att sammankalla ett partnerskap för social sammanhållning. Partnerskapet ska ha en rådgivande och koordinerande funktion i arbetet för att stödja verksamheter för social sammanhållning, och består av representanter från olika samhällssektorer och aktörer, såsom stat, kommun, näringsliv och organisationer inom det civila samhället.

Ungdomsstyrelsen har även inlett ett förberedande arbete med avsikt att förankra arbetet för social sammanhållning. Relevanta samhällsaktörer ska engageras i lokala samverkansformer och konkreta projekt och verksamheter ska utvecklas. Ungdomsstyrelsen ska även samla in kunskap och erfarenhet och presentera modeller för samverkan. Resultatet ska rapporteras till regeringen i december 2010 och kommer att utgöra underlag för det fortsatta arbetet.

Inom ramen för det urbana utvecklingsarbetet har regeringen tecknat lokala utvecklingsavtal med 21 kommuner för perioden 2008–2010. I avtalen, som omfattar 38 stadsdelar med utbrett utanförskap, framgår att kommunerna ska verka för en dialog om förstärkt värdegrund i de berörda stadsdelarna.

Under 2009 gav regeringen Ungdomsstyrelsen i uppdrag att etablera webbportalen www.dialogvardegrund.nu. Den fungerar som mötesplats och informationskälla för de många aktörer som är verksamma inom dialogarbetet, t.ex. föreningsliv och kommuner.

Ungdomsstyrelsen har under 2010 fortsatt att förvalta och utveckla webbsidan och avrapporterade detta arbete till regeringen i maj

2010. I rapporten redogör Ungdomsstyrelsen för ett ökat användarantal och att resultatet av en undersökning visar att majoriteten av de registrerade användarna anser att portalen är viktig för att främja arbetet med värdegrundsdialogen. Det är däremot svårt att visa vilka effekter portalen har haft för dess användare.

9.6.2 Analys och slutsatser

I regeringens skrivelse Dialog om samhällets värdegrund (skr. 2009/10:106) anges riktlinjer för satsningen på dialog om samhällets värdegrund. Arbetet med att förbereda och förankra arbetet med social sammanhållning har påbörjats av Ungdomsstyrelsen.

Genom partnerskapet för social sammanhållning kommer en samorganisering av insatser för social sammanhållning att möjliggöras. Webbportalen www.dialogvardegrund.nu har underlättat planeringen av verksamheter och informationsspridningen. Detta arbete har skapat förutsättningar för det fortsatta arbetet för social sammanhållning.

De stimulansmedel som kommer fördelas av Ungdomsstyrelsen, liksom det värdegrundsarbete som utförs inom kommuner med lokalt utvecklingsavtal, syftar till fördjupad dialog och ett ökat antal möten mellan olika grupper i samhället. Detta bör ge avtryck i en förstärkt social sammanhållning.

9.7 Resultatredovisning för arbetet med att motverka och förebygga hot mot demokratin

För att motverka hot mot demokratin arbetar regeringen mot våldsam extremism inom vit maktmiljön, vänsterautonoma grupper och andra grupper som förespråkar våld för att nå politiska mål. Syftet är att motverka ageranden av de här grupperna som kan begränsa och beskära andra individers fri- och rättigheter. Arbetet innefattar att motverka hot, våld och annan otillåten påverkan mot förtroendevalda som inte sällan utövas av den organiserade brottsligheten.

9.7.1 Resultat

Det första steget i arbetet för att motverka och förebygga hot mot demokratin, har varit att öka kunskapen om handlingar som kan hota det demokratiska systemet, och att sprida denna kunskap bland myndigheter, organisationer och andra aktörer som kan arbeta för att förebygga hot mot demokratin. Förebyggande arbete kommer att bedrivas internationellt, nationellt och lokalt.

År 2008 gav regeringen Brottsförebyggande rådet (Brå) och Säkerhetspolisen (Säpo) i uppdrag att beskriva hur den våldsamma politiska extremismen ser ut i Sverige vad gäller vit maktmiljön och den vänsterautonoma miljön, vilket preventivt arbete som bedrivs på lokal nivå samt vilka verktyg och åtgärder som kan utvecklas för att motverka hot mot demokratin. Uppdraget redovisades i juli 2009.

En av slutsatserna från rapporten var att mycket förebyggande arbete sker på lokal nivå och att detta arbete bör inventeras i syfte att sprida kunskap och idéer vidare. Regeringen beslutade därför den 26 november 2009 att bevilja SKL 1,3 miljoner kronor i bidrag för att göra en sammanställning av lokala åtgärder för att motverka och bemöta extremism. Sammanställningen ska redovisas under hösten 2010.

En ytterligare slutsats från rapporten var att det finns behov av fler organisationer som stödjer avhoppare från extremistiska miljöer. Regeringen gav därför i december 2009, Ungdomsstyrelsen i uppdrag att utvärdera befintlig verksamhet samt undersöka behovet av ytterligare verksamhet som hjälper unga personer att lämna grupper som främjar hot och våld för att nå politiska mål, och som stödjer personer som har lämnat sådana grupper. Uppdraget slutredovisades i augusti 2010.

Regeringen beslutade i augusti 2010 att ge ett bidrag till verksamhet som stödjer avhoppare från vit maktmiljön.

Under 2007 gav regeringen Försvarshögskolan i uppdrag att göra en kunskapsöversikt om förebyggande insatser mot våldsam extremism och radikaliserings. Försvarshögskolans rapport avser förhållandena i en kommun. Rapporten, som redovisades 2009, gav regeringen ett underlag om tänkbara drivkrafter för radikaliserings med särskild betoning på uttryck och företeelser som syftar till att begränsa enskildas fri- och rättigheter.

För att få en nationell helhetsbild över den våldsbejakande islamistiska extremismen i Sverige gav regeringen i februari 2010 Säpo i uppdrag att sammanställa en rapport som ska innehålla en beskrivning av den våldsbejakande islamistiska extremismen i Sverige, de radikaliseringsprocesser som kan urskiljas i de våldsbejakande islamistiska miljöerna och de verktyg och strategier som kan användas för att motverka radikaliseringsprocesser. Rapporten redovisas i december i år.

Förekomsten av hot och våld mot förtroendevalda och deras anhängare är en företeelse som medför en rad negativa effekter för demokratin och det representativa systemet. För att förebygga den här typen av hot och våld genomför regeringen bl.a. regelbundet möten med representanter från riksdagens partier för att stödja dessa i deras arbete för att motverka hot mot förtroendevalda.

9.7.2 Analys och slutsatser

I en levande demokrati finns utrymme för många typer av delaktighetsformer. När formerna för att visa sitt misstykke övergår i handlingar som strider mot de demokratiska grundvalarna utgör detta ett hot mot demokratin.

Arbetet inom området hot mot demokratin har initialt fokuserat kunskapsinhämtning om olika typer av hot mot demokratin dels genom deltagande i nätverk, konferenser och internationell institutionell samverkan, och genom uppdrag och bidrag till externa aktörer.

Brottsförebyggande rådets (Brå) och Säkerhetspolisens (Säpo) rapport från 2009 visar att mycket förebyggande arbete sker på lokal nivå. SKL:s sammanställning av lokala åtgärder för att motverka och bemöta extremism som ska redovisas under hösten 2010 kommer att ge ytterligare kunskap om området.

Ungdomsstyrelsens rapport om verksamhet som hjälper unga personer att lämna grupper som främjar hot och våld för att nå politiska mål, visar att det finns behov av avhopparverksamhet. Den forskning som har gjorts på området visar emellertid att avhopparverksamheterna sällan ensamma kan påverka förekomsten av grupper som främjar hot och våld för att uppnå politiska mål. Ett viktigt resultat från Ungdomsstyrelsens utvärdering är att civila aktörer är väl lämpade att

bedriva avhopparverksamhet men att samverka med offentliga aktörer är nödvändig för att avhoppare ska kunna stödjas på ett så heltäckande sätt som möjligt.

Ungdomsstyrelsen konstaterar också att det krävs en långsiktig lösning för stöd och finansiering för att kunna garantera kvalitet och uppföljning av verksamheten.

9.8 Resultatredovisning för mänskliga rättigheter

Respekten för de mänskliga rättigheterna i samhället är en förutsättning för demokratin och en del av målet för regeringens demokratipolitik. Nedan redovisas resultatet av regeringens arbete med att säkerställa full respekt för de mänskliga rättigheterna i Sverige.

9.8.1 Resultat

Systematiskt arbete

Den svenska politiken för de mänskliga rättigheterna vilar på en fast grund av respekt för internationellt överenskomna konventioner och normer som Sverige anslutit sig till, såsom den Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna samt de centrala FN-konventionerna om mänskliga rättigheter. Det långsiktiga målet för arbetet med mänskliga rättigheter i Sverige är att säkerställa full respekt för de mänskliga rättigheterna nationellt. Målet redovisades i regeringens skrivelse En nationell handlingsplan för de mänskliga rättigheterna 2006–2009 (Skr. 2005/06:95). Detta innebär att de mänskliga rättigheterna, såsom de uttrycks genom Sveriges internationella åtaganden, inte får kränkas.

Den nationella handlingsplanen för de mänskliga rättigheterna löpte ut den 31 december 2009. I anslutning till det genomfördes en slutuppföljning av samtliga åtgärder i handlingsplanen av Regeringskansliet. Denna visar att det stora flertalet åtgärder genomförts enligt tidsplanen. Regeringen har i december 2009 givit en särskild utredare i uppdrag att utvärdera regeringens nationella handlingsplan för de mänskliga rättigheterna 2006–2009 (dir.

2009:03). Utredaren ska utvärdera handlingsplanens genomförande och resultat och med utgångspunkt från utvärderingen lämna rekommendationer inför det fortsatta systematiska arbetet med mänskliga rättigheter på nationell nivå. Uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2010.

För att upprätthålla respekten för de mänskliga rättigheterna är kunskap och medvetenhet om de mänskliga rättigheterna viktiga förutsättningar. Delegationen för mänskliga rättigheter i Sverige har bl.a. haft i uppdrag att stödja statliga myndigheter, kommuner och landsting i deras arbete med att säkerställa full respekt för de mänskliga rättigheterna i sina respektive verksamheter (dir. 2006:27). Delegationen ska redovisa sitt uppdrag i oktober genom ett betänkande som kommer att innehålla förslag på hur det fortsatta stödet till arbetet för full respekt för de mänskliga rättigheterna i Sverige kan ske efter det att delegationen avslutat sitt uppdrag.

Riksdagen har i juni 2010 beslutat att en ny skollag ska införas, i enlighet med regeringens förslag i propositionen Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet (prop. 2009/10:165). Jämfört med nuvarande skollag tydliggörs i den nya skollagen att skolans värdegrund bygger på de mänskliga rättigheterna. Där förtydligas att utbildningen ska förmedla och förankra grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheter som det svenska samhället vilar på. Den nya skollagen ska börja tillämpas fr.o.m. den 1 juli 2011.

På det internationella planet har bl.a. Europarådet och FN på olika sätt granskat hur Sverige uppfyllt de internationella åtagandena på området mänskliga rättigheter. Sverige fäster även fortsättningsvis stor vikt vid denna granskning.

En viktig beståndsdel av det systematiska arbetet med mänskliga rättigheter är den svenska rapporteringen som sker inom ramen för FN:s råd för mänskliga rättigheter under 2010. Rådet granskar situationen för mänskliga rättigheter i alla FN:s 192 medlemsstater vart fjärde år genom den så kallade universella periodiska granskningen Universal Periodic Review (UPR). UPR ger en möjlighet för alla stater att visa vilka åtgärder som har vidtagits för att förbättra situationen för mänskliga rättigheter. Granskningen syftar även till att stater delar med sig av

goda erfarenheter från arbetet med mänskliga rättigheter. Rapporteringen är viktig då den ger en bild av de utmaningar regeringen står inför när det gäller mänskliga rättigheter på nationell nivå. Sverige lämnade i januari 2010 in sin första rapport och förhöret hölls i maj 2010. Under granskningen fick Sverige 149 rekommendationer, varav ett flertal rörde åtgärder som är relevanta inom ramen för det systematiska arbetet för de mänskliga rättigheterna i Sverige.

Delegationen för mänskliga rättigheter

En av åtgärderna i den nationella handlingsplanen var att inrätta Delegationen för mänskliga rättigheter i Sverige. I uppdraget att stödja statliga myndigheter, kommuner och landsting med att säkerställa full respekt för de mänskliga rättigheterna har delegationen besökt drygt åttio myndigheter runt om landet.

Som ett led i delegationens uppdrag att stimulera det offentliga samtalet om mänskliga rättigheter, har delegationen genomfört ett EU-finansierat projekt om dilemman kring mänskliga rättigheter.

Delegationen har på uppdrag av regeringen lämnat ett förslag på en nationell mekanism för att främja, skydda och övervaka FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Förslaget bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Myndigheten för handikappolitisk samordning (Handisam) har för delegationens räkning tagit fram uppföljningsbara indikatorer för ett urval av de mänskliga rättigheterna. Uppdraget redovisades 2009 i rapporten Nationella indikatorer för mänskliga rättigheter – små fönster med glimt av ett större sammanhang. Förslagen i rapporten kommer att beaktas i delegationens slutbetänkande.

Myndigheter, kommuner och landsting

Samtliga länsstyrelser och sex andra myndigheter som i regleringsbrevet för 2009 hade i uppdrag att på olika sätt arbeta med frågor om mänskliga rättigheter, har återrapporterat dessa i samband med årsredovisningen för 2009. Tyngdpunkten i redovisningarna ligger på kompetensutveckling kring mänskliga rättigheter.

Försäkringskassan och Statens skolverk har enligt sina instruktioner sedan 2010 i uppgift att arbeta med de mänskliga rättigheterna i sina verksamheter.

Kommunerna och landstingen har en viktig roll och ett stort ansvar för att Sverige fullföljer

sina åtaganden om mänskliga rättigheter. Sveriges Kommuner och Landsting har som inriktningsmål för mandatperioden 2006 till 2010 att verka för att medlemmarna får det stöd de behöver för att leva upp till det långsiktiga målet full respekt för de mänskliga rättigheterna. Ett antal kommuner har även bildat ett nätverk för mångfald och mänskliga rättigheter, för utbyte av erfarenheter och kunskap om mångfald och mänskliga rättigheter.

För Delegationen för mänskliga rättigheter i Sveriges räkning, gör Teologiska högskolan i Stockholm en studie som beskriver de introduktionsprogram om de mänskliga rättigheterna som ett urval av kommuner, landsting och regioner erbjuder politiker och chefs-tjänstemän när de börjar sina förtroendeuppdrag respektive anställningar.

Utbildning och regeringens webbplats om mänskliga rättigheter

God kunskap om de mänskliga rättigheterna bland beslutsfattare, främst inom den offentliga sektorn, är en förutsättning för att regeringens långsiktiga mål på området ska kunna uppfyllas.

Regeringens webbplats om mänskliga rättigheter www.manskligarattigheter.se fortsätter att vara regeringens viktigaste verktyg för att informera om mänskliga rättigheter. Under 2009 hade webbplatsen ett snitt på ungefär 25 000 unika besökare i månaden. Webbplatsen har anpassats för att vara tillgänglig för personer med funktionsnedsättning och våren 2010 lanserades en uppdaterad version av webbplatsen som har ökat användbarheten ytterligare.

Insatser under det svenska ordförandeskapet i EU
Konferensen Making Rights a Reality for All anordnades av EU:s byrå för grundläggande rättigheter i samarbete med det svenska ordförandeskapet i Stockholm i december 2009. Konferensen fokuserade på diskriminering av marginaliserade grupper i samhället, särskilt romers situation. En av utgångspunkterna för konferensen var den stora undersökningen EU Minorities and Discrimination Survey (EU MIDIS) som EU:s byrå för grundläggande rättigheter har arbetat med under 2008 och 2009.

9.8.2 Analys och slutsatser

Mänskliga rättigheter

För att regeringens långsiktiga mål, full respekt för de mänskliga rättigheterna i Sverige, ska kunna uppnås krävs ett fortsatt systematiskt arbete, inte minst inom den offentliga förvaltningen.

Genomförandet av den nationella handlingsplanen för de mänskliga rättigheterna följs internt inom Regeringskansliet av den interdepartementala arbetsgruppen för mänskliga rättigheter. Det stora flertalet åtgärder i handlingsplanen har genomförts enligt tidsplanen. Dessutom har de mänskliga rättigheterna tydligare integrerats i propositioner och andra regeringsbeslut. Sammantaget har arbetet med att lyfta upp de mänskliga rättigheterna i olika beredningsprocesser bidragit till att öka kännedomen om dessa inom Regeringskansliet.

Delegationen för mänskliga rättigheter i Sverige har bidragit till att öka kunskapen och medvetenheten om de mänskliga rättigheterna i myndigheter, kommuner och landsting. En indikation på ökad kunskap om, och intresse för frågor om de mänskliga rättigheterna, är även att SKL och vissa myndigheter har tagit initiativ och inlett ett målmedvetet arbete för respekten för de mänskliga rättigheterna. Ett annat tecken på att medvetenheten om de mänskliga rättigheterna växer är den stadigt ökande besöksfrekvensen på regeringens webbplats om mänskliga rättigheter.

Utvärderingen av den andra handlingsplanen, liksom slutbetänkandet från Delegationen för mänskliga rättigheter i Sverige kommer vara viktiga underlag för regeringens fortsatta systematiska arbete för att uppnå full respekt för de mänskliga rättigheterna.

9.9 Resultatredovisning för Justitiekanslern och Datainspektionen

9.9.1 Mål för Justitiekanslern och Datainspektionen

Justitiekanslern hade under 2009 som mål att värna rättssäkerheten, offentligheten yttrandefriheten samt en god myndighetskultur. Justitie-

kanslern ska medverka till att rättstillämpningen blir effektiv och rättssäker.

Datainspektionen hade under 2009 som mål att sträva efter att upptäcka och förebygga hot mot den personliga integriteten. Fokus ska läggas på känsliga områden, nya företeelser och områden där risk för missbruk är särskilt stor.

9.9.2 Resultat

Justitiekanslerns verksamhet

Antalet inkomna ärenden hos Justitiekanslern 2009 var i princip oförändrat jämfört med 2008, cirka 8 400 stycken. Eftersom mer resurskrävande ärende som tillsyns-, yttrandefrihets- och skadeståndsärenden fortsatte att öka medan rättshjälps- och kameraärenden minskade, ökade arbetsbelastningen. Antalet avgjorda ärenden minskade med knappt 400 ärenden. Antal ärenden i balans ökade med cirka 200 till knappt 1 800 ärenden.

Justitiekanslern har under 2009 bedrivit tillsyn över den offentliga verksamheten genom klagomålshantering, egeninitierad granskning, genomgång av myndigheternas ärendeförteckningar och viss inspektionsverksamhet.

Arbetet med att värna tryck- och yttrandefriheten har främst skett genom att pröva inkomna anmälningar om brott mot tryckfrihetsförordningen (TF) och yttrandefrihetsgrundlagen (YGL). Liksom tidigare år har en stor del av anmälningarna under 2009 avsett publiceringar som inte har omfattats av grundlagsskydd. Många ärenden rör således publiceringar på Internet där webbplatsen inte omfattats av den så kallade databasregeln i 1 kap. 9 § YGL. Detta innebär att ärendena ska hanteras av allmän åklagare och inte av Justitiekanslern. I de fall där Justitiekanslern har vidtagit någon form av åtgärd har det oftast avsett anmälningar om ifrågasatt hets mot folkgrupp.

Under 2009 inkom cirka 3 000 skadeståndsärenden vilket är cirka 300 fler än föregående år. Drygt hälften av de inkomna ärendena avsåg ersättningsanspråk enligt lagen (1998:714) om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder. Myndigheten fick under de två sista månaderna av 2009 ett extraordinärt inflöde av skadeståndsanspråk från enskilda som begär ersättning av staten på grund av långsam handläggning hos Regeringsrätten.

Ärendena har initierats av Centrum för rättvisa, som är en ideell och oberoende organisation som bevakar frågor om fri- och rättigheter, genom information till berörda personer om möjligheten att begära skadestånd av staten genom Justitiekanslern. Drygt 2 000 personer har fått denna information. Vid årsskiftet hade Justitiekanslern fått in över 330 sådana ärenden.

Antalet inkomna ärenden rörande integritetsfrågor minskade under 2009. Minskningen hänför sig till ärenden om allmän kameraövervakning och beror på att antalet ansökningar till länsstyrelser om tillstånd till allmän kameraövervakning har minskat. Under 2009 inkom cirka 1 900 ärenden om rättshjälp till myndigheten vilket är något färre än under 2008. Justitiekanslern har under året överklagat beslut i 41 ärenden och av de överklagade ärendena som har prövats av domstol under året har Justitiekanslern helt eller delvis vunnit bifall i cirka 85 procent av fallen.

Datainspektionens verksamhet

Datainspektionen har under året arbetat för att säkra individens rätt till integritet genom sin tillsyn över behandlingen av personuppgifter samt tillsyn och tillståndsgivning inom kreditupplysnings- och inkassoverksamhet.

Tillsyn över behandlingen av personuppgifter

Under 2009 lade Datainspektionen cirka 90 procent av sina resurser på tillsyn över behandlingen av personuppgifter. Myndigheten har riktat in verksamheten mot känsliga områden, nya företeelser samt områden där risken för integritetskränkning är särskilt stor. Exempel på frågor som stått i fokus för tillsynen är utvecklingen av e-förvaltningen, IT-stödet i skolor och hanteringen av patientuppgifter inom hälso- och sjukvården.

Tillsynen har omfattat kommuner, statliga myndigheter samt privata företag och har utformats som fältinspektioner, skrivbordsinspektioner och enkätinspektioner. Det totala antalet inledda tillsynsärenden av behandlingen av personuppgifter uppgick 2009 till 149. Antalet avslutade ärenden uppgick till 110.

Datainspektionen har under 2009 fortsatt att arbeta aktivt med sin informationsverksamhet i syfte synliggöra integritetsfrågorna i samhället. Representanter för Datainspektionen har medverkat i radio och tv. Myndigheten har vidare utvecklat sin hemsida, arrangerat utbildnings-

tillfällen för personuppgiftsombud och besvarat frågor genom myndighetens upplysningstjänst.

För att öka effektiviteten i sin verksamhet samverkar Datainspektionen med andra myndigheter och organisationer. Under året har man samverkat med bland annat Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden och Post- och Telestyrelsen i syfte att åstadkomma samsyn i integritetsfrågor såväl som att klargöra gränser mellan myndigheternas tillsynsansvar.

Vidare har Datainspektionen under året deltagit i internationellt samarbete i frågor som rör skydd för personuppgifter och personlig integritet samt i EU:s gemensamma tillsyn på dataskyddsområdet.

Datainspektionens arbete med att bidra till utvecklingen av en effektiv och rättssäker elektronisk förvaltning fortsatte under 2009. Arbetet utgjordes bland annat av inspektioner av, och samverkan med andra myndigheter. Dessutom har Datainspektionen tagit fram informationsmaterial som beskriver hur personuppgifter ska skyddas i IT-systemen på den omreglerade apoteksmarknaden.

Tillsyn och tillståndsgivning inom kreditupplysnings- och inkassoverksamhet

Under 2009 lade Datainspektionen cirka 10 procent av sina resurser på tillsyn och tillståndsgivning inom kreditupplysnings- och inkassoverksamhet.

Datainspektionen påbörjade under 2009 nio tillsynsärenden enligt kreditupplysningslagen. Åtta ärenden avgjordes. Tillsynsärendena har i huvudsak rört registrering av missvisande uppgifter och utlämnande av personuppgifter till kunder som saknat legitimt behov av kreditupplysning.

Kreditupplysningsbranschen har fortfarande präglats av de tjänster som erbjuder kreditupplysningsinformation via Internet med stöd av utgivningsbevis. Dessa tjänster tillhandahålls under åberopande av grundlagskydd vilket innebär att kreditupplysningslagens bestämmelser om legitimt behov och kreditupplysningskopia inte behöver tillämpas när företagen lämnar ut kreditupplysningar. En översyn av förhållandet mellan kreditupplysningslagen och yttrandefrihetsgrundlagen i fråga om den beskrivna problematiken har bedrivits inom Justitiedepartementet. Översynen har utmynnat i ändringar i kreditupplysningslagen som träder i kraft den 1 januari 2011.

Vad gäller Datainspektionens arbete med tillstånd och tillsyn enligt inkassolagen bedömer myndigheten att inkassobolagen i allt väsentligt följer god inkassosed. Under året har 86 tillsynsärenden påbörjats och 79 ärenden har avslutats.

9.9.3 Analys och slutsatser

Justitiekanslern

Under 2009 har Justitiekanslern i allt väsentligt uppfyllt de mål som regeringen har satt upp för verksamheten.

En viss försämring har dock skett vad gäller ärendehandläggningen då antalet avgjorda ärenden minskat samtidigt som antalet inkommande ärenden i stort sett var oförändrat, vilket gjort att ärendebalansen ökat något. Det är av vikt att Justitiekanslern under kommande år arbetar för att ytterligare kvalitetssäkra och effektivisera arbetet i myndigheten och att detta avspeglar sig i resultatförbättringar.

Datainspektionen

Under 2009 har Datainspektionen i allt väsentligt uppfyllt de mål som regeringen har satt upp för verksamheten. När det gäller tillsynen över behandlingen av personuppgifter bedöms målet för 2009 ha uppnåtts.

Målet för kreditupplysningsverksamheten har inte kunnat uppfyllas. Som framgått av det föregående är detta dock hänförligt till förhållanden som myndigheten inte råder över. Beträffande inkassoverksamheten har verksamhetsmålet uppfyllts. Sammantaget bedömer regeringen att Datainspektionen under 2009 uppnått ett i stort sett gott verksamhetsresultat.

9.10 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har inte haft några invändningar i 2009 års revisionsberättelse avseende Valmyndigheten, Justitiekanslern och Datainspektionen.

9.11 Politikens inriktning

Sammanfattning

För att uppnå en levande demokrati, där individens möjligheter till inflytande förstärks och de mänskliga rättigheterna respekteras, krävs att det finns starka och väl fungerande demokratiska institutioner.

Regeringen kommer därför att fortsätta verka för en samhällsutveckling som kännetecknas av respekt för olikheter mellan individer, samtidigt som dessa olikheter måste rymmas inom ramarna för samhällets demokratiska grundvalar. Därför föreslås att satsningen på dialog för en gemensam värdegrund ska fortsätta under 2011 och 2012.

I en väl fungerande demokrati är det centralt att väljarna kan utkräva ansvar för den förda politiken. Den ökade användningen av informationsteknik kan underlätta för medborgarna att inhämta kunskap om var ansvaret för de politiska besluten ligger. Regeringen fortsätter därför verka för en effektiv och transparent förvaltning genom fokus på bl.a. e-förvaltning. Intresseområdet omfattar även ökat användar- och invånarinflytande i anslutning till begreppet e-demokrati.

Regeringen fortsätter även att arbeta med frågor som rör hot mot demokratin och hot mot förtroendevalda bland annat i syfte att motverka uttryck och företeelser som syftar till att begränsa enskildas fri- och rättigheter.

Regeringen främjar också forskning om e-demokratiska processer genom finansiering via de statliga forskningsråden.

Dialog för en förstärkt gemensam värdegrund

I mars 2010 lämnade regeringen skrivelsen Dialog om samhällets värdegrund (skr. 2009/10:106), i vilken inriktningen för satsningen om värdegrundsdiallog redovisades. Det övergripande syftet med regeringens fortsatta satsning på dialog om samhällets värdegrund är att verka för social sammanhållning.

I enlighet med skrivelsen avser regeringen att ställa medel till Ungdomsstyrelsens förfogande under 2011 för att myndigheten ska utlysa och fördela stimulansmedel till organisationer inom det civila samhället. Syftet är att stimulera och stödja nya eller befintliga mötesplatser, dialoger och liknande verksamhet som bedrivs med utgångspunkt i demokratin och de mänskliga

rättigheterna. Arbetet ska bedrivas på lokal nivå och i första hand riktas till unga.

Stimulansmedlen till organisationer inom det civila samhället ska fördelas av Ungdomsstyrelsen i samråd med partnerskapet för social sammanhållning.

Vidgat inflytande med hjälp av e-verktyg

Ett vitalt civilt samhälle är av största vikt för en levande demokrati. Regeringen vill stödja demokratiskt medborgarengagemang för att skapa en medborgarnära demokrati. Detta ökar förtroendet för den förda politiken genom att fler människor är delaktiga i den politiska beslutsprocessen.

Ett sätt att öka tillgängligheten är genom e-verktyg. Ny teknik kan bidra till att hitta nya, enklare och snabbare vägar att kommunicera och kan därmed underlätta deltagande och möjligheten för medborgarna att komma närmare beslutsfattandet. Tillgången till Internet är nu så stor att en betydande andel av befolkningen på ett naturligt sätt använder sig av det. Regeringen vill därför främja möjligheterna till medborgardeltagande via kommunala paneler, samråd, dialoger, e-petitioner och konsultationer. Detta görs genom att stödja utvecklingen inom kommuner och landsting.

Det är viktigt att de nya möjligheterna till insyn och inflytande i den politiska beslutsprocessen når så stora medborgargrupper som möjligt. Regeringen avser därför främja ökad kunskap om nya metoder för politiskt deltagande. I ett fortsatt nära samarbete med SKL kan de metoder för dialog som har tagits fram sedan 2008 vidareutvecklas, synliggöras och tillgängliggöras.

Att öka möjligheten till inflytande är en kontinuerlig process som regeringen avser arbeta vidare med. Regeringen ser därför fortlöpande över vilka åtgärder som kan behöva vidtas för att öka medborgarinflytandet både nu och för framtiden.

E-förvaltning

Den ökade användningen av informationsteknik skapar större transparens i den offentliga förvaltningen och stärker därmed demokratin. Det blir enklare för medborgaren att ta reda på var ansvaret för ett visst politiskt beslut ligger och hur hon eller han kan påverka beslutsprocessen. Den offentliga förvaltningen och de tjänster som erbjuds medborgaren ska följa med i den teknologiska utvecklingen och offentliga

tjänster ska kontinuerligt utvecklas för att möta de nya krav och förväntningar som ställs, samt ta hänsyn till att äldre, nyanlända och personer med funktionsnedsättning kan tänkas hamna utanför systemet.

E-förvaltningen kan bidra till att uppfylla målen för demokratipolitiken. Regeringens satsning på en effektivare och mer enhetlig förvaltning är därför även en viktig del i arbetet för ökad insyn i det demokratiska systemet. Se vidare utgiftsområde 2, avsnitt 3 Statlig förvaltningspolitik.

Grundlagsutredningen

En annan viktig del av demokratipolitiken är medborgarnas möjlighet till ansvarutkrävande. Grundlagsutredningen, som lämnade sitt slutbetänkande i december 2008 (SOU 2008:125), har föreslagit åtgärder som kan påverka möjligheterna till ansvarutkrävande för medborgarna gentemot de förtroendevalda. Förslagen som återfinns i propositionen En reformerad grundlag (prop. 2009/10:80) innefattar bland annat en förstärkning av det så kallade folkinitiativet, som innebär att en rådgivande folkomröstning ska hållas om minst tio procent av kommun- eller landstingsinvånarna begär det. Ändringarna i regeringsformen och övriga lagar föreslås träda i kraft den 1 januari 2011.

Elektronisk röstning

Möjligheten att e-rösta på Internet är en fråga som diskuteras i bland annat Norge, Finland, Nederländerna och Storbritannien. Regeringen är positiv till användandet av Internet för att stärka de demokratiska processerna, men har bedömt att det inte har varit möjligt att genomföra någon reform för e-röstning inför 2010 års allmänna val, eftersom det för närvarande inte finns något sätt att säkerställa valhemligheten.

Mot bakgrund av ovanstående tillämpades det nuvarande valsystemet vid de allmänna valen 2010. Samtidigt följs den internationella utvecklingen och om regeringen ser en positiv utveckling, kan regeringen åter komma att se över frågan om e-röstning.

Motverka och förebygga hot mot demokratin

I ett demokratiskt samhälle är det oacceptabelt att människor som väljer att engagera sig politiskt därigenom utsätter sig själva och sina närstående för en risk att bli utsatta för hot eller

våld. Det långsiktigt förebyggande arbetet med att bekämpa hot och våld mot förtroendevalda är en fortsatt prioriterad fråga för regeringen.

Den yttersta formen av hot mot demokratin är terrorism. Sverige har numera internationella åtaganden inom ramen för FN, Europarådet och EU, och arbetar aktivt mot terrorism såväl nationellt som internationellt. Regeringen presenterade under hösten 2007 en handlingsplan mot terrorism (skr. 2007/08:64). Inom ramen för denna genomför regeringen bland annat insatser inom demokratipolitiken för att förebygga våldsamt extremism.

Regeringen har tagit initiativ till flera rapporter och sammanställningar för att få en kunskapsöversikt över grupper som utövar våldsamt politisk extremism för att uppnå sina mål. Ett antal förslag på åtgärder för att motverka extremism och radikaliserings redovisas i dessa rapporter. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har fått bidrag för att göra en sammanställning av lokala åtgärder för att motverka och bemöta extremism. Ungdomsstyrelsen har fått i uppdrag att undersöka verksamhet som hjälper unga personer att lämna grupper som främjar våld och hot för att nå politiska mål och stödjer personer som har lämnat sådana grupper. Säkerhetspolisen har fått i uppdrag att sammanställa en rapport om våldsbejakande islamistisk extremism.

Den kunskap som genereras genom dessa initiativ kommer att utgöra grunden för regeringens fortsatta arbete med att förebygga våldsamt extremism.

Mänskliga rättigheter

Regeringens långsiktiga mål med arbetet för de mänskliga rättigheterna i Sverige är att säkerställa full respekt för de mänskliga rättigheterna. Regeringen har även fortsättningsvis en hög ambitionsnivå när det gäller detta arbete. Under mandatperioden avser regeringen att återkomma med en skrivelse till riksdagen om det fortsatta systematiska arbetet för de mänskliga rättigheterna i Sverige. Resultaten från en rad olika uppdrag och arbeten som pågår för närvarande kommer att påverka inriktningen i den nämnda skrivelsen till riksdagen.

Utvärderingen av den nationella handlingsplanen för de mänskliga rättigheterna 2006–2009 som kommer att redovisas i oktober 2010 är ett sådant viktigt underlag. Slutbetänkandet från Delegationen för mänskliga rättigheter i Sverige

är ett annat underlag som kommer att ha stor betydelse för det fortsatta systematiska arbetet på området.

I maj 2010 granskades Sverige inom ramen för den universella periodiska granskningen Universal Periodic Review (UPR) i FN:s råd för mänskliga rättigheter. Sverige fick 149 rekommendationer under granskningen, varav ett flertal rörde åtgärder som är relevanta inom ramen för det systematiska arbetet för de mänskliga rättigheterna i Sverige. Den vanligaste rekommendationen gällde frågan om inrättandet av en nationell institution för mänskliga rättigheter. Rekommendationerna från UPR-granskningen och andra rekommendationer och synpunkter som riktas mot Sverige av olika internationella övervakningskommittéer kommer att ligga till grund för en kartläggning av hur situationen ser ut i Sverige när det gäller mänskliga rättigheter. Denna kartläggning kommer att påbörjas under hösten 2010 och utgör också ett underlag till den kommande skrivelsen.

Dialogen med det civila samhällets organisationer om deras roll i det framtida arbetet för de mänskliga rättigheterna i Sverige initieras under senare delen av 2010 och är en del av regeringens värdegrundsstatsning. Dialogen kommer att behandla hur samverkan kan ske mellan stat, kommun och det civila samhället, med respekt för parternas olika roller och organisationernas självständighet. Även detta arbete kommer att beaktas i skrivelsen.

Andra viktiga beståndsdelar i arbetet med att säkerställa full respekt för de mänskliga rättigheterna är fortsatt stöd till statliga myndigheter, kommuner och landsting, samt arbetet med att ta fram uppföljningsbara indikatorer och kopplingen till det internationella samarbetet kring dessa frågor. Under det svenska EU-ordförandeskapet blev det särskilt tydligt att arbetet för de grundläggande rättigheterna inom EU är en oskiljaktig del av det nationella arbetet för de mänskliga rättigheterna i Sverige. Det framtida arbetet för de mänskliga rättigheterna måste därför på ett tydligare sätt än i dag inkludera arbetet inom EU. Det arbete som EU:s byrå för grundläggande rättigheter genomför bör därför följas även i fortsättningen.

9.12 Budgetförslag

9.12.1 6:1 Allmänna val och demokrati

Tabell 9.2 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	195 340	Anslags-sparande	11 749
2010	Anslag	303 090 ¹	Utgifts-prognos	296 323
2011	Förslag	30 090		
2012	Beräknat	28 090		
2013	Beräknat	24 090		
2014	Beräknat	24 090		

¹ Inklusiva tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för statens kostnader för valsedlar och annat valmaterial samt ersättningar till myndigheter och kommunerna för biträde i samband med val. Anslaget används också för uppföljning och utveckling av demokrati-politiken, arbete med dialog för en förstärkt gemensam värdegrund och mångvetenskaplig demokratiforskning. Vidare får anslaget användas för vissa administrationskostnader som är en förutsättning för genomförandet av insatser inom området.

Anslagets storlek beror till största delen på vilka val som hålls under året.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2011 för ramanslaget 6:1 *Allmänna val och demokrati* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 kronor under perioden 2012–2014.

Under perioden 2007–2010 har forskningsmedel för mångvetenskaplig demokratiforskning betalats ut av Vetenskapsrådet. De projekt som fått medel avslutas 2010. Regeringen anser att forskningen inom detta område bör fortsätta då resultaten utgör ett viktigt underlag för regeringens och riksdagens bedömning av demokratipolitikens fortsatta inriktning.

Regeringen har riksdagens bemyndigande att under innevarande år ingå ekonomiska åtaganden. Utnyttjandet av bemyndigandet för-

väntas bli lägre än vad som redovisades i budgetpropositionen för 2010 då en ny utlysning av forskningsmedel planeras att genomföras först 2011. Fortsatt stöd till mångvetenskaplig demokratiforskning förutsätter att långsiktiga åtaganden om forskningsbidrag kan göras även fortsättningsvis. Regeringen bör därför bemyndigas att besluta om bidrag som medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 kronor under perioden 2012–2014.

Tabell 9.3 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2009	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013-2014
Ingående åtaganden		5 000	0	15 000	10 000
Nya åtaganden		0	15 000		
Infriade åtaganden		-5 000	0	-5 000	-10 000
Utestående åtaganden	5 000	0	15 000	10 000	0
Erhållet/föreslaget bemyndigande	15 000	15 000	15 000		

Anmärkning: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

Regeringens överväganden

Anslaget minskas med 273 000 000 kronor 2011 eftersom inga insatser i samband med val genomförs under 2011. Till följd av att tillfälliga satsningar på demokrati och mänskliga rättigheter som genomförts under perioden 2008–2010 upphör minskas anslaget 2011 med sammanlagt 4 000 000 kronor (prop. 2007/08:1, utgiftsområde 1, avsnitt 4.9.1 och prop. 2009/10:1, utgiftsområde 1, avsnitt 9.10.1). Regeringen anser samtidigt att anslaget bör öka med 4 000 000 kronor 2011 och 4 000 000 kronor 2012 för det fortsatta arbetet med Dialog för en förstärkt gemensam värdegrund.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 30 090 000 kronor anvisas anslaget 6:1 *Allmänna val och demokrati* för 2011. För 2012 beräknas anslaget till 28 090 000 kronor. För åren 2013 och 2014 beräknas anslaget till 24 090 000 kronor per år. År 2014 kommer allmänna val att genomföras. Regeringen avser återkomma med anledning av detta.

Tabell 9.4 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 6:1 Allmänna val och demokrati

Tusental kronor				
	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	303 090	303 090	303 090	303 090
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut ²	-273 000	-275 000	-279 000	-279 000
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	30 090	28 090	24 090	24 090

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Tillfällig satsning med 2 mkr per år under 2009–2011 inom Dialog för förstärkt gemensam värdegrund upphör 2012 (prop. 2008/2009:1, utgiftsområde 1, avsnitt 9.9.1).

9.12.2 6:2 Justitiekanslern

Tabell 9.5 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2009	Utfall	26 800	Anslags-sparande	- 1 997
2010	Anslag	29 088 ¹	Utgifts-prognos	27 000
2011	Förslag	30 191		
2012	Beräknat	30 481 ²		
2013	Beräknat	30 903 ³		
2014	Beräknat	31 573 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 30 191 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 30 191 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 30 191 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för Justitiekanslerns förvaltningskostnader. Justitiekanslerns främsta uppgifter är att utöva tillsyn över den offentliga förvaltningen, att bevaka statens rätt i rättegångar, att svara för statens skadereglering, att vara regeringens juridiske rådgivare samt att vara åklagare i mål rörande tryck- och yttrandefrihetsbrott. Justitiekanslern utövar också tillsyn över advokatväsendet och har vissa uppgifter enligt lagen (1998:150) om allmän kameraövervakning. Justitiekanslern bedriver även arbetet med att, för statens räkning, överklaga beslut om rättshjälp och ersättning till rättsliga biträden. Dessutom företräder Justitiekanslern svenska staten i de internationella oljeskadefonderna.

Regeringens överväganden

Det är av vikt att Justitiekanslern kan upprätthålla en hög nivå på verksamheten utifrån det uppdrag myndigheten har, bland annat som tillsynsmyndighet över andra myndigheter och deras ärendehantering. Justitiekanslern måste också kunna hantera ärendetillströmningen av bland annat skadeståndsärenden på ett effektivt sätt. Regeringen föreslår därför att anslaget ökas med 3 000 000 kronor från och med 2011. Anslagen 1:1 *Polisorganisationen*, 1:3 *Åklagarmyndigheten* samt 1:5 *Sveriges domstolar*, under utgiftsområde 4 Rättsväsendet, minskas med 1 000 000 kronor vardera. År 2014 minskas anslaget med 44 000 kronor till följd av att vissa gemensamma e-förvaltningsprojekt genomförs, se utgiftsområde 2 anslag 1:17 *Gemensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse*.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 30 191 000 kronor anvisas under anslaget 6:2 *Justitiekanslern* för 2011. Åren 2012, 2013 respektive 2014 beräknas anslaget uppgå till 30 481 000 kronor, 30 903 000 kronor respektive 31 573 000 kronor.

Tabell 9.6 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 6:2 Justitiekanslern

Tusental kronor				
	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	27 088	27 088	27 088	27 088
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	103	364	744	1 387
Beslut	3 000	3 029	3 071	3 142
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³				-44
Förslag/ beräknat anslag	30 191	30 481	30 903	31 573

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

9.12.3 6:3 Datainspektionen

Tabell 9.7 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2009	Utfall	33 307	Anslags- sparande	69
2010	Anslag	33 618 ¹	Utgifts- prognos	32 935
2011	Förslag	37 028		
2012	Beräknat	37 379 ²		
2013	Beräknat	37 940 ³		
2014	Beräknat	38 767 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 37 029 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 37 073 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 37 022 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för Datainspektionens förvaltningskostnader. Datainspektionen har till uppgift att verka för att människor skyddas mot att deras personliga integritet kränks genom behandling av personuppgifter och för att god sed iaktas i kreditupplysnings- och inkassoverksamhet.

Regeringens överväganden

Datainspektionens verksamhet att verka för att den personliga integriteten skyddas vid behandling av personuppgifter, har vidgats över tiden. Utvidningen har skett utan att någon resursförstärkning har skjutits till. Myndigheten får därmed allt svårare att klara verksamheten med bibehållen kvalitet. Regeringen föreslår att Datainspektionens ram ökas med 3 000 000 kronor från och med 2011 för att myndigheten ska kunna arbeta i enlighet med de krav som åligger myndighetens tillsyn av den offentliga förvaltningen bland annat vad gäller integritet och brottsbekämpning.

Anslaget minskas med 60 000 kronor till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen.

År 2014 minskas anslaget med 54 000 kronor till följd av att vissa gemensamma e-förvaltningsprojekt genomförs, se utgiftsområde 2 anslag 1:17 *Gemensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse*.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att anslaget 6:3 *Datainspektionen* för 2011 uppgår till 37 028 000 kronor. För 2012, 2013 respektive 2014 beräknas anslaget uppgå till 37 379 000 kronor, 37 940 000 kronor respektive 38 767 000 kronor.

Tabell 9.8 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 6:3 Datainspektionen

Tusental kronor				
	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	33 618	33 618	33 618	33 618
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	470	793	1 267	2 077
Beslut	3 000	3 028	3 070	3 141
Överföring till/från andra anslag	-60	-61	-61	-63
Övrigt ³			46	-7
Förslag/ beräknat anslag	37 028	37 379	37 940	38 767

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmissig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas (2014) även till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

9.12.4 6:4 Svensk författningssamling

Tabell 9.9 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2009	Utfall	962	Anslags-sparande	-23
2010	Anslag	1 150 ¹	Utgifts-prognos	1 127
2011	Förslag	1 200		
2012	Beräknat	1 200		
2013	Beräknat	1 300		
2014	Beräknat	1 300		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används bland annat för den kostnadsfria tilldelningen av Svensk författningssamling (SFS) till kommuner, landsting och kommunbibliotek som regleras i 7 § författningssamlingsförordningen (1976:725), den så kallade frilistan.

Regeringens överväganden

Statens utgifter för den kostnadsfria tilldelningen av SFS har ökat. För att denna tilldelning ska kunna fortgå bör anslaget höjas med 200 000 kronor från och med 2011 och med ytterligare 100 000 kronor från och med 2013.

Regeringen föreslår att anslaget för 2011 fastställs till 1 200 000 kronor. För år 2012, 2013 respektive 2014 beräknas anslaget uppgå till 1 200 000 kronor, 1 300 000 kronor respektive 1 300 000 kronor.

Tabell 9.10 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 6:4 Svensk författningssamling

Tusental kronor				
	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010 ¹	1 000	1 000	1 000	1 000
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	200	200	300	300
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	1 200	1 200	1 300	1 300

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år. 6:5 Valmyndigheten

9.12.5 6:5 Valmyndigheten

Tabell 9.11 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2009	Utfall	13 339	Anslags-sparande	1 367
2010	Anslag	14 895 ¹	Utgifts-prognos	14 562
2011	Förslag	15 341		
2012	Beräknat	15 491 ²		
2013	Beräknat	15 709 ³		
2014	Beräknat	16 045 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 15 341 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 15 341 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 15 320 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för Valmyndighetens förvaltningskostnader. Valmyndigheten är en förvaltningsmyndighet för frågor om val och folkomröstningar.

Regeringens överväganden

För att Valmyndigheten ska kunna upprätthålla hög kvalitet och effektivitet i verksamheten föreslår regeringen att myndighetens anslag ökas med 500 000 kronor från och med 2011.

Anslaget minskas med 22 000 kronor 2014 till följd av att vissa gemensamma e-förvaltningsprojekt genomförs, se utgiftsområde 2 anslag 1:17 *Gemensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse*.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att anslaget 6:5 *Valmyndigheten* uppgår till 15 341 000 kronor 2011. För 2012, 2013 respektive 2014 beräknas anslaget uppgå till 15 491 000 kronor, 15 709 000 kronor respektive 16 045 000 kronor.

Tabell 9.12 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 6:5 Valmyndigheten

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	14 895	14 895	14 895	14 895
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	-54	91	302	648
Beslut	500	505	512	524
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³				-22
Förslag/ beräknat anslag	15 341	15 491	15 709	16 045

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

9.12.6 6:6 Stöd till politiska partier

Tabell 9.13 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	165 010	Anslags- sparande	5 190
2009	Utfall	165 010	Anslags- sparande	5 190
2010	Anslag	170 200 ¹	Utgifts- prognos	166 400
2011	Förslag	170 200		
2012	Beräknat	170 200		
2013	Beräknat	170 200		
2014	Beräknat	170 200		

¹ Inklusiva tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Tabell 9.14 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2009	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013-2014
Ingående åtaganden		170 200	170 200	170 200	
Nya åtaganden		170 200	170 200		
Infriade åtaganden		-170 200	-170 200	-170 200	
Utestående åtaganden	123 757	170 200	170 200		
Erhållet/föreslaget bemyndigande	170 200	170 200	170 200		

Anmärkning: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

Anslaget används för stöd till de politiska partierna. Enligt lagen (1972:625) om statligt stöd till politiska partier lämnas stöd dels som partistöd, dels som kanslistöd för ett år i taget räknat fr.o.m. den 15 oktober. Partistödet lämnas som mandatbidrag.

Partistödet delas ut som ett bidrag per riksdagsplats. Resultatet i de senaste två valen räknas. Bidraget är för närvarande 333 300 kronor per plats och år.

Kanslistödet lämnas som grundstöd och tilläggsstöd. Medlen betalas ut av Partibidragsnämnden.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2011 för ramanslaget 6:6 *Stöd till politiska partier* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 170 200 000 kronor under 2012.

Enligt lagen (2006:999) med ekonomiadministrativa bestämmelser för riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen krävs bemyndigande för beslut om bland annat bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter under senare budgetår än det år statsbudgeten avser, vilket gäller för stödet till politiska partier.

Regeringen bör därför bemyndigas att under 2011 besluta om bidrag som medför behov av framtida anslag på högst 170 200 000 kronor under 2012.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 170 200 000 kronor anvisas under anslaget 6:6 *Stöd till politiska partier* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget uppgå till 170 200 000 kronor för respektive år.

Tabell 9.15 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 6:6 Stöd till politiska partier

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	170 200	170 200	170 200	170 200
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	170 200	170 200	170 200	170 200

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

10 Nationella minoriteter

10.1 Omfattning

Området omfattar frågor om skydd och stöd för de nationella minoriteterna och de historiska minoritetsspråken.

10.2 Utgiftsutveckling

År 2011 beräknas utgifterna inom området öka med 5 miljoner kronor jämfört med 2010 då anslaget 7:1 *Åtgärder för nationella minoriteter* tillförs medel för att ge fler kommuner möjlighet att ansluta sig till de språkliga förvaltningsområdena.

Tabell 10.1 Utgiftsutveckling inom område Nationella minoriteter

Miljoner kronor

	Utfall 2009	Budget 2010 ¹	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014
<i>Nationella minoriteter</i>							
7:1 Åtgärder för nationella minoriteter	14	80	79	85	85	85	85
Summa område Nationella minoriteter	14	80	79	85	85	85	85

¹ Inklusivt tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

10.3 Mål

Målet för regeringens politik avseende nationella minoriteter är (prop. 2008/09:1, bet. 2008/09:KU1, rskr. 2008/09:83):

- att ge skydd för de nationella minoriteterna och stärka deras möjligheter till inflytande samt stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande.

Målet har delats upp i tre delområden:

- diskriminering och utsatthet,
- inflytande och delaktighet, samt
- språk och kulturell identitet.

Regeringens och myndigheters uppföljning, analys och redovisning av arbetet för att främja det övergripande minoritetspolitiska målet ska belysa insatserna på området och resultaten av sådana insatser inom dessa delområden (prop. 2008/09:158, bet. 2008/09:KU23, rskr. 2008/09:272). De grupper i Sverige som i dag är erkända som nationella minoriteter är judar, romer, samer – som också är ett urfolk – sverigefinnarna och tornedalingarna. De språk som har erkänts som minoritetsspråk är jiddisch, romani chib (alla varieteter), samiska (alla varieteter), finska och meänkieli.

10.4 Resultatredovisning

10.4.1 Resultat

I detta avsnitt redovisas resultat av insatser inom området nationella minoriteter. Inledningsvis redovisas hur myndigheternas ansvar på området tydliggjorts. Därefter redovisas resultaten under rubriker som följer de ovan nämnda delområdena.

Myndigheters ansvar för genomförandet av minoritetspolitiken förstärks

Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget har sedan i januari 2010 i uppdrag att följa upp lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

För att tydliggöra olika myndigheters ansvar för minoritetspolitiken och för att förbättra

återrapporteringen till regeringen har elva statliga myndigheter också getts ett särskilt regeringsuppdrag i december 2009. Myndigheterna är Rikspolisstyrelsen, Socialstyrelsen, Statens folkhälsoinstitut, Statens skolverk, Statens skolinspektion, Högskoleverket, Lantmäteriet, Diskrimineringsombudsmannen, Ungdomsstyrelsen, Valmyndigheten och Statens kulturråd. Myndigheterna ska under en treårsperiod följa upp, analysera och redovisa till Länsstyrelsen i Stockholms län hur deras insatser bidragit till att uppnå det minoritetspolitiska målet och effekterna av dessa. Den första redovisningen ska lämnas senast den 15 oktober 2010.

Diskriminering och utsatthet

Att skydda de nationella minoriteterna innebär att värna om de mänskliga rättigheterna, motverka diskriminering av personer som tillhör nationella minoriteter samt främja respekt i samhället för olikheter i ursprung, identitet, kultur och språk. Diskriminering på grund av etnicitet eller tillhörighet till nationell minoritet ska således bekämpas aktivt och de nationella minoriteterna ska ges förutsättningar att delta i samhällslivet på lika villkor.

Diskrimineringsombudsmannens arbete

Under 2009 har Diskrimineringsombudsmannen (DO) bl.a. arbetat med barns och elevers rätt till skolgång fri från diskriminering. Inom ramen för detta arbete har myndigheten bl.a. fokuserat på nationella minoritetsbarns möjligheter att utveckla sitt minoritetsspråk och kommuners skyldighet att anordna modersmålsstöd och modersmålsundervisning. DO utreder för närvarande anmälningar som inkommit rörande brister i modersmålsstöd i samiska och i romani chib.

Under 2009 har DO särskilt inriktat sitt arbete på frågor om diskriminering av romer. Myndighetens och även den tidigare Ombudsmannen mot etnisk diskriminering långsiktiga arbete med att bl.a. öka romers kunskap om mänskliga rättigheter har bidragit till att romer i ökad utsträckning anmäler diskriminering och hävdar sina rättigheter. Under 2009 har DO mottagit drygt 30 anmälningar från romer och framgång har nåtts i sju ärenden genom någon form av upprättelse.

DO har låtit genomföra en analys av mediers rapportering om romer. Vidare har DO i en kartläggning av förekomst och omfattning av diskriminering på bostadsmarknaden genomförd av Institutet för bostads- och urbanforskning vid Uppsala universitet funnit att romer är en särskilt utsatt grupp. Myndigheten arbetar med en rapport om erfarenheter från implementeringen av EU:s rasdiskrimineringsdirektiv i förhållande till romer i Sverige.

En reformerad grundlag

Regeringen har i december 2009 till riksdagen överlämnat propositionen En reformerad grundlag (prop. 2009/10:80). I propositionen föreslås bl.a. att bestämmelsen i 1 kap. 2 § regeringsformen om skydd för vissa minoriteter ändras.

Förslaget innebär att det samiska folket ska omnämnas särskilt i målsättningsstadgandet för att tydligare ge uttryck för att samerna är ett urfolk och inte bara en nationell minoritet. I propositionen föreslås också att målsättningsstadgandet om det allmännas ansvar att främja minoriteters möjligheter att behålla och utveckla ett eget kultur- och samfundsliv ska göras obligatoriskt för att återspegla Sveriges åtaganden enligt bl.a. Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter.

Riksdagen har behandlat förslagen en första gång i juni 2010. Förslagen kommer att behandlas en andra gång i riksdagen under hösten 2010.

Särskilda insatser för romer

Regeringen har fortsatt att arbeta särskilt för att förbättra romernas situation både i Sverige och internationellt. I Sverige har arbetet framförallt bedrivits av Delegationen för romska frågor som haft i uppdrag att vara nationellt pådrivande i arbetet med att förbättra romers situation i Sverige (dir. 2006:101). Delegationen överlämnade i juli 2010 sitt slutbetänkande Romers rätt – en strategi för romer i Sverige (SOU 2010:55) till regeringen.

Under 2009 har delegationen fortsatt stödja det lokala arbetet med romska frågor samt fortsatt sin kunskapsinhämtning inför slutbetänkandet genom samråd med romer.

Länsstyrelsen i Stockholms län har den 1 januari 2010 fått i uppdrag av regeringen att stödja de kommuner som inom ramen för delegationens arbete påbörjat ett utvecklingsarbete avseende den romska minoriteten. I

uppdraget ingår också att förmedla kontakter från den romska minoriteten till ansvariga myndigheter.

Internationellt har arbetet bedrivits främst inom ramen för Europarådet och EU. Ett antal konferenser som på olika sätt behandlat romernas situation har genomförts bl.a. under det svenska ordförandeskapet i Europeiska unionens råd hösten 2009. Några slutsatser från konferenserna var att genomförandet av internationella överenskommelser och riktlinjer måste utvecklas bättre på lokal nivå, att sektorsansvariga måste bli bättre involverade i och ta ansvar för att förbättra romernas situation och att samordningen och samarbetet på alla nivåer behöver förbättras.

Jämställdhetsatsningen inom minoritetspolitiken

Under 2008–2010 genomför regeringen en särskild satsning för att stärka nationella minoritetskvinnors ställning i samhället (prop. 2007/08:1) finansierad med medel från den särskilda jämställdhetsatsningen (anslag 3:1 *Särskilda jämställdhetsåtgärder* inom utgiftsområde 13, Integration och jämställdhet). Satsningen består av flera delar och genomförs av Ungdomsstyrelsen, Sametinget, Statens folkhälsoinstitut, Folkbildningsrådet och Uppsala universitet. Bland åtgärderna finns kartläggningar, stöd till organisationer som bedriver jämställdhetsarbete, samt riktade insatser till stöd för minoritetskvinnors delaktighet i politiken och i näringslivet. Kartläggningarna har bl.a. visat att det i den offentliga sektorn liksom inom folkbildningen finns en generell bristande på kunskap om de nationella minoriteterna och om deras eventuella särskilda behov. Satsningen har inneburit att Sametinget och de politiska partierna samt flera organisationer har kunnat påbörja ett aktivt jämställdhetsarbete.

Andra uppdrag för att öka kunskapen om de nationella minoriteterna

Statens folkhälsoinstitut har haft i uppdrag att kartlägga hälsosituationen hos de nationella minoriteterna och lämna förslag på hur hälsofrämjande och förebyggande folkhälsoarbete bland dessa grupper ska kunna bedrivas. Uppdraget redovisades i april 2010. Av rapporten framgår bl.a. att det finns en bristande kunskap hos majoritetsbefolkningen och myndigheterna om de nationella minoriteterna, deras kultur, rättigheter och minoriteternas hälsosituation och att det finns behov av hälsoförbättrande insatser

bland de nationella minoriteterna på olika nivåer i samhället. Förslagen i rapporten bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Hemsida om nationella minoriteter

I regeringens minoritetspolitiska strategi konstateras att en ökad kunskap om minoritetsrättigheter bland de nationella minoriteterna stärker de nationella minoriteternas egenmakt (prop. 2008/09:158, bet. 2008/09:KU23, rskr. 2008/09:272). För att öka berörda grupperns kunskaper har Sametinget i uppdrag att etablera och driva hemsidan minoritet.se. Hemsidan lanserades i december 2009 och innehåller bl.a. information om minoritetsrättigheter, minoritetspolitik, nationella minoriteter samt minoritetsspråken.

Inflytande och delaktighet

I målet för minoritetspolitiken ingår att stärka de nationella minoriteternas möjligheter till inflytande i frågor som berör dem inom viktiga samhällsområden.

Skylldighet att samråda

Genom den nya lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk, som trädde i kraft den 1 januari 2010, har de nationella minoriteternas möjligheter till inflytande stärkts. Lagen föreskriver att förvaltningsmyndigheter ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med representanter för dessa grupper. Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget har i uppdrag att följa upp samråden.

Samrådsmöten och samrådsformer

Under 2009 och 2010 har samrådsmöten genomförts med ansvarigt statsråd och företrädare för de nationella minoriteterna där frågor som berör dessa grupper behandlats.

Inom ramen för det nationella uppföljningsansvaret för minoritetspolitiken har Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget under 2010 påbörjat arbetet med samrådsmöten med företrädare för de nationella minoriteterna.

För att stärka samers, sverigefinnars och tornedalingars förutsättningar för samråd och dialog med kommunerna inom respektive förvaltningsområde har ett särskilt statsbidrag utgått under 2010 på 400 000 kronor var till

Sverigefinländarnas delegation, Svenska tornedalingarnas riksförbund respektive Sametinget.

Myndigheter som haft uppdrag på minoritetsområdet har också samrått med referensgrupper under arbetets gång.

Statsbidrag till företrädare för de nationella minoriteterna

För 2009 har 3,8 miljoner kronor utbetalats i statsbidrag enligt förordningen (2005:765) om statsbidrag för nationella minoriteter till 7 av 14 sökande organisationer.

I samband med att Länsstyrelsen i Stockholms län gavs ett uppföljningsansvar avseende minoritetspolitiken övertog myndigheten ansvaret för bidragshanteringen avseende statsbidrag till nationella minoriteters organisationer från Ungdomsstyrelsen. För 2010 har totalt 4,6 miljoner kronor utbetalats i statsbidrag till fem organisationer som företräder andra nationella minoriteter än samer. Bidrag till samiska organisationer till stöd för verksamhet inom minoritetspolitiska området utbetalas av Sametinget. För 2009 och 2010 uppgår bidraget till sammanlagt 200 000 kronor per år.

Språk och kulturell identitet

Att stödja de nationella minoritetsspråken så att de hålls levande innebär att de nationella minoriteterna ska ges möjligheter att tillägna sig, använda och utveckla sitt modersmål samt utveckla en egen kulturell identitet. De nationella minoriteterna ska kunna överföra sitt minoritetsspråk och sin kultur till nästa generation. De nationella minoritetsspråken, som utgör en del av det svenska kulturarvet, ska kunna bevaras och utvecklas som levande språk i Sverige.

Genom den nya lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk har det allmänna ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken och att i övrigt främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige.

Under 2009 genomfördes ett antal möten och konferenser med bl.a. kommunföreträdare i syfte att förbereda genomförandet av regeringens minoritetspolitiska strategi och ikraftträdandet av lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

Sametinget och Länsstyrelsen i Stockholms län och minoritetsorganisationer har på olika sätt arbetat aktivt med att sprida kunskap om minoritetsreformen.

Regeringens arbete med minoritetsspråk inom utbildningsväsendet redovisas under utgiftsområde 16, Barn och ungdomsutbildning.

Utvidgade förvaltningsområden

Under 2009 fördelades 6 miljoner kronor i bidrag till sju kommuner och ett landsting inom förvaltningsområdena för samiska respektive finska och meänkieli för åtgärder i enlighet med den tidigare lagen om nationella minoriteter.

Syftet med det förstärkta skyddet inom de språkliga förvaltningsområdena är att höja minoritetsspråkens status, synliggöra språket och att öka samhällsservicen på minoritetsspråk. Från och med den 1 januari 2010 har antalet kommuner som ingår i förvaltningsområden för minoritetsspråk utökats från sju kommuner till 38 kommuner. Det innebär att 13 kommuner tillkommit i förvaltningsområdet för samiska och 18 kommuner i förvaltningsområdet för finska. Regeringen har genom minoritetsreformen även infört en möjlighet för kommuner att ansöka om frivillig anslutning till ett förvaltningsområde. Under 2010 har regeringen beviljat fyra kommuner sådan anslutning. Därmed har ett förstärkt minoritetsskydd införts i 42 kommuner. Enligt förordningen (2009:1299) om nationella minoriteter och minoritetsspråk får dessa kommuner liksom nio landsting statsbidrag med 49 miljoner kronor under 2010.

Möjligheten till frivillig anslutning har inneburit att olika minoritetsorganisationer uppväktat kommuner i denna fråga. Detta har varit särskilt påtagligt i den sverigefinska gruppen. Exempelvis har intresset bland sverigefinnar och samer för förskola på minoritetsspråket visat sig vara stort. I flera av de nya förvaltningsområdena förbereds nu förskoleverksamhet helt eller delvis på minoritetsspråket.

I de nya kommunerna i förvaltningsområdena har arbetet under 2009 och 2010 bl.a. handlat om att inom organisationen förmedla kunskap om den nya lagstiftningen, kartlägga personalens språkkunskaper, se över den egna organisationen för att kunna ge service på minoritetsspråk, skapa lokala samrådsformer och påbörja en dialog med de nationella minoriteterna om det fortsatta arbetet.

Aktiva revitaliseringsinsatser

Institutet för språk och folkminnen fördelar under 2010 3,4 miljoner kronor till olika typer av språkprojekt i enlighet med förordningen (2010:21) om statsbidrag för insatser till stöd för de nationella minoritetsspråken. Intresset för statsbidraget har varit mycket stort. När ansökningstiden gick ut i maj 2010 hade 130 ansökningar inkommit till myndigheten.

Sametinget har under 2010 påbörjat etableringen av samiskt språkcentrum i Tärnaby respektive Östersund. Regeringen har avsatt 6 miljoner kronor för ändamålet. Språkcentrumen ska aktivt främja och stimulera ökad användning av samiska i samhället, bistå med sakkunskap, utveckla metoder för att stärka enskildas förutsättningar att använda och återta det samiska språket samt sprida kunskap om revitalisering. Insatser som riktar sig till barn och ungdomar ska prioriteras särskilt.

Vid regeringens samråd med de nationella minoriteterna har det framkommit att en rad ytterligare åtgärder behövs på utbildningssidan för att stärka barns och ungdomars möjligheter att tillägna sig och utveckla sitt minoritetsspråk. Bristen på lärare som kan undervisa i och på nationella minoritetsspråk behöver t.ex. åtgärdas, vilket även Europarådet rekommenderat. I juni 2010 gav regeringen Högscoleverket i uppdrag att föreslå åtgärder för hur Sverige på ett bättre sätt kan uppfylla åtagandena i Europarådets minoritetsspråkskonventioner när det gäller tillgång på lärare som kan undervisa i och på de nationella minoritetsspråken.

Vidare innebär uppdraget att Högscoleverket ska, om det bedöms lämpligt, efter dialog med berörda lärosäten, föreslå förändringar i nuvarande ansvarsfördelning mellan de lärosäten som anordnar utbildningar i nationella minoritetsspråk. Högscoleverket ska redovisa uppdraget senast den 30 april 2011.

Regeringen har i mars 2010 tillsatt en referensgrupp för revitalisering av de nationella minoritetsspråken. Referensgruppen ska bistå regeringen med sakkunskap i revitaliseringsfrågor, följa utvecklingen på området, identifiera förbättringsområden, utgöra en arena för erfarenhetsutbyte samt initiera en dialog rörande revitalisering med ytterligare aktörer i samhället.

Kultur och språkvård

Institutet för språk och folkminnen (SOFI) ska bl.a. verka för att den offentliga förvaltningen

använder de nationella minoritetsspråken finska, meänkieli, romani chib och jiddisch enligt gällande lagar och förordningar. Sametinget har motsvarande uppdrag avseende samiskan.

I juni 2010 anordnade SOFI i samarbete med Lantmäteriet och Trafikverket en konferens för kommuner rörande god ortnamnsed och minoritetsspråkiga ortnamn i syfte att öka kommunernas medvetenhet om regelverket på området.

I villkoren för statligt presstödd finns vissa särskilda regler för ekonomiskt stöd till dagstidningar som vänder sig till språkliga minoriteter. Riksdagen beslutade i juni 2010 om ändringar i presstödet med anledning av propositionen Nya villkor för stödet till dagspressen (prop. 2009/10:199, bet. 2009/10:KU42, rskr. 2009/10:308). I propositionen gör regeringen bedömningen att initiativ till ett samarbete bör tas med berörda myndigheter och aktörer i Finland och Norge för att underlätta utgivningen av gränsöverskridande dagstidningar på meänkieli och samiska. Ett sådant samarbete kan innehålla en undersökning av förutsättningarna för gränsöverskridande tidningssamarbeten på de aktuella språken.

Statens kulturråd har i uppdrag att stödja och främja de nationella minoriteternas språk och kultur. Sedan 2002 lämnas för detta ändamål bl.a. ett allmänt kulturstöd som för 2009 uppgick till 8 miljoner kronor. Kulturrådet lämnar också särskilda bidrag för bokutgivning och tidsskriftsproduktion på de nationella minoritetsspråken.

Rapportering om den Europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk

Sverige ratificerade den Europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk år 2000. Var tredje år ska konventionsstaterna lämna en rapport till Europarådet om efterlevnaden av konventionen. I början av hösten 2010 lämnar Sverige den fjärde periodiska rapporten till Europarådet. Rapporten lyfter fram de förändringar som skett under de senaste tre åren, inte minst den nya minoritetspolitiska strategin, och svarar också på den kritik och de rekommendationer Europarådet lämnade under den tredje övervakningsomgången. Europarådet har bl.a. rekommenderat Sverige att överväga geografisk utvidgning av förvaltningsområdena, vidta insatser på utbildningsområdet, vidta

åtgärder för att bevara sydsamiskan, främja utgivning av en dagstidning på samiska respektive meänkieli samt främja användningen av minoritetsspråk i kontakter med myndigheter och domstolar.

10.4.2 Analys och slutsatser

Regeringens minoritetspolitiska arbete under 2009 och innevarande år har präglats av förberedelser inför och det initiala skedet av genomförandet av minoritetsreformen. Reformen har inneburit att de nationella minoriteternas rättigheter stärkts, att det allmännas ansvar förtydligats och att förutsättningarna för minoritetspolitikens genomförande har förbättrats både centralt och lokalt. Möjligheten för kommuner att ansöka om frivillig anslutning till förvaltningsområden och kravet på samråd har inneburit att minoritetsorganisationer uppväktat kommuner. Vidare har en rad initiativ tagits under hösten 2009 och våren 2010 för att stärka nationella minoriteters möjligheter att vara delaktiga i frågor som berör dem på lokal nivå. Därutöver pågår diskussioner om frivillig anslutning till ett förvaltningsområde i ca tio kommuner.

Minoritetsreformen innebär även att regeringen skapat bättre förutsättningar för att Sverige ska kunna leva upp till de folkrättsliga åtagandena rörande nationella minoriteter. De vidtagna åtgärderna innebär att mycket av den kritik som Europarådet riktat mot Sveriges efterlevnad av minoritetskonventionerna är beaktad. När det gäller rekommendationer på utbildningsområdet har regeringen i minoritetspolitiska strategin aviserat att den avser att återkomma i frågan (prop. 2008/09:158, bet. 2008/09:KU23, rskr. 2008/09:272).

Genom att ett nationellt uppföljningsansvar införts, statliga myndigheters ansvar för de minoritetspolitiska målen förtydligats och återrapporteringen till regeringen förbättrats, har regeringen bättre förutsättningar att följa den fortsatta utvecklingen på området.

Inom området Diskriminering och utsatthet har DO framförallt uppmärksammat diskriminering av romer och samer. Erfarenheterna från deras arbete visar att ett systematiskt främjandearbete för att sprida kunskap om mänskliga rättigheter och diskrimineringslagen är ett viktigt verktyg för att

öka medvetenheten bland grupper som är särskilt utsatta för diskriminering. Olika studier på området har dock visat på fortsatt bristande kunskap i offentlig förvaltning både vad gäller deras rättigheter och eventuella särskilda situation och behov. En annan viktig del inom området diskriminering och utsatthet är jämställdhetsarbetet. Genom riktade insatser har ett sådant arbete kunnat påbörjas som redan givit resultat men också visat på fortsatta behov.

Inom området Inflytande och delaktighet har de nationella minoriteternas rättsliga möjligheter till inflytande förstärkts. Det ökade ekonomiska stödet till minoriteterna ger också bättre förutsättningar att bedriva samråd och att öka kunskapen om minoritetsrättigheter inom grupperna. Informationsinsatser som genomförts bland de nationella minoriteterna har varit av stor betydelse för att stärka de nationella minoriteternas egenmakt eftersom kunskap om rättigheter är en grundförutsättning för att kunna nyttja dessa. Hur möjligheterna till inflytande och förverkligandet av samråd på lokal nivå används måste dock bevakas fortsättningsvis.

Det rättsliga regelverket på området och det allmännas ansvar för att främja minoritetsspråkens bevarande har förtydligats och ger bättre förutsättningar att verka för revitalisering av minoritetsspråken. Medlen för revitalisering och etableringen av samiska språkcenter ger också de nationella minoriteterna fler möjligheter att genomföra olika språkprojekt.

10.5 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har inte haft några invändningar när det gäller Länsstyrelsen i Norrbottens läns verksamhet avseende nationella minoriteter.

10.6 Politikens inriktning

Tio år efter det att Sverige ratificerade ramkonventionen om skydd för nationella minoriteter och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk finns nu ett ramverk för att förverkliga det minoritetspolitiska målet genom den minoritetspolitiska strategin. Kommunernas, landstingens och

statliga myndigheters ansvar för minoritetspolitikens genomförande har förtydligats. Förutsättningar har skapats för ökat inflytande för de nationella minoriteterna och för att förstärka minoritetsspråken. Ett system för uppföljning är på plats. Under det kommande budgetåret kommer politiken framför allt att inriktas på att följa genomförandet av den minoritetspolitiska strategin och att identifiera eventuella hinder i förverkligandet.

Myndigheters och kommuners ansvar för genomförandet av minoritetspolitiken

De statliga myndigheternas och kommunernas ansvar för genomförandet av minoritetspolitiken är central. Kunskapen om de nationella minoriteternas rättigheter är dock begränsad i såväl den egna organisationen som i verksamheten och behöver därför fördjupas. Myndigheter och kommuner måste därför finna former för att kontinuerligt bevaka och beakta de nationella minoriteternas rättigheter och intressen i det ordinarie arbetet. Regeringens insatser på området syftar till att förstärka detta arbete.

Den lokala nivån är särskilt viktig. Det är först när rättigheter får genomslag på lokal nivå – där beslut som rör enskilda oftast fattas – som intentionerna i minoritetspolitiken kan förverkligas och minoritetspolitiken kan få reell betydelse i människors vardag. Erfarenheterna från det tidigare minoritetsarbetet i Norrbotten visar att det är viktigt att kommunerna – särskilt inom förvaltningsområdena – kan få aktivt stöd i sitt arbete, vilket de nu kan få av Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget. Samordning och samarbete mellan kommunerna kan också underlätta och effektivisera det minoritetspolitiska arbetet, särskilt i små kommuner.

Diskriminering och utsatthet

Ett systematiskt arbete för att främja kunskapen om de mänskliga rättigheterna bland de nationella minoriteterna kan ytterligare stärka dessa gruppers egenmakt. Diskrimineringsombudsmannens insatser på området är ett viktigt bidrag till detta arbete. Det handlar dels om att enskilda ska känna till sina rättigheter och därmed ha möjlighet att kunna kräva sin rätt, dels att skapa förtroende mellan samhällets företrädare och enskilda som lever i en utsatt situation. Inom ramen för regeringens dialog med det civila samhällets organisationer om deras roll i det framtida arbetet för de mänskliga

rättigheterna i Sverige, som påbörjas under hösten 2010, kommer dessa frågor också finnas med.

Arbetet för ökad jämställdhet behöver fortsatt stödjas och utvecklas. Kvinnor och män bland de nationella minoriteterna ska liksom majoritetsbefolkningens kvinnor och män ha samma möjligheter och rättigheter. Erfarenheterna av det påbörjade samarbetet mellan kvinnor bland de nationella minoriteterna bör tas tillvara.

Det är oacceptabelt att det svenska välfärds-samhället inte lyckas ge romska kvinnor och män, flickor och pojkar, samma förutsättningar i livet som andra medborgare. I betänkandet Romers rätt – en strategi för romer i Sverige (SOU 2010:55) lämnas förslag som syftar till att åtgärda dessa brister. Förslagen behandlas för närvarande.

På internationell nivå kommer Sverige att fortsätta driva på arbetet för att öka romers sociala och ekonomiska inkludering i samhället, samt minska diskriminering och anti-ziganism.

Inflytande och delaktighet

Samrådsskyldigheten i lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk har medfört en mobilisering inom de nationella minoriteternas organisationer. Detta engagemang bör tas tillvara eftersom dessa organisationer är en resurs i förändringsarbetet.

Kommunerna och landstingen har ett ansvar att utveckla formerna för samråd så att samtliga nationella minoriteter har möjlighet att utnyttja samråden och göra sina röster hörda, såväl kvinnor som män, i frågor som berör dem. Detta oavsett om de är medlemmar i minoritetsorganisationer eller inte.

Statsbidraget till kommuner och landsting inom förvaltningsområdena behöver användas på ett kostnadseffektivt sätt till det som är mest angeläget. Genom samråd och ömsesidigt ansvarstagande kan de fortsatta prioriteringarna i det lokala arbetet slås fast. Detta skapar transparens i användningen av ekonomiska resurser och ger bättre samsyn och långsiktighet i det fortsatta minoritetspolitiska arbetet.

Språk och kulturell identitet

Att rädda ett hotat språk kräver ansvarstagande, engagemang, långsiktighet och medvetet revitaliseringsarbete. Genom att satsa på barn och ungdomar är det också möjligt att uppnå positiva resultat inom en relativt begränsad tid.

Antalet talare kan således ökas genom att språklagens och minoritetslagens intentioner efterlevs.

Det är mycket angeläget att insatserna inom minoritetspolitiken kommer igång utan större dröjsmål, eftersom läget för vissa av minoritetsspråken är allvarligt. Om de mindre samiska varieteterna ska kunna återta förlorad mark och fortleva som levande språk i Sverige, behöver antalet talare ökas inom en snar framtid. Att få till stånd förskoleverksamhet på samiska inom förvaltningsområdet är därför av avgörande betydelse för samiskans bevarande.

Kommunerna behöver informera familjer som tillhör nationella minoriteter om rätten till modersmålsstöd och modersmålsundervisning i minoritetsspråket. Familjer som önskar stöd och undervisning behöver ges möjlighet till det.

Det är också viktigt att fortsätta det långsiktiga arbetet med aktiv revitalisering och att stödja de nationella minoriteternas egna språkarbete. Regeringen bedömer att det finns ett fortsatt behov av revitaliseringsinsatser som kan genomföras av organisationer och stiftelser. Det är angeläget att ta vara på den optimism som de nationella minoriteterna nu visar i språkfrågorna för att därmed förstärka arbetet med att bryta och vända den pågående språkbytesprocessen. Även arbetet med att sprida kunskap om revitaliseringsmetoder behöver fortsätta eftersom enskilda behöver konkreta verktyg för att kunna återta språket.

Antalet kommuner där förstärkt minoritetsskydd ska säkerställas har ökat väsentligt genom utvidgningen av förvaltningsområdena. Statsbidraget till kommuner och landsting inom förvaltningsområdena ger större möjligheter att arbeta aktivt med att förbättra de nationella minoriteternas situation på det lokala planet. Regeringen välkomnar att fler kommuner visat sig vara villiga att ta större ansvar för minoritetspolitiken genom frivillig anslutning. Regeringen vill också ge fler kommuner möjlighet att ansluta sig som frivillig kommun och avsätter ytterligare resurser för detta.

Att höja de nationella minoritetsspråkens status i Sverige handlar om attitydförändrande arbete och att öka kunskapen om de nationella minoriteternas språk och kultur som en del av det svenska kulturarvet. Majoritetssamhällets ökade förståelse för frågorna och intentionerna i minoritetspolitiken påverkar även de nationella minoriteternas vilja att bevara sina språk.

Regeringen anser därför att arbetet med att synliggöra och öka kunskapen om de nationella minoriteterna behöver fortsätta. Det är särskilt viktigt att kommunerna lever upp till intentionerna i läroplanen att alla elever i Sverige ska ges kunskap om de nationella minoriteterna.

Att synliggöra de nationella minoriteternas närvaro i lokalsamhället stärker också språkbevarandet. Bland annat behöver arbetet med skyltning med minoritetsspråkiga namn fortsätta och intensifieras.

10.7 Budgetförslag

10.7.1 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter

Tabell 10.2 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2009	14 224	129	
2010	80 417 ¹		78 622
2011	Förslag	85 417	
2012	Beräknat	85 417	
2013	Beräknat	85 417	
2014	Beräknat	85 417	

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används till åtgärder för nationella minoriteter såsom statsbidrag till kommunerna i språkliga förvaltningsområden. Anslaget används även för Länsstyrelsens i Stockholms län och Sametingets kostnader för uppföljning enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

Regeringens överväganden

Anslaget ökas med 5 miljoner kronor fr.o.m. 2011 för att finansiera ytterligare statsbidrag till de kommuner som frivilligt ansluter sig till de språkliga förvaltningsområdena.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 85 417 000 kronor anvisas under anslaget 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter för 2011. För åren 2012–2014 beräknas anslaget till 85 417 000 kronor respektive år.

Tabell 10.3 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010 ¹	80 417	80 417	80 417	80 417
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	5 000	5 000	5 000	5 000
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	85 417	85 417	85 417	85 417

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

11 Medier

11.1 Omfattning

Kapitlet omfattar dagspress, radio och television. Området är delat mellan utgiftsområdena 1 Rikets styrelse och 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid. I den del av budgetpropositionen som behandlar det senare utgiftsområdet återfinns en mer utförlig beskrivning och analys av medieområdet.

11.2 Budgetförslag

11.2.1 8:1 Presstödsnämnden

Tabell 11.1 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2009	Utfall	6 280	307
2010	Anslag	6 787 ¹	6 746
2011	Förslag	6 128	
2012	Beräknat	6 189 ²	
2013	Beräknat	6 276 ³	
2014	Beräknat	6 410 ⁴	

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 6 128 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 6 128 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 6 120 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för Presstödsnämndens förvaltningskostnader. Presstödsnämndens huvudsakliga uppgift är att fördela det statliga stödet till dagspressen.

Regeringens överväganden

Tabell 11.2 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 8:1 Presstödsnämnden

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010 ¹	6 787	6 787	6 787	6 787
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	41	109	206	365
Beslut	300	303	307	314
Överföring till/från andra anslag	-1 000	-1 010	-1 024	-1 047
Övrigt ³				-9
Förslag/beräknat anslag	6 128	6 189	6 276	6 410

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas (2014) till följd av preliminärt beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

Presstödsnämnden har fram till den 31 juli 2010 fullgjort kansligöromålen åt Taltidningsnämnden. Riksdagen beslutade i juni 2010 att Taltidningsnämnden avvecklas som myndighet (prop. 2009/10:115, bet. 2009/10:KU25, rskr. 2009/10:130, 2009/10:131) och att Taltidningsnämndens verksamhet förs över till Talboks- och punktskriftsbiblioteket. Förändringen trädde i kraft den 1 augusti 2010.

Mot bakgrund av att Presstödsnämnden inte längre fullgör kansligöromål åt Taltidningsnämnden till följd av omorganiseringen minskas anslaget från och med 2011 med 700 000 kronor. Regeringen föreslår att 6 128 000 kronor anvisas

under anslaget 8:1 *Presstödsnämnden* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 6 189 000 kronor, 6 276 000 kronor respektive 6 410 000 kronor.

11.2.2 8:2 Presstödd

Tabell 11.3 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	550 946	Anslags-sparande	33 187
2010	Anslag	567 119 ¹	Utgifts-prognos	569 983
2011	Förslag	567 119		
2012	Beräknat	567 119		
2013	Beräknat	567 119		
2014	Beräknat	567 119 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för bidrag till dagspressen. Presstödd lämnas i form av driftsstöd och distributionsstöd. Utgifterna för stödet styrs bl.a. av antalet stödberättigade tidningar och storleken på dessa tidningars upplagor.

Regeringens överväganden

Tabell 11.4 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 8:2 Presstödd

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010 ¹	567 119	567 119	567 119	567 119
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	567 119	567 119	567 119	567 119

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

Riksdagen beslutade i juni 2010 om nya villkor för stödet till dagspressen (prop. 2009/10:199, bet. 2009/106:KU42, rskr. 2009/10:308). Dessa ändringar träder i kraft den 1 januari 2011.

Regeringen föreslår att 567 119 000 kronor anvisas under anslaget 8:2 *Presstödd* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till

567 119 000 kronor, 567 119 000 kronor respektive 567 119 000 kronor.

11.2.3 8:3 Myndigheten för radio och tv

Tabell 11.5 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	0	Anslags-sparande	0
2010	Anslag	0 ¹	Utgifts-prognos	0
2011	Förslag	25 178		
2012	Beräknat	25 422 ²		
2013	Beräknat	25 777 ³		
2014	Beräknat	26 331 ⁴		

¹ Myndigheten bildades den 1 augusti 2010. Under 2010 har medel disponerats från anslag 8:4 Radio- och TV-verket samt 8:5 Granskningsnämnden för radio och TV

² Motsvarar 25 178 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 25 178 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 25 143 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för Myndigheten för radio och tv:s förvaltningskostnader. Myndigheten ansvarar för bl.a. tillstånd, avgifter och registrering som rör ljudradio- och tv-sändningar riktade till allmänheten, för granskning och tillsyn av programföretagen samt bevakning av utländska radio- och tv-sändningar som riktas till den svenska allmänheten. Anslaget får även användas för avvecklingskostnader hänförliga till avvecklingen av Granskningsnämnden för radio och TV och Radio- och TV-verket.

Regeringens överväganden

Tabell 11.6 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 8:3 Myndigheten för radio och tv

Tusental kronor				
	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	0	0	0	0
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²				
Beslut	25 178	25 422	25 777	26 368
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³				-37
Förslag/beräknat anslag	25 178	25 422	25 777	26 331

¹ Myndigheten bildades den 1 augusti 2010. År 2010 har medel disponerats från anslag 8:4 Radio- och TV-verket samt 8:5 Granskningsnämnden för radio och TV.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas (2014) till följd av preliminärt beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

Myndigheten för radio och tv bildades den 1 augusti 2010 och övertog då de ansvarsområden som tidigare åvilat Radio- och TV-verket samt Granskningsnämnden för radio och TV. Dessa myndigheter avvecklades den 31 juli 2010.

Delar av verksamheten vid Myndigheten för radio och tv finansieras genom att medel anvisas från rundradiokontot till statsbudgetens inkomstsida. För 2011 föreslås att 7 570 000 kronor delfinansierar myndighetens verksamhet (se utgiftsområde 17, avsnitt 14.6.6).

Regeringen föreslår att 25 178 000 kronor anvisas under anslaget 8:3 *Myndigheten för radio och tv* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 25 422 000 kronor, 25 777 000 kronor respektive 26 331 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 11.7 Offentligrättslig verksamhet – Lokalradioavgift

Tusental kronor				
Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2009	121 729	0		
Prognos 2010	134 203	0		
Budget 2011	136 350	0		

Tabell 11.8 Offentligrättslig verksamhet särskild avgift (bötesmedel)

Tusental kronor				
Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2009	1 800	0		
Prognos 2010	2 600	0		
Budget 2011	2 000	0		

Sedan 2003 och fram till och med den 31 juli 2010 har Radio- och TV-verket ansvarat för inkassering och eventuell indrivning av särskild avgift enligt radio- och tv-lagen. Under 2009 inkasserades sammanlagt cirka 1 800 000 kronor i särskilda avgifter. Ansvaret för dessa uppgifter övertogs den 1 augusti 2010 av Myndigheten för radio och tv.

Tabell 11.9 Offentligrättslig verksamhet – Avgifter för tillstånd att sända tv

Tusental kronor				
Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2009	0	0	0	0
Prognos 2010	1 200	0	1 200	0
Budget 2011	0	0	0	0

Möjligheten att utlysa och meddela tillstånd för marksänd tv är beroende av hur stort frekvensutrymme som fördelats för sådana sändningar. Hur många tillstånd som kan meddelas är också beroende av hur det tillgängliga utrymmet fördelats mellan olika tjänster och tekniska lösningar. Ansökningsavgiften uppgick 2010 till 30 000 kronor per ansökt programtjänst.

Tabell 11.10 Uppdragsverksamhet – Utgivningsbevis

Tusental kronor			
Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2009	235	821	-586
(varav tjänsteexport)			
Prognos 2010	250	800	-550
(varav tjänsteexport)			
Budget 2011	250	800	-550
(varav tjänsteexport)			

Radio- och TV-verket har från 2003 fram till den 31 juli 2010 fått utfärda utgivningsbevis för webbsidor m.m. Denna uppgift övertogs den

1 augusti 2010 av Myndigheten för radio och tv. En ansökningsavgift om 2 000 kronor per ansökan eller ändringsansökan tas ut enligt förordningen (2002:916) om avgifter i vissa yttrandefrihetsärenden. Verksamheten är avgiftsfinansierad och målet är att eftersträva att avgifterna ska täcka myndighetens kostnader fullt ut. Myndigheten för radio och tv arbetar aktivt med att informera om möjligheten att söka utgivningsbevis för att på detta sätt öka avgiftsintäkterna. Trots detta råder fortfarande ett underskott för denna verksamhet. Åtgärder för att verksamhetens intäkter och kostnader ska balanseras kan därför bli nödvändiga.

12 Sieps samt EU-information

12.1 Budgetförslag

12.1.1 9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information

Tabell 12.1 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	18 025	Anslags-sparande	27
2010	Anslag	18 920 ¹	Utgifts-prognos	18 647
2011	Förslag	18 899		
2012	Beräknat	19 092 ²		
2013	Beräknat	19 362 ³		
2014	Beräknat	19 799 ⁴		

¹ Inklusivt tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 18 898 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 18 899 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 18 899 tkr i 2011 års prisnivå.

Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps) tar fram forskningsbaserade analyser och annat underlag i frågor om utvecklingen av Europeiska unionen och Sveriges europapolitik. Inom anslaget finansieras vidare viss verksamhet från regeringens sida för information om EU och utvecklingen i samarbetet inom unionen.

Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har inga erinringar och bedömer att årsredovisningen för Sieps i allt väsentligt är rättvisande.

Regeringens överväganden

Sieps ska ta fram forskningsbaserade analyser och annat underlag i frågor om utvecklingen av Europeiska unionen och Sveriges Europapolitik, göra analyser och underlag tillgängliga för regeringen och andra aktörer samt delta i internationellt utbyte. Sieps forsknings- och utredningsverksamhet bedrivs huvudsakligen inom ramen för tre övergripande teman: makt och demokrati i EU, EU:s roll i världen samt effekter av EU:s politik.

Under år 2009 har Sieps publicerat olika skrifter och analyser samt anordnat ett antal välbesökta seminarier. Spridning av rapporter och analyser via myndighetens webbplats har ökat i betydelse. Myndigheten har även utvecklat det internationella utbytet.

Genom ny instruktion för Sieps ändrade regeringen Sieps ledningsform från en styrelsemyndighet till en enrådig myndighet, se förordningen (2008:748) med instruktion för Svenska institutet för europapolitiska studier. Enligt den nya instruktionen ska det vid myndigheten finnas ett insynsråd med uppdrag att vara rådgivande organ till myndighetschefen samt en direktör som tillika är myndighetschef.

För 2011 föreslår regeringen att anslaget ska uppgå till 18 889 000 kronor. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget uppgå till 19 092 000 kronor, 19 362 000 kronor respektive 19 799 000 kronor.

Tabell 12.2 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	18 920	18 920	18 920	18 920
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	-21	172	442	879
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	18 889	19 092	19 362	19 799

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

Bilaga 1

Förteckning över
Sveriges
utlandsmyndigheter samt
ackrediteringar för de
Stockholmsbaserade
ambassadörerna

Bilaga 1

Förteckning över Sveriges utlandsmyndigheter samt ackrediteringar för de Stockholmsbaserade ambassadörerna

Innehållsförteckning

I. Beskickningar	5
II. Delegationer	6
III. Karriärkonsulat	6
IV. Stockholmsbaserade ambassadörer	6

1.1 Förteckning över Sveriges utlandsmyndigheter samt ackrediteringar för de Stockholmsbaserade ambassadörerna

I. Beskickningar

(sidoackrediteringar inom parentes)

Abu Dhabi
(Doha, Manama)
Abuja
(Accra, Banjul, Lomé, Porto Novo)
Addis Abeba
(Djibouti)
Alger
Amman
Ankara
Astana¹⁾
Athen
Bagdad
Bamako
(Bissau, Conakry, Niamey,
Nouakchott, Ouagadougou)
Bangkok
(Manila, Rangoon, Vientiane)
Belgrad
(Podgorica)
Berlin
Bern
(Vaduz)
Bogotá D.C.
(Caracas, Panamá, Quito,)
Brasilia
(Paramaribo)
Bryssel
(Luxemburg)
Budapest
Buenos Aires
(Asunción, La Paz, Montevideo)
Bukarest
Canberra
(Apia, Honiara, Nuku`alofa
Port Moresby, Port Vila, Suva, Wellington)
Chisinau
Damaskus
(Beirut)
Dar es Salaam
(Antananarivo)
Dhaka
Guatemala
(Managua, San José, San Salvador, Tegucigalpa)
Haag
Hanoi
Harare
(Lilongwe, Port Louis)

Havanna
Helsingfors
Islamabad
Jakarta
(Dili)
Kabul
Kampala
Kairo
Khartoum
(N'Djamena)
Kiev
Kigali¹⁾
Kinshasa
(Bangui, Brazzaville, Libreville, Malabo,
Yaoundé)
Kuala Lumpur
Köpenhamn
La Paz¹⁾
Lissabon
(Praia, Sao Tomé)
London
Luanda
Lusaka
Madrid
(Andorra la Vella)
Maputo
(Mbabane)
Mexico
Minsk
Monrovia¹⁾
Moskva
Nairobi
(Bujumbura, Kigali, Mogadishu, Moroni,
Victoria)
New Delhi
(Colombo, Kathmandu, Malé, Thimphu)
Nicosia
Oslo
Ottawa
Ouagadougou¹⁾
Paris
(Monaco)
Peking
(Ulan Bator)
Phnom Penh
Prag
Pretoria
(Gaborone, Maseru, Windhoek)
Pristina¹⁾
Pyongyang

Rabat
 Reykjavik
 Riga
 Riyadh
 (Kuwait, Muscat, Sana'a)
 Rom
 (San Marino)
 Santiago de Chile
 (Lima)
 Sarajevo
 Seoul
 Singapore
 (Bandar Seri Bagawan)
 Skopje
 (Pristina, Tirana)
 Tallinn
 Tbilisi
 (Jerevan)
 Teheran
 Tel Aviv
 Tirana¹⁾
 Tokyo
 (Koror, Majuro, Pohnpei)
 Vilnius
 Warszawa
 Washington
 Wien
 (Bratislava, Ljubljana)
 Zagreb

¹⁾ Beskickningen förestås av en chargé d'affaires

II. Delegationer

Sveriges ständiga representation vid Europeiska Unionen (EU) i Bryssel

Sveriges ständiga representation vid Förenta nationerna i New York

Sveriges ständiga representation vid de internationella organisationerna i Genève

Sveriges delegation vid Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) i Paris

Sveriges ständiga representation vid Europarådet i Strasbourg

Sveriges ständiga delegation vid Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) i Wien

Sveriges delegation vid NATO i Bryssel

III. Karriärkonsulat

- a) Generalkonsulat
- Hongkong
  - Istanbul
  - Jerusalem
  - Mariehamn
  - S:t Petersburg
  - Shanghai

IV. Stockholmsbaserade ambassadörer

De åtta sändebuden har följande ackrediteringar:

1. Basseterre (St Christopher och Nevis), Belmopan (Belize), Bridgetown (Barbados), Castries (St Lucia), Georgetown (Guyana), Kingston (Jamaica), Kingstown (St Vincent och Grenadinerna), Nassau (Bahamas), Port-au-Prince (Haiti), Port of Spain (Trinidad och Tobago), Roseau (Dominica), Santo Domingo (Dominikanska Republiken), St George's (Grenada), St John's (Antigua och Barbuda)
2. Tripoli (Libyen), Tunis (Tunisien)
3. Heliga Stolen, Valletta (Malta)
4. Asmara (Eritrea)
5. Asjchabad (Turkmenistan), Astana (Kazakstan), Bisjkek (Kirgizistan), Dusjanbe (Tadzikistan), Tasjkent (Uzbekistan)
6. Baku (Azerbajdzjan), Sofia (Bulgarien)
7. Abidjan (Elfenbenskusten), Dakar (Senegal), Freetown (Sierra Leone), Monrovia (Liberia)
8. Dublin (Irland)